

From: Rigsombudsmanden i Grønland <ro@gl.stm.dk>
Sent: 15-12-2023 18:14:49 (UTC +01)
To: ÆForvaltningsretskontoret (951s73) <forvaltningsretskontoret@jm.dk>
Subject: <SMIME.SIGN>Sv: Høring over udkast til forslag om lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven (Styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt) - j.nr. 2021-00825

Forvaltningsretskontoret

/

Rigsombudsmanden i Grønland takker for muligheden for at afgive høringssvar i anledning af denne påtænkte lovændring. Rigsombuddet støtter lovændringen og finder den både hensigtsmæssig og rettidig. Rigsombuddet benytter lejligheden til at gøre opmærksom på, at forvaltningslovens område i Grønland - for så vidt angår de grønlandske myndigheders administration - er et overtaget område.

Med hensyn til statens administration i Grønland vil lovændringen ikke umiddelbart få betydning førend bestemmelsen sættes særskilt i kraft.

Med venlig hilsen
Inussiarnersumik Inuulluarit

Morten Nornild

Souschef. Retschef

Rigsombudsmanden i Grønland

Postboks 1030

3900 Nuuk

Telefon: (+299) +299321001

Officiel e-mail: ro@gl.stm.dk

Officiel hjemmeside: www.rigsombudsmanden.gl

Til: Morten Nornild (mono@gl.stm.dk)

Fra: Julie Præst Wilche (jpw@gl.stm.dk)

Titel: Vs: Høring over udkast til forslag om lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven (Styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt) - j.nr. 2021-00825

Sendt 12-12-2023 12:11

:

Kære Morten

Vil juridisk afdeling tage denne høring?

Med venlig hilsen
Inussiarnersumik Inuulluarit

Julie Præst Wilche

Rigsombudsmand

Rigsombudsmanden i Grønland

Postboks 1030

3900 Nuuk

Telefon: (+299) +299554661

Fax: (+299) 32 41 71

Officiel e-mail: ro@gl.stm.dk

Officiel hjemmeside: www.rigsombudsmanden.gl

Til:

Fra: Justitsministeriet (jm@jm.dk)

Titel: Høring over udkast til forslag om lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven (Styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt) - j.nr. 2021-00825

Sendt 12-12-2023 10:50

:

Se venligst vedhæftede.

Med venlig hilsen

JUSTITS MINISTERIET

Forvaltningsretskontoret

Slotsholmsgade 10

1216 København K

Tlf.: 7226 8400

www.justitsministeriet.dk

jm@jm.dk

From: Charlotte Svane Guglielmetti <>
Sent: 08-01-2024 11:07:32 (UTC +01)
To: £Forvaltningsretskontoret (951s73) <forvaltningsretskontoret@jm.dk>
Cc: Christina Seeneha Henriksen <chhe@jm.dk>
Subject: Høringsvar over udkast til lovforslag om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven J.nr. 2021-00825

Vedrørende Datatilsynets j.nr. 2023-11-0048 / Justitsministeriets j.nr. 2021-00825

-
Til Justitsministeriet

Se venligst vedlagte høringsvar fra Datatilsynet vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven.

Med venlig hilsen

Charlotte Svane Guglielmetti

Fuldmægtig, cand.jur

csg@datatilsynet.dk

T 29 49 32 50

DATATILSYNET

Carl Jacobsens Vej 35

2500 Valby

T 33 19 32 00

dt@datatilsynet.dk

www.datatilsynet.dk

Justitsministeriet, Departementet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Sendt til: forvaltningsretskontoret@jm.dk
Kopi send til: chhe@jm.dk

8. januar 2024

J.nr. 2023-11-0048
Dok.nr. 542431
Sagsbehandler
Charlotte Svane
Guglielmetti

Justitsministeriets j.nr. 2021-00825: Høring over udkast til lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven

Ved brev af 12. december 2023 har Justitsministeriet anmodet om Datatilsynets eventuelle bemærkninger til ovennævnte udkast til lovforslag.

Datatilsynet har ingen indholdsmæssige bemærkninger til lovforslaget.

Datatilsynet bemærker dog, at der under pkt. 2.1.3 i de almindelige bemærkninger og i de specielle bemærkninger til forslaget § 1, nr. 2, er anført, at oplysninger fra en ansats personalesag – herunder oplysninger om den ansattes stilling, uddannelse, arbejdsopgaver m.v. – efter omstændighederne vil skulle udleveres "i anonymiseret form".

"Anonymiserede oplysninger" bliver i de databeskyttelsesretlige regler normalt forstået som oplysninger, som er gjort anonyme på en sådan måde, at den registrerede ikke længere kan identificeres, jf. f.eks. databeskyttelsesforordningens¹ præambelbetragtning nr. 26. Selv om en personoplysning måtte være erstattet af en kode eller lignende, er det stadig en personoplysning, hvis koden m.v. kan føres tilbage til den oprindelige personoplysning. Dette er tilfældet, så længe der er nogen, der kan gøre oplysningerne læsbare og identificere den person, det drejer sig om. Sløring af en persons identitet på en sådan måde, at personoplysningerne ikke længere kan henføres til en bestemt registreret uden brug af supplerende oplysninger, forudsat at sådanne supplerende oplysninger opbevares separat og er underlagt tekniske og organisatoriske foranstaltninger for at sikre, at personoplysningerne ikke henføres til en identificeret eller identificerbar fysisk person, betegnes i databeskyttelsesretten normalt om "pseudonymiserede oplysninger", jf. f.eks. databeskyttelsesforordningens præambelbetragtninger nr. 26, 28 og 29, og forordningens artikel 4, nr. 5.

Datatilsynet har forstået det sådan, at det anførte i lovbemærkningerne om udlevering af personoplysninger i anonymiseret form, i en databeskyttelsesretlig sammenhæng, skal forstås som udlevering i "pseudonymiseret form".

Med venlig hilsen
Charlotte Svane Guglielmetti

Datatilsynet
Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby
T 3319 3200
dt@datatilsynet.dk
datatilsynet.dk
CVR 11883729

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (generel forordning om databeskyttelse)

From: Politiklagemyndigheden <>
Sent: 09-01-2024 16:20:39 (UTC +01)
To: fForvaltningsretskontoret (951s73) <forvaltningsretskontoret@jm.dk>
Cc: Christina Seeneha Henriksen <chhe@jm.dk>
Subject: SV: Høring over udkast til forslag om lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven (Styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt) - j.nr. 2021-00825

Til Justitsministeriet

Den Uafhængige Politiklagemyndighed og Det Uafhængige Tilsyn med Bevismidler har ikke bemærkninger til ovenfor nævnte høring.

Med venlig hilsen
Anne

Anne Skov Anhøj
Specialkonsulent

Frederiks Plads 42, 8. og 9. sal
8000 Aarhus C
Tlf. 41 78 35 00
Direkte tlf. 41 78 35 01

www.politiklagemyndigheden.dk
www.bevismiddeltilsynet.dk

Fra: Justitsministeriet <jm@jm.dk>
Sendt: 12. december 2023 10:50
Emne: Høring over udkast til forslag om lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven (Styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt) - j.nr. 2021-00825

Se venligst vedhæftede.

Med venlig hilsen

JUSTITSMINISTERIET
Forvaltningsretskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K
Tlf.: 7226 8400

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

From: Charlotte Hvid Olavsgaard <cho@danskeadvokater.dk>
Sent: 10-01-2024 10:28:48 (UTC +01)
To: £Forvaltningsretskontoret (951s73) <forvaltningsretskontoret@jm.dk>; Christina Seeneha Henriksen <chhe@jm.dk>
Subject: Høringssvar over lovforslag om styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt

Se venligst vedhæftede høringssvar

Med venlig hilsen

**DANSKE
ADVOKATER**

Charlotte Hvid Olavsgaard

Specialkonsulent
Policy og viden

Telefon 33 43 70 09
cho@danskeadvokater.dk
[Databeskyttelsespolitik](#)

Vesterbrogade 32

1620 København V

Telefon 3343 7000

www.danskeadvokater.dk

Justitsministeriet

Sendt til: forvaltningsretskontoret@jm.dk og chhe@jm.dk

Dato 10. januar 2024

Vesterbrogade 32
1620 København V

Telefon 33 43 70 00
mail@danskeadvokater.dk
www.danskeadvokater.dk

Dok.nr. D-2024-000628

Høringssvar over lovforslag om styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt

Danske Advokater takker for muligheden for at afgive høringssvar. Dette høringssvar er udarbejdet i samarbejde med Danske Advokaters fagudvalg for ansættelsesret.

Lovforslaget blev i efteråret 2022 sendt i høring i en tidligere version, hvor Danske Advokater afgav høringssvar. Desværre er der ikke taget højde for vores bemærkninger, som fortsat gør sig gældende. Danske Advokater henviser derfor til vores høringssvar af 16. august 2022 i sin helhed og opfordrer til, at der tages højde for vores forslag.

Høringssvaret af 16. august 2022 vedlægges.

Afsluttende bemærkninger:

Danske Advokater står altid gerne til rådighed for uddybende spørgsmål eller dialog.

Med venlig hilsen

Charlotte Hvid Olavsgaard
Specialkonsulent
cho@danskeadvokater.dk

Justitsministeriet

Sendt til: forvaltningsretskontoret@jm.dk
CC til: mopp@jm.dk

JM j.nr. 2021-7610-0012.

Vesterbrogade 32
1620 København V

Telefon 33 43 70 00
mail@danskeadvokater.dk
www.danskeadvokater.dk

Dato 16. august 2022

Dok.nr. D-2022-028497

Høringsvar over udkast til forslag til lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen, forvaltningsloven og forældelsesloven (Styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt m.v.)

Danske Advokater takker for muligheden for at afgive høringsvar. Dette høringsvar er udarbejdet i samarbejde med Danske Advokaters fagudvalg for ansættelsesret.

Overordnede bemærkninger

Lovforslaget har blandt andet til formål at styrke beskyttelsen af offentligt ansatte i sager om aktindsigt.

Det skal efter lovforslaget gøres ved betydeligt at sænke tærsklen for, hvornår en anmodning om aktindsigt må antages at skulle tjene et retsstridigt eller chikanøst formål eller lignende, og ved at ændre offentlighedslovens regler om aktindsigt i personalesager, så adgangen til at tilbageholde den offentligt ansattes navn udvides.

Danske Advokater støtter forebyggelse og tiltag mod at offentligt ansatte udsættes for chikane. Det er i den forbindelse vigtigt at holde sig for øje, at offentlighed i forvaltningen er et væsentligt grundprincip, der ikke unødigt bør foretages indskrænkninger i.

Danske Advokater er umiddelbart positivt indstillede overfor lovforslaget, idet Danske Advokater har noteret sig, at myndigheden fortsat vil skulle lave en konkret vurdering af, om en anmodning om aktindsigt må antages at skulle tjene et retsstridigt eller chikanøst formål eller lignende, og at lovforslaget ikke har til formål at afskære anmodninger om aktindsigt, der søger at afdække ulovligheder eller uregelmæssigheder, eller som ledsages af kritik af myndigheden eller dens ansatte.

Danske Advokater har samtidig noteret sig, at den foreslåede adgang til at undtage navne på offentligt ansatte som det klare udgangspunkt kun vil kunne anvendes på offentligt ansatte i borgernære funktioner og kun helt undtagelsesvist på ansatte i chefstillinger, at lovforslaget ikke har til hensigt at begrænse pressens eller forskeres adgang til at søge aktindsigt og kun helt undtagelses vil kunne anvendes til at begrænse journalister og forskeres adgang til aktindsigt, og at en part i en

afgørelsessag altid vil kunne få oplyst navnet på den ansatte, der har godkendt afgørelsen.

Danske Advokater bekymrer sig imidlertid over, at det fremgår af lovforslaget, at den offentligt ansattes egen vurdering af, om udlevering bør ske, bør tillægges betydelig vægt. Der står i bemærkningerne:

”Det forudsættes i den forbindelse, at såfremt den ansatte udtaler sig imod udlevering af den pågældendes navn, og dette er nærmere begrundet, vil myndigheden som udgangspunkt skulle nægte at udlevere oplysninger om den ansattes navn”.

At den enkelte ansatte på den måde gives betydelig råderet over, hvorvidt oplysningerne skal udleveres, skaber en risiko for en meget skønspræget og uensartet restanvendelse – også internt i den enkelte myndighed. Det er således Danske Advokaters opfattelse, at såvel lighedsgrundsætningen som retssikkerhedsmæssige hensyn tilsiger, at aktindsigtsanmodninger, der er fremsat under objektivt sammenlignelige omstændigheder, i udgangspunktet bør behandles ens, uanset at de berørte ansatte subjektivt ikke er lige trygge ved en eventuel udlevering af oplysningerne, og at medarbejderens egen opfattelse alene bør tillægges vægt, men ikke betydelig vægt.

Danske Advokater hæfter sig i den forbindelse ved formuleringen i de specielle bemærkninger til § 1, nr. 2, om:

”At der skal være tale om »væsentlige hensyn« til den ansattes tryghed indebærer navnlig, at ikke ethvert hensyn til den ansattes tryghed kan medføre, at udlevering nægtes. En helt generel og ubegrundet tilkendegivelse fra den ansatte om, at udlevering af den pågældendes navn vil udløse en følelse af utryghed hos den ansatte, vil således ikke vil være tilstrækkelig. Tilsvarende vil den omstændighed, at den aktindsigtssøgende tidligere har udtalt sig i en lidt hård eller ubehagelig tone over for den ansatte, eller at der foreligger en uoverensstemmelse mellem den ansatte og den aktindsigtssøgende, normalt ikke være tilstrækkeligt til at nægte indsigt i den ansattes navn.

Danske Advokater opfordrer til, at denne væsentlighedsbetragtning bliver fremhævet mere tydeligt under de almindelige bemærkninger.

Danske Advokater bekymrer sig endvidere over, at det ikke klart fremgår af de specielle bemærkninger til lovforslagets § 2, nr. 1, at afslag på partsaktindsigt i medfør af den foreslåede undtagelse alene vil kunne ske i det omfang, det er nødvendigt for at imødegå risikoen for chikanøse eller retsstridige handlinger.

Det fremgår således ikke tydeligt af lovforslaget, om en sådan anmodning vil kunne afslås helt, hvorved parten nægtes adgang til alle oplysninger i sin egen sag, eller om det alene er oplysninger om eksempelvis den ansattes navn og andre oplysninger, der kan bruges i chikanøjemed, der vil kunne afslås udleveret. Danske Advokater bemærker i den forbindelse, at det er indgribende og retssikkerhedsmæssigt problematisk helt at afskære retten til aktindsigt i sager, hvor den aktindsigtsanmodende er part, uanset at den aktindsigtsanmodende tidligere har optrådt chikanøst overfor forvaltningen og muligvis ønsker at gøre det igen.

Danske Advokater vil derfor foreslå, at formuleringen af lovforslagets § 2, nr. 1, ændres til:

»Stk. 2. Behandlingen af en anmodning om aktindsigt efter § 9 kan, uanset at betingelserne i stk. 1 er opfyldt, afslås helt eller delvist, i det omfang anmodningen må antages at skulle tjene et retsstridigt eller chikanøst formål el.lign.«”

Tilføjjelsen ville tydeliggøre, at anmodningen alene kan begrænses i det omfang, det er relevant for at imødegå risikoen for et retsstridigt eller chikanøst formål. Tilsvarende vil tydeliggørelsen kunne tjene til at imødegå uberettiget kritik af ændringerne.

Afsluttende bemærkninger:

Danske Advokater takker for muligheden for at afgive høringssvar, og vi står altid gerne til rådighed for uddybende spørgsmål eller dialog.

Med venlig hilsen

Charlotte Hvid Olavsgaard
Specialkonsulent
cho@danskeadvokater.dk

From: Elisabeth Huus Pedersen <ehp@socialraadgiverne.dk>
Sent: 11-01-2024 12:07:46 (UTC +01)
To: £Forvaltningsretskontoret (951s73) <forvaltningsretskontoret@jm.dk>
Cc: Christina Seeneha Henriksen <chhe@jm.dk>
Subject: Høringssvar - forslag til styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt - ændring af offentlighedslov og forvaltningslov (DS: Id nr.: 4277359)

Til Justitsministeriet,

Hermed fremsendes Dansk Socialrådgiverforenings høringssvar til forslaget om styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt Jf. j.nr. 2021-00825.

Med venlig hilsen

Elisabeth Huus Pedersen

Konsulent, arbejdsmiljø

D 3338 6153 - M 6122 6002 - ehp@socialraadgiverne.dk

Dansk Socialrådgiverforening

Toldbodgade 19 B, DK 1253 København K.

T 7010 1099 - ds@socialraadgiverne.dk - www.socialraadgiverne.dk

j.nr. 2021-00825

Til Justitsministeriet
att. Forvaltningsretskontoret og Christina Seeneha Henriksen

Høringssvar til udkast til forslag til lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven (Styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt)

Dansk Socialrådgiverforening takker for muligheden for at komme med bemærkninger til forslaget om Styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt.

Generelle bemærkninger

I gennemsnit er 34 procent af socialrådgiverne udsat for chikane fra borgere i forbindelse med deres arbejde. 19 procent oplever trusler om vold. Det viser Arbejdstilsynets seneste måling National Overvågning af Arbejds miljøet blandt Lønmodtagere i Danmark fra 2023.

Dansk Socialrådgiverforening kan desuden oplyse, at vi jævnligt får forespørgsler fra medlemmer, der oplever, at en borger anmoder om en aktindsigt i en personalesag eller borgerens egen sag samt øvrige sager i forvaltningen, som opleves chikanøse og utryghedsskabende. DS oplever desuden, at kommunernes praksis omkring håndtering af aktindsigtsanmodninger forekommer uensartede og uigennemsigtige.

Dansk Socialrådgiverforening er derfor af den opfattelse, at der er et behov for en øget beskyttelse af offentligt ansatte med borgernære funktioner mod chikane for at sikre de ansattes sundhed og trivsel samt for klar og tydelig vejledning til de offentlige institutioner om håndtering af aktindsigtsanmodninger.

Dansk Socialrådgiverforening har bemærket, at lovforslaget er justeret siden det første lovforslag kom i 2021, og på to vigtige punkter har imødekommet DS' daværende bemærkninger:

- at også tidligere ansatte kan omfattes af navnebeskyttelse, jf. bemærkningerne til forslaget til offentlighedsloven.

- at borger ikke begrænses i sin mulighed for at få indsigt i sin egen sag i forhold til retstilstanden i dag, jf. ændringen af forslaget til forvaltningsloven.

Kommentarer til lovforslagets § 1 om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen

Hensigten med lovforslagets §1, nr. 1 er at sænke tærsklen for, hvornår det antages at være et chikanøst formål bag en anmodning om aktindsigt jf. offentlighedsloven og dermed give mulighed for at afslå anmodningen. DS kan støtte dette forslag.

Hensigten med lovforslagets §1, nr. 2 sigter på at kunne navneanonymisere dokumenter fra den ansattes personalemappe, når der søges aktindsigt i denne, hvis væsentlige hensyn til den ansattes tryghed taler imod udleveringen af oplysninger om den ansattes navn.

Dansk Socialrådgiverforening kan støtte dette forslag, men bemærker, at denne navnebeskyttelse vil have begrænset effekt, idet borgeren jo søger aktindsigten i en bestemt medarbejders personalemappe. Navneanonymiserede dokumenter kan imidlertid medvirke til at begrænse effekten af chikanøse handlinger, såsom at hænge socialrådgiveren ud på de sociale medier gennem offentliggørelse af dokumenterne.

Dansk Socialrådgiverforening bemærker desuden, at det fremgår af lovbemærkningerne, at den ansatte ikke i alle tilfælde skal underrettes om aktindsigtsanmodninger, men kun hvis myndigheden overvejer at anonymisere den ansattes navn (side 32 sidste afsnit). Det vil være hensigtsmæssigt, at den ansatte altid informeres om anmodningen om aktindsigt og på et tidligt tidspunkt, idet det jo først og fremmest er den ansatte selv, der kan vurdere om der er risiko for fx chikane eller utryghed.

Kommentarer til lovforslagets §2 om ændring af forvaltningsloven

Hensigten med lovforslagets §2, nr. 1 er kunne give afslag på anmodning om aktindsigt, når den helt undtagelsesvist vurderes at skulle tjene et retsstridigt formål eller lignende. Det fremgår, at muligheden allerede eksisterer i dag, men kun i bemærkningerne i lovforslag til forvaltningslov fra 2013. Der lægges således ikke op til at ændre i den nuværende retstilstand.

I Justitsministeriets oprindelige forslag fra 2021 var de to forslag til lovændringer af henholdsvis offentlighedslov og forvaltningslov ligestillede, dvs. med samme formulering om 'retsstridigt eller chikanøst formål'. I det nye forslag lægges dermed ikke op til at sænke tærsklen for, hvornår der kan gives afslag på aktindsigt. Dansk Socialrådgiverforening kan støtte dette forslag.

Dansk Socialrådgiverforening savner dog en mulighed for, at man kan gøre brug af navnebeskyttelse i forbindelse med en parts ansøgning om aktindsigt med chikane som formål.

Afsluttende bemærkninger

Dansk Socialrådgiverforening vil afslutningsvis gøre opmærksom på, at afslag på anmodninger om aktindsigt ikke i sig selv løser det bagvedliggende problem, der handler om, at et stigende antal borgere ikke har tilstrækkelig tillid til den kommunale forvaltning. I nogle tilfælde vil afslag på aktindsigt desuden kunne øge konfliktniveauet mellem borger og forvaltning.

Dansk Socialrådgiverforening vil opfordre til, at ministeriet udarbejder en konkret vejledning til de offentlige myndigheder, som beskriver hvornår anmodninger om aktindsigt kan vurderes som retsstridige eller chikanøse, samt hvordan anmodninger af aktindsigt skal håndteres, for dels at sikre en ensartet praksis på tværs af kommuner m.v., men også så hensigten med ændringerne, dvs. beskyttelse af offentlig ansatte, virkeliggøres bedst muligt.

I den forbindelse vil vi understrege, at et afslag til en borger på aktindsigt bør suppleres med en dialog mellem forvaltningen og borgeren, som skal søge at genoprette tillid og godt samarbejde mellem borger og forvaltning, for dermed så vidt muligt at forebygge yderligere chikanøse henvendelser.

Med venlig hilsen

Signe Færch

Forkvinde

Dansk Socialrådgiverforening

From: Kristine Sabroe <krsa@dsr.dk>
Sent: 11-01-2024 13:41:43 (UTC +01)
To: £Forvaltningsretskontoret (951s73) <forvaltningsretskontoret@jm.dk>
Cc: Christina Seeneha Henriksen <chhe@jm.dk>
Subject: Høring over udkast til forslag om lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven (Styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt) - j.nr. 2021-00825

Hermed høringsvar fra Dansk Sygeplejeråd til høring over udkast til forslag om lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven (Styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt) - j.nr. 2021-00825

Hvis der er nogen spørgsmål til det vedhæftede, er I velkomne til at kontakte undertegnet.

Venlig hilsen

Kristine Sabroe
Konsulent
Politik, Profession & Analyse

krsa@dsr.dk
+45 4695 4125
+45 2339 9488

[Følg vores kamp for ligeløn](#)

Dansk Sygeplejeråd
Sankt Annæ Plads 30,
1250 København K
+45 3315 1555
dsr@dsr.dk
www.dsr.dk
[Facebook](#)

Fra: Dansk Sygeplejeråd <dsr@dsr.dk>

Sendt: 12. december 2023 11:07

Til: Kristine Sabroe <krsa@dsr.dk>

Emne: VS: Høring over udkast til forslag om lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven (Styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt) - j.nr. 2021-00825

Fra: Justitsministeriet <jm@jm.dk>

Sendt: 12. december 2023 10:50

Emne: Høring over udkast til forslag om lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven (Styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt) - j.nr. 2021-00825

Se venligst vedhæftede.

Med venlig hilsen

JUSTITSMINISTERIET

Forvaltningsretskontoret

Slotsholmsgade 10

1216 København K

Tlf.: 7226 8400

www.justitsministeriet.dk

jm@jm.dk

NOTAT Vold, mobning, chikane og krænkende handlinger

I perioden 14. maj til 9. juni 2023 har DSR Analyse gennemført en arbejdsmiljøundersøgelse (SATH 2023) blandt 8.000 beskæftigede medlemmer af Dansk Sygeplejeråd. 42% af de inviterede deltog i undersøgelsen. Dette notat præsenterer resultater om sygeplejerskers oplevelser med mobning, chikane og andre krænkende handlinger i forbindelse med deres arbejde.

Hovedresultater

- Knap hver tredje (32%) sygeplejerske er inden for de seneste 12 måneder blevet udsat for en eller flere krænkende handlinger i forbindelse med deres arbejde.
 - o 14% er blevet truet med vold
 - o 9% er blevet udsat for uønsket seksuel opmærksomhed/chikane
 - o 7% har oplevet mobning
 - o 6% er blevet udsat for vold
 - o 15% er blevet udsat for en anden krænkende handling
- Det er især sygeplejersker ansat på skadestuer/fælles akutmodtagelser (63%) og psykiatriske sengeafdelinger (62%), der er blevet udsat for krænkende handlinger i forbindelse med deres arbejde.
- Sygeplejersker, der er blevet udsat for mobning, chikane og/eller andre former for krænkende adfærd, angiver oftere:
 - o At være mindre tilfredse med deres psykiske arbejdsmiljø
 - o At have været stressede de seneste 2 uger
 - o At have haft sygefravær det seneste år
 - o At man ikke regner med at være på deres nuværende arbejdsplads om 3 år
 - o At have søgt nyt arbejde inden for den seneste måned
 - o At føle sig psykisk nedslidte
 - o At have taget medicin for at kunne klare arbejdsdagen.
- Sygeplejersker, der er blevet udsat for krænkende handlinger fra deres ledere og/eller kolleger, angiver oftere end dem, der er blevet udsat for krænkende handlinger fra patienter/borgere/pårørende:
 - o En lavere tilfredshed med det psykiske arbejdsmiljø på arbejdspladsen.
 - o At være stressede
 - o At man ikke forventer at være på deres nuværende arbejdsplads om 2 år
 - o At have søgt nyt job
 - o At være psykisk nedslidte

Mobning og chikane

Tabel 1 viser andelen, der er blevet udsat for mobning, chikane og/eller andre krænkende handlinger i forbindelse med deres arbejde. Overordnet set angiver 32% af sygeplejerskerne at være blevet udsat for en eller flere krænkende handlinger de seneste 12 måneder. Andelen er nogenlunde ens i regioner (33%) og kommuner (32%), mens det gælder betydeligt færre i det private (23%).

14% af sygeplejerskerne angiver, at de inden for de seneste 12 måneder har modtaget trusler om vold i forbindelse med deres arbejde. Flere regionale (16%) sygeplejersker har modtaget trusler om vold sammenlignet med både de kommunale (11%) og de private (7%).

Lige under hver tiende sygeplejerske (9%) har oplevet uønsket seksuel opmærksomhed/chikane.

7% angiver at de har oplevet mobning.

6% er blevet udsat for vold. Det gælder 7% af de regionale, 5% af de kommunale og 2% af de private sygeplejersker.

15% er blevet udsat for en anden krænkende handling end de ovenstående.

Tabel 1. Har du i løbet af de seneste 12 måneder oplevet en eller flere af følgende i forbindelse med dit arbejde?

	Region	Kommune	Privat	Alle
Har været udsat for en eller flere krænkende handlinger	33%	32%	23%	32%
- Trusler om vold	16%	11%	7%	14%
- Uønsket seksuel opmærksomhed/chikane	10%	10%	6%	9%
- Mobning	8%	7%	7%	7%
- Vold	7%	5%	2%	6%
- Andre krænkende handlinger	14%	18%	12%	15%
Ingen af de ovenstående	67%	68%	77%	68%
Antal	1648	702	177	2623

Anm: Beskæftigede sygeplejersker. Data er vægtet. Der er for få i staten (n=36) til at disse kan fremvises separat i tabellen, men de indgår i totalen i højre kolonne. Det har været muligt at sætte flere kryds, hvorfor procenterne overstiger 100. Kilde: SATH 2023, DSR Analyse.

Tabel 2 viser det samme som tabel 1, men opdelt på afdelingsniveau. Det fremgår heraf, at det især er sygeplejersker ansat på de på de psykiatriske afdelinger samt skadestuer og fælles akutmodtagelser, som har oplevet at blive udsat for krænkende handlinger i forbindelse med deres arbejde. I alt angiver 63% af sygeplejerskerne på skadestuer og fælles akutmodtagelser at være blevet udsat for en eller flere krænkende handlinger, mens det samme gælder 62% af sygeplejerskerne på de psykiatriske sengeafdelinger. Næsten hver fjerde (24%) af sygeplejerskerne ansat på en psykiatrisk sengeafdeling er blevet udsat for vold i forbindelse med deres arbejde det seneste år.

Tabel 2. Har du i løbet af de seneste 12 måneder oplevet en eller flere af følgende i forbindelse med dit arbejde?

	Trusler om vold	Uønsket seksuel opmærksomhed/chikane	Mobning	Vold	Andre krænkende handlinger	Ingen af ovenstående	Antal besvarelser
Region i alt	16%	10%	8%	7%	14%	67%	1648
Skadestue + Fælles akutmodtagelse (FAM)	44%	22%	9%	13%	23%	37%	113
Psykiatrisk afdeling	44%	21%	8%	24%	29%	38%	134
Intensiv	25%	4%	7%	19%	12%	54%	113
Medicinsk afdeling	24%	18%	9%	9%	17%	58%	245
Kirurgisk afdeling	12%	10%	8%	6%	14%	67%	182
Anæstesi	8%	5%	10%	0%	10%	76%	79
Opvågning + røntgen	10%	4%	0%	6%	12%	78%	49
Ambulatorium inkl. dagklinik	3%	6%	5%	1%	11%	81%	348
Operation	2%	3%	13%	2%	4%	82%	122
Børneafdeling	6%	0%	3%	1%	9%	85%	78
Anden regional	11%	5%	8%	2%	14%	74%	182
Kommunal i alt	11%	10%	7%	5%	2%	68%	702
Hjemmepleje/hjemmesygepleje	12%	15%	7%	8%	24%	60%	213
Centre, akutfunktion, sygeplejeklinik	13%	7%	4%	3%	16%	69%	134
Plejhjem mv.	12%	9%	5%	5%	13%	73%	188
Sundhedspleje	3%	0%	4%	0%	7%	89%	74
Anden kommunal	14%	9%	15%	4%	23%	57%	91
Privat i alt	7%	6%	7%	2%	12%	77%	177
Praktiserende læge inkl. speciallæge	5%	5%	6%	1%	10%	80%	121
Øvrigt privat	13%	5%	11%	4%	16%	71%	56
Alle sektorer (inkl. stat)	14%	9%	7%	6%	15%	68%	2623

Anm: Beskæftigede sygeplejersker. Data er vægtet. Det har været muligt at sætte flere kryds, hvorfor procenterne overstiger 100. Kilde: SATH 2023, DSR Analyse

Tabel 3 viser hvem, der har udsat sygeplejerskerne, som har angivet at være blevet udsat for en eller flere af de krænkende handlinger, for dem.

For både vold og trusler om vold, er det hovedsageligt patienter/borgere/pårørende (hhv. 99% og 98%), som står bag krænkelseerne.

Det er også primært patienter og pårørende, der har udsat sygeplejerskerne for uønsket seksuel opmærksomhed/chikane (92%), mens 13% angiver, at have oplevet uønsket seksuel opmærksomhed/chikane fra en kollega.

79% af sygeplejerskerne, som har oplevet mobning, angiver, at det er kolleger, der har udsat dem for det, mens 20% angiver at have været udsat for mobning fra en leder. 15% angiver at have oplevet mobning fra patienter/borgere/pårørende.

Tabel 3. Hvem har udsat dig for følgende i forbindelse med dit arbejde?

	Leder	Kollega	Patient/ borger/ pårørende	Andre	Antal besvarelser
Trusler om vold	1%	1%	99%	2%	370
Uønsket seksuel opmærksomhed/chikane	1%	13%	92%	3%	247
Mobning	20%	79%	15%	5%	186
Vold	1%	2%	98%	2%	157
Andre krænkende handlinger	16%	28%	70%	5%	389

Anm: Beskæftigede sygeplejersker. Data er vægtet. Det har været muligt at sætte flere kryds, hvorfor procenterne overstiger 100. Kilde: SATH 2023, DSR Analyse

Sammenhæng mellem arbejdsmiljø og krænkende handlinger

Foruden spørgsmål vedrørende mobning, chikane og andre krænkende handlinger indeholder undersøgelsen også en række spørgsmål om blandt andet det psykiske arbejdsmiljø, stress, sygefravær, jobskifte og exit faget.

For at gøre figurene mere overskuelige er svarerne lagt sammen i tre kategorier: dem der er svaret "Ingen af de ovenstående" til "Har du i løbet af de seneste 12 måneder oplevet en eller flere af følgende i forbindelse med dit arbejde?", dem, der har angivet at have oplevet én af de forskellige typer krænkende adfærd, samt dem, som har angivet at have oplevet flere former for krænkende adfærd. Figurer opgjort på typer af krænkende adfærd indgår som bilagsfigurer i slutningen af notatet.

Når dette holdes op mod stress, sygefravær og jobskifte findes følgende sammenhænge præsenteret i figur 1-7. Det er vigtigt at bemærke, at disse sammenhænge ikke er kausale sammenhænge.

Sygeplejersker, der er blevet udsat for mobning, chikane og/eller andre former for krænkende adfærd, angiver oftere:

- At være mindre tilfredse med deres psykiske arbejdsmiljø.
- At have været stressede de seneste 2 uger.
- At have haft sygefravær det seneste år.
- Ikke at regne med at være på deres nuværende arbejdsplads om 3 år
- At have søgt nyt arbejde inden for den seneste måned.
- At føle sig psykisk nedslidte.
- At have taget medicin for at kunne klare arbejdsdagen.

Figur 1 viser sygeplejerskernes gennemsnitlige tilfredshed med deres psykiske arbejdsmiljø vurderet på en skala fra 0 til 10, hvor 10 er meget tilfreds og 0 er meget utilfreds, fordelt på om de inden for det seneste år er blevet udsat for krænkende handlinger.

Sygeplejerskerne, der ikke er blevet udsat for krænkende handlinger, giver i gennemsnit deres arbejdsplads en score på 7,3. Til sammenligning ligger den 6,2 for dem, der har oplevet én af handlingerne, mens de, der er blevet udsat for flere former for krænkende handlinger, i gennemsnit angiver at have en tilfredshed på 5,5.

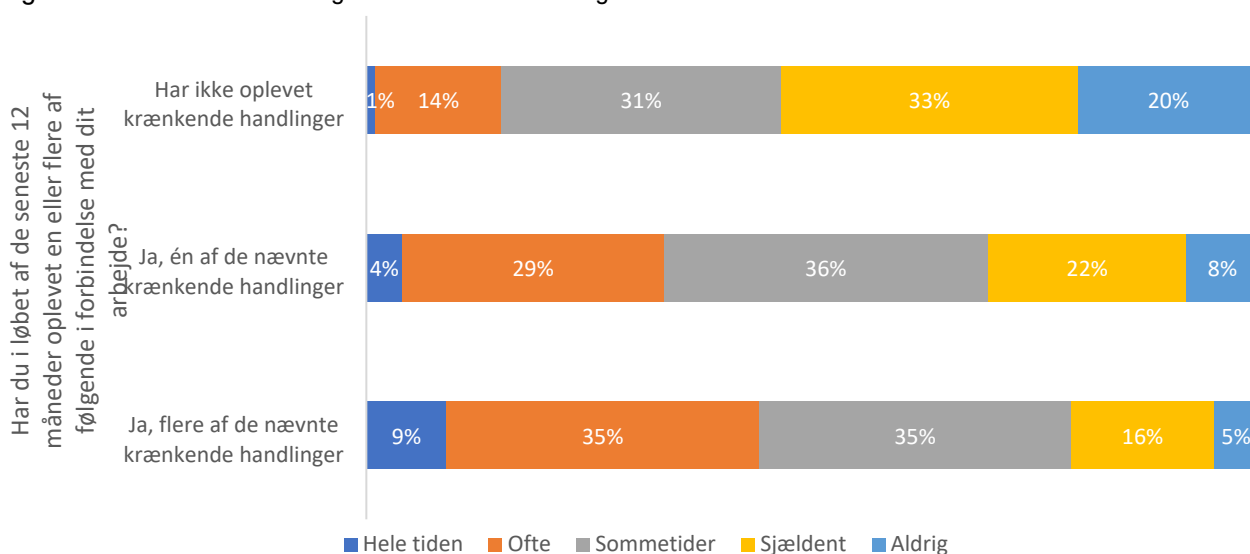
Figur 1. Hvor tilfreds er du alt i alt med det psykiske arbejdsmiljø på din arbejdsplads?

Anm: Baseret på svar fra 2.620 beskæftigede sygeplejersker. Forskellen er statistisk signifikant. Data er vægtet. Kilde: SATH 2023, DSR Analyse

Figur 2 viser sygeplejerskernes oplevelse af stress de seneste to uger fordelt på, om de indenfor 12 måneder er blevet udsat for en eller flere krænkende handlinger. Det fremgår heraf, at mens 15% af dem, der ikke er blevet udsat for krænkende handlinger, hele tiden eller ofte har følt sig stressede, så gælder det hhv. en tredjedel (33%) og 44% af dem, der har oplevet en eller flere af de krænkende handlinger.

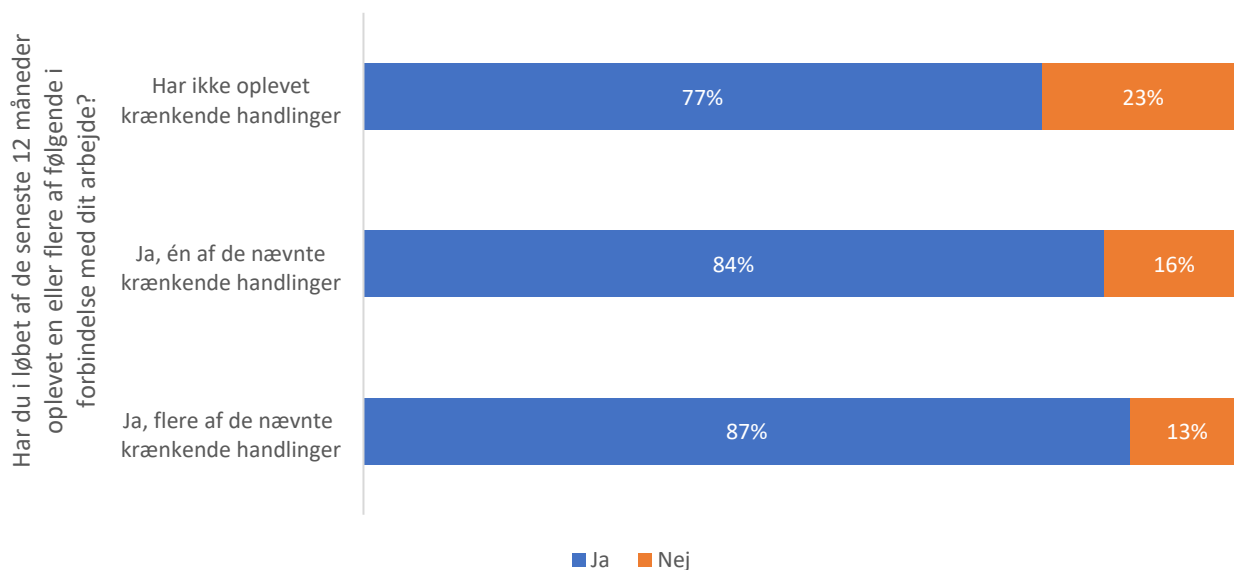
Figur 2. Hvor ofte har du følt dig stresset i de sidste to uger?

Anm: Baseret på svar fra 2.595 beskæftigede sygeplejersker. Forskellen er statistisk signifikant. Data er vægtet. Kilde: SATH 2023, DSR Analyse

Det fremgår af figur 3, at flere af sygeplejerskerne, der har oplevet én (84%) eller flere (87%) af de krænkende handlinger, angiver at have haft sygedage inden for de sidste 12 måneder end de sygeplejersker, der ikke har oplevet krænkende handlinger i perioden (77%).

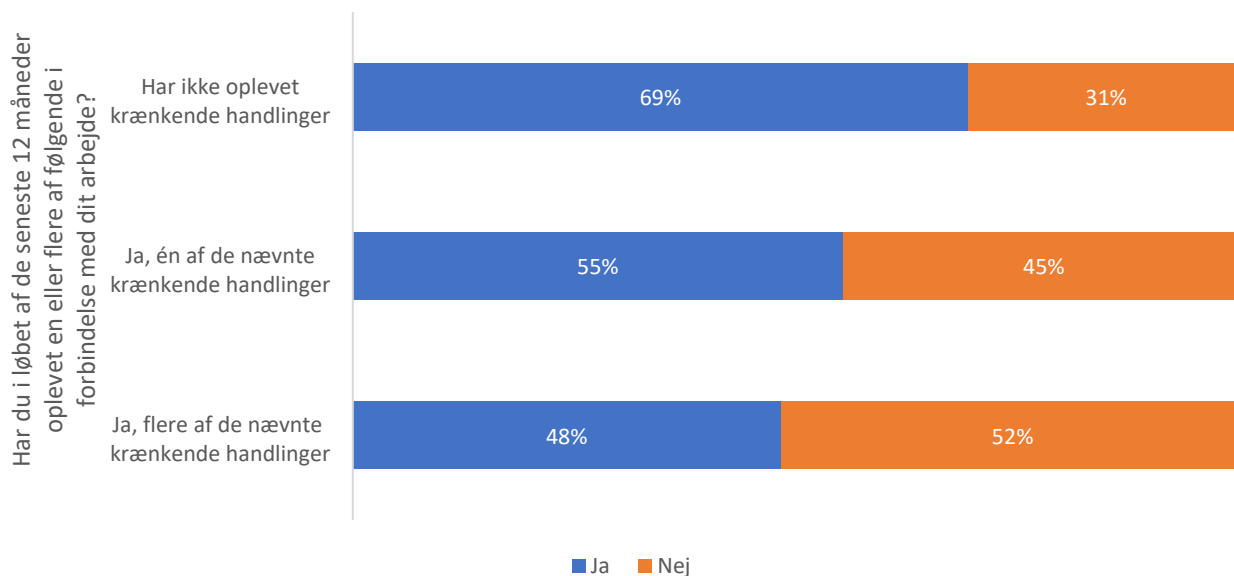
Figur 3. Har du haft sygedage på dit arbejde inden for de sidste 12 måneder?

Anm: Baseret på svar fra 2.559 beskæftigede sygeplejersker. Forskellen er statistisk signifikant. Data er vægtet. Kilde: SATH 2023, DSR Analyse

Figur 4 viser andelen af sygeplejerskerne, der forventer at være på deres nuværende arbejdsplads om tre år. Det fremgår, at mens 69% af dem, der ikke har oplevet krænkende handlinger indenfor de seneste 12 måneder, forventer at være på deres nuværende arbejdsplads om tre år, gælder det hhv. 55% og 48% af dem, der har oplevet én eller flere af de nævnte krænkende handlinger.

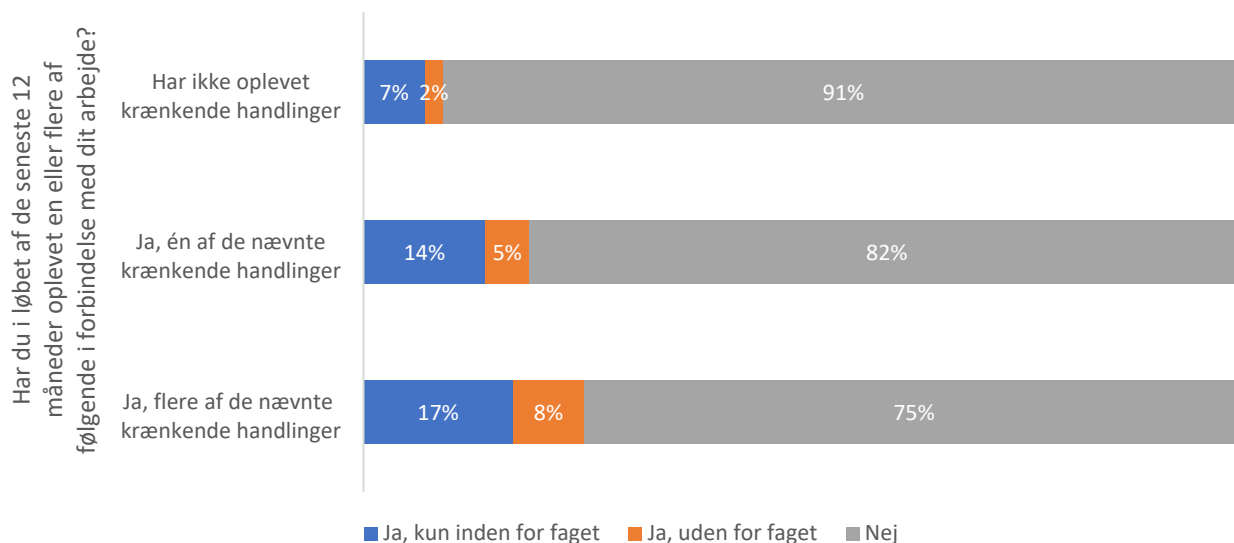
Figur 4. Regner du med at være på din nuværende arbejdsplads om 3 år?

Anm: Baseret på svar fra 2.599 beskæftigede sygeplejersker. Forskellen er statistisk signifikant. Data er vægtet. Kilde: SATH 2023, DSR Analyse.

Færre af de sygeplejersker, der ikke har oplevet nogen af de krænkende handlinger, angiver at have søgt nyt arbejde den seneste måned (9%) jf. figur 5, sammenlignet med dem, der har oplevet én (18%) eller flere (25%) af de krænkende handlinger i forbindelse med deres arbejde.

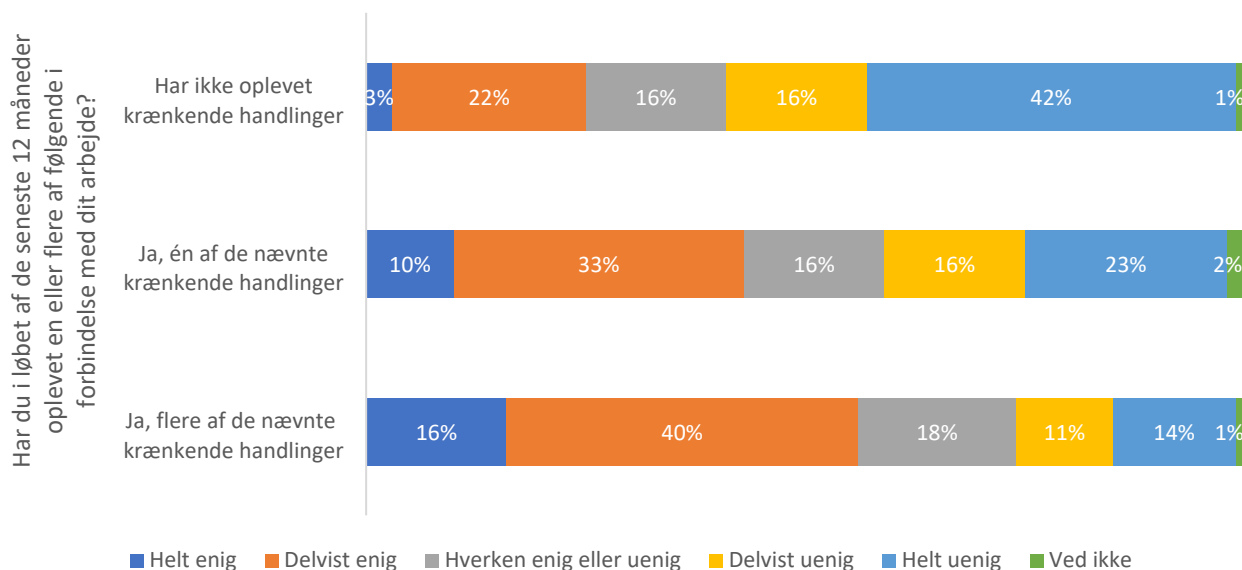
Figur 5. Har du søgt andet arbejde inden for den seneste måned?

Anm: Baseret på svar fra 2.597 beskæftigede sygeplejersker. Det har været muligt at sætte flere kryds i spørgsmålet. Sygeplejersker, der både har søgt inden for og uden for faget indgår i denne figur som uden for. Forskellen er statistisk signifikant. Data er vægtet. Kilde: SATH 2023, DSR Analyse.

Det fremgår af figur 6, at mens en fjerdedel (25%) af sygeplejerskerne, som ikke er blevet udsat for krænkende handlinger det seneste år, er enige eller delvist enige i, at de føler sig psykisk nedslidte, gælder det samme 43% af dem, der er blevet udsat for én af de nævnte krænkelser, mens mere end halvdelen (56%) af dem, der er blevet udsat for flere typer krænkende handlinger svarer det samme.

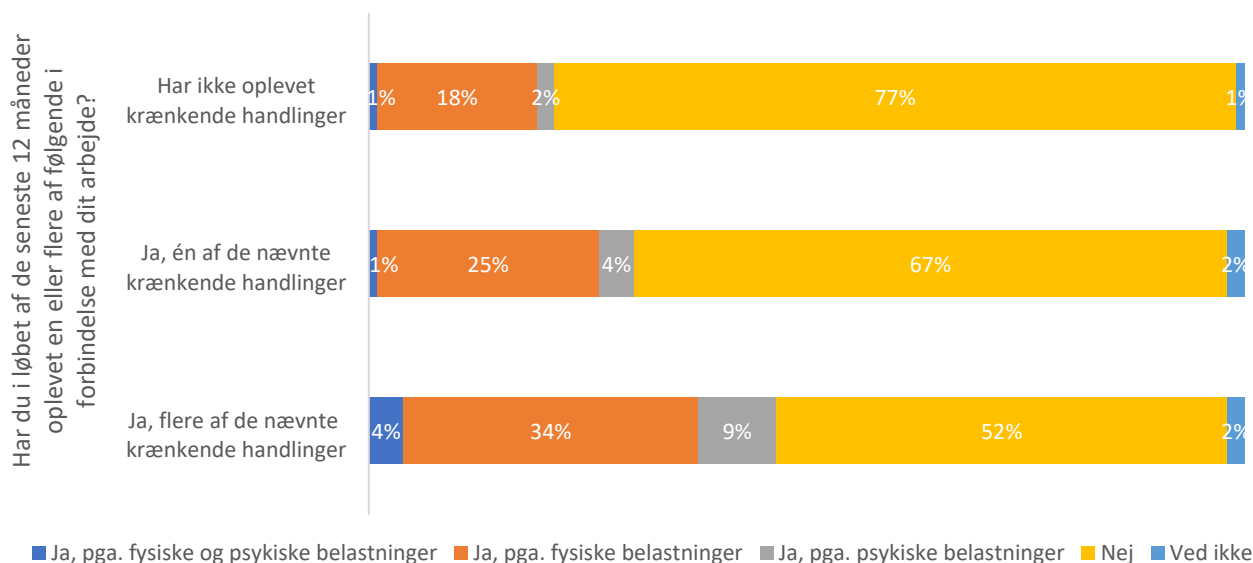
Figur 6. Hvor enig er du i følgende udsagn: Jeg føler mig psykisk nedslidt

Anm: Baseret på svar fra 2.567 beskæftigede sygeplejersker. Forskellen er statistisk signifikant. Data er vægtet. Kilde: SATH 2023, DSR Analyse.

Figur 7 viser andelen af sygeplejersker, der inden for de seneste 14 dage op til undersøgelsen har anvendt medicin for at kunne klare arbejdsdagen. Heraf fremgår det, at lidt over en femtedel (21%) af sygeplejerskerne, som ikke inden for det seneste år har oplevet krænkelser, har anvendt medicin for at kunne klare arbejdsdagen. Til sammenligning gælder det samme for hhv. 30% og 47% af sygeplejerskerne, der er blevet udsat for én eller flere af de krænkende handlinger.

Figur 7. Har du inden for de sidste 14 dage anvendt medicin for at kunne klare arbejdsdagen?

Anm: Baseret på svar fra 2.576 beskæftigede sygeplejersker. Forskellen er statistisk signifikant. Data er vægtet. Kilde: SATH 2023, DSR Analyse.

Sammenhæng mellem hvem, der har udsat sygeplejerskerne for krænkende handlinger, og arbejdsmiljø

I det følgende undersøges de samme arbejdsmiljøparametre i stedet for med hvem, der har udsat sygeplejerskerne for den krænkende adfærd. Da det har været muligt at sætte flere kryds, vil nogle sygeplejersker indgå i flere af kategorierne. I det følgende indgår udelukkende sygeplejersker, der er blevet udsat for mindst en type krænkende handling, der er ikke taget højde for hvilken type krænkende adfærd. "Andre" kategorien indgår ikke, da for få (34) har angivet at være blevet udsat for krænkende handlinger fra andre end ledere, kolleger og/eller patienter/borgere/pårørende.

Når dette sammenholdes med spørgsmålene, findes følgende sammenhænge som vist i figur 2. Det er vigtigt at bemærke, at disse sammenhænge ikke er kausale sammenhænge.

Sygeplejersker, der er blevet udsat for krænkende handlinger fra deres ledere og/eller kolleger, angiver oftere end dem, der er blevet udsat for krænkende handlinger fra patienter/borgere/pårørende:

- En lavere tilfredshed med det psykiske arbejdsmiljø på arbejdspladsen.
- At være stressede
- Ikke at forvente at være på deres nuværende arbejdsplads om 2 år
- At have søgt nyt job
- At være psykisk nedslidte

Der er ikke signifikant forskel på andelen, der har haft sygefravær det seneste, år samt andelen, der tager medicin for at kunne klare arbejdsdagen (ej vist).

Figur 8 viser sygeplejerskernes overordnede tilfredshed med det psykiske arbejdsmiljø på deres arbejdsplads fordelt på hvem, der har udsat dem for krænkende handlinger. Det fremgår heraf, at sygeplejersker, hvis har udsat dem for krænkende handlinger, i gennemsnit vurderer deres tilfredshed med det psykiske arbejdsmiljø til at ligge på 4,3 (på en skala fra 0 til 10, hvor 10 er meget tilfreds og 0 er meget utilfreds), hvilket er lavere end både dem, hvis kolleger har udsat dem for krænkende handlinger (5,1), og dem, der er blevet udsat for krænkende handlinger fra patienter/borgere/pårørende (6,2).

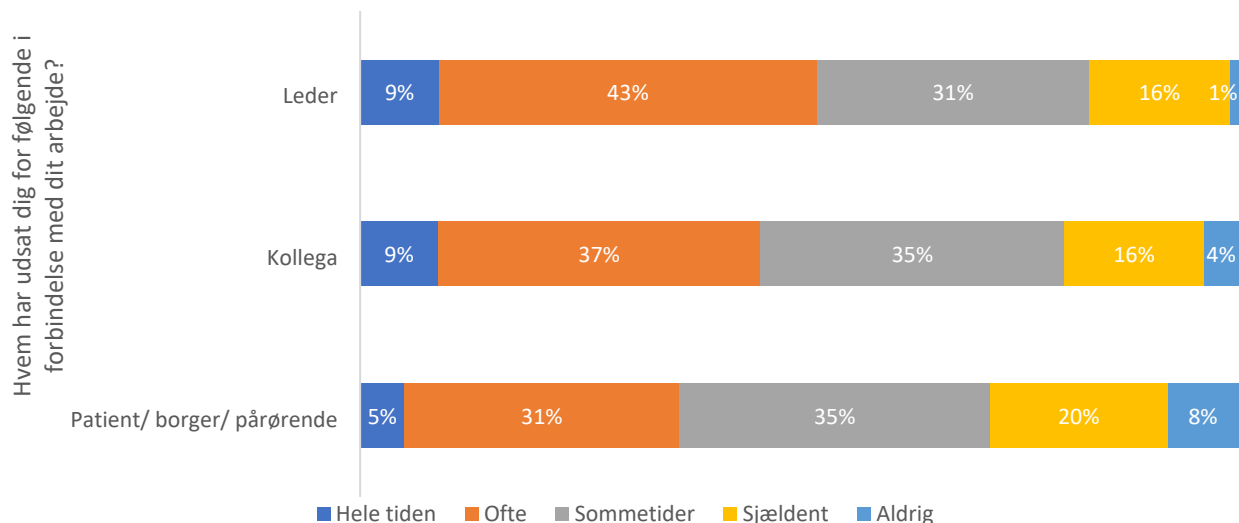
Figur 8. Hvor tilfreds er du alt i alt med det psykiske arbejdsmiljø på din arbejdsplads?

Anm: Baseret på svar fra 827 beskæftigede sygeplejersker, der har oplevet en eller flere krænkende handlinger i forbindelse med deres arbejde. Forskellen er statistisk signifikant. Data er vægtet. Kilde: SATH 2023, DSR Analyse

Derudover angiver lidt over halvdelen (52%) af dem, der er blevet udsat for krænkende handlinger fra deres leder, og 46% af dem, hvis kolleger har udsat dem for krænkende handlinger, at de hele tiden eller ofte har følt sig stressede de sidste to uger (jf. figur 9). Til sammenligning gælder det 36% af dem, hvor patienter/borgere/pårørende har udsat dem for krænkende adfærd.

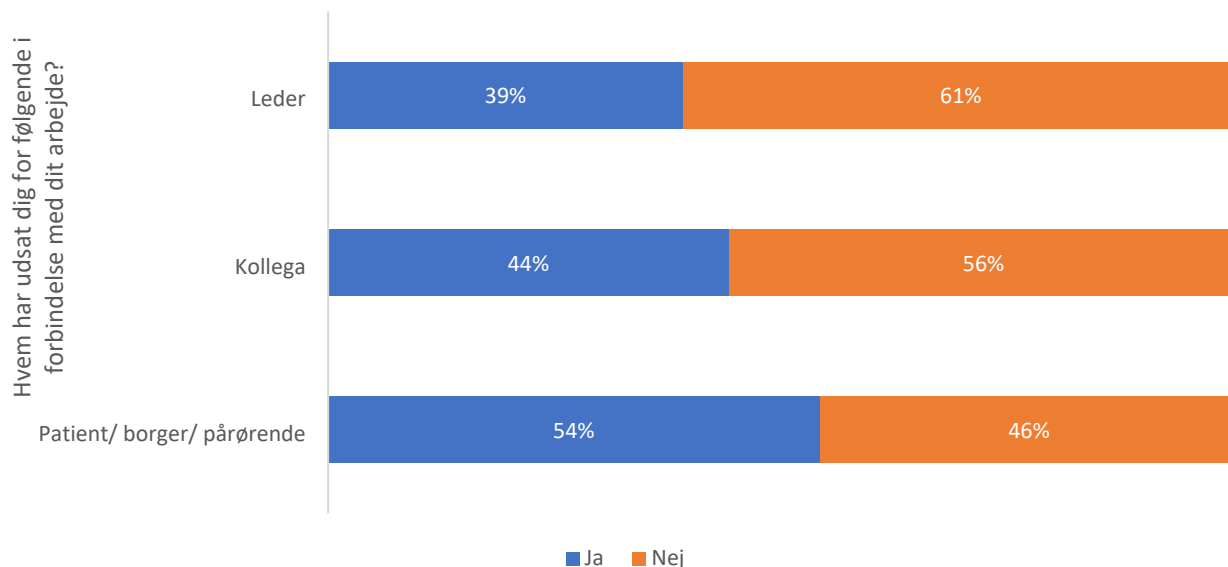
Figur 9. Hvor ofte har du følt dig stresset i de sidste to uger?

Anm: Baseret på svar fra 821 beskæftigede sygeplejersker, der har oplevet en eller flere krænkende handlinger i forbindelse med deres arbejde. Forskellen er statistisk signifikant. Data er vægtet. Kilde: SATH 2023, DSR Analyse

Figur 10 viser, at sygeplejerskerne, hvis leder har udsat dem for krænkende handlinger, sjældnere regner med at arbejde på deres nuværende arbejdsplads (39%) om tre år end dem, hvis kolleger (44%) eller patienter/borgere/pårørende (54%) har udsat dem for krænkende adfærd.

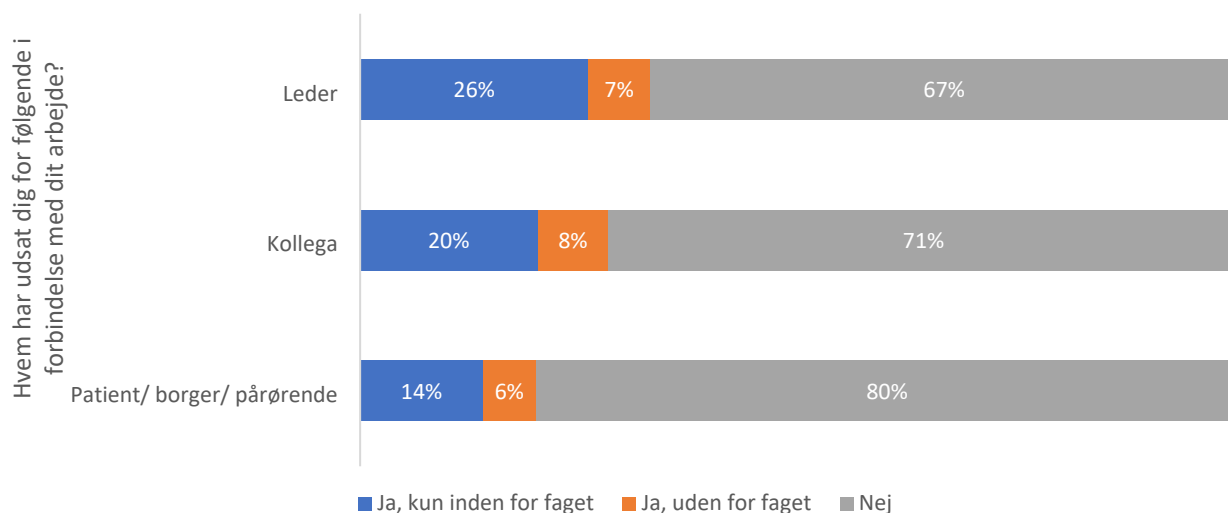
Figur 10. Regner du med at være på din nuværende arbejdsplads om 3 år?

Anm: Baseret på svar fra 808 beskæftigede sygeplejersker, der har oplevet en eller flere krænkende handlinger i forbindelse med deres arbejde. Forskellen er statistisk signifikant. Data er vægtet. Kilde: SATH 2023, DSR Analyse

Det fremgår ligeledes af figur 11, at det især er sygeplejersker, hvis ledere har udsat dem for krænkende handlinger, som har søgt nyt arbejde inden for den seneste måned (33%), efterfulgt af de sygeplejersker, hvis kolleger har udsat dem for krænkende handlinger (29%), mens en lidt mindre del af dem, hvor patienter/borgere/pårørende stod bag, har søgt nyt job (20%).

Figur 11. Har du søgt andet arbejde inden for den seneste måned?

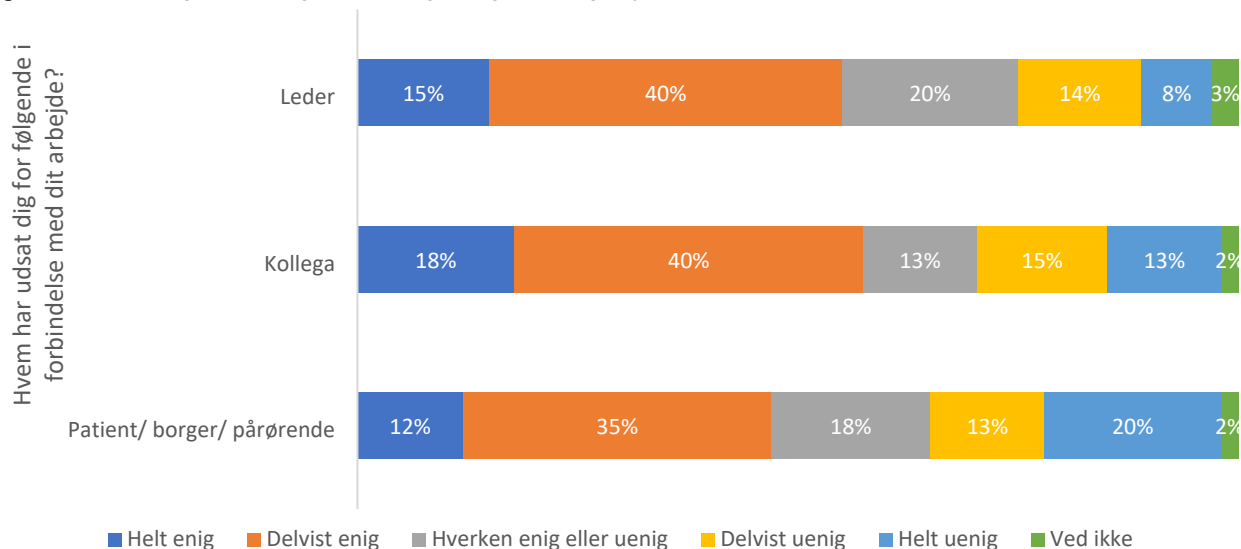

Anm: Baseret på svar fra 819 beskæftigede sygeplejersker, der har oplevet en eller flere krænkende handlinger i forbindelse med deres arbejde. Forskellen er statistisk signifikant. Data er vægtet. Kilde: SATH 2023, DSR Analyse

Figur 12 viser andelen af sygeplejersker, der oplever at føle sig psykisk nedslidte, fordelt på hvem, der har udsat dem for krænkende handlinger. Det fremgår heraf, at det især er dem, der er blevet udsat for

krænkende adfærd fra kolleger (58%) og/eller ledere (55%), der er enige eller delvist enige i, at de er psykisk nedslidte, sammenlignet med dem, der er blevet udsat for krænkende krænkende fra patienter/borgere/pårørende (47%).

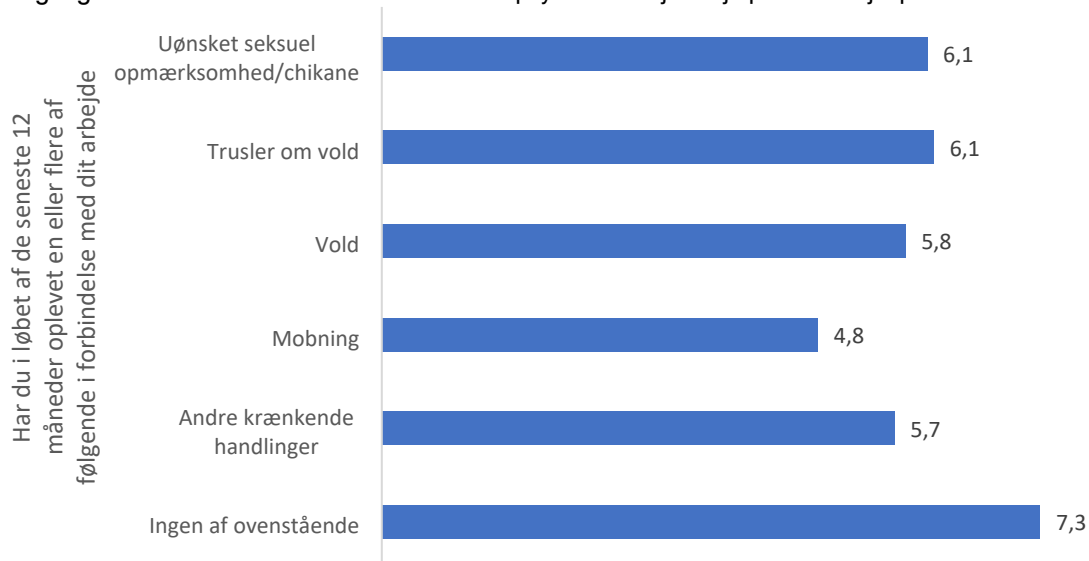
Figur 12. Hvor enig er du i følgende udsagn: Jeg føler mig psykisk nedslidt?

Anm: Baseret på svar fra 805 beskæftigede sygeplejersker, der har oplevet en eller flere krænkende handlinger i forbindelse med deres arbejde. Forskellen er statistisk signifikant. Data er vægtet. Kilde: SATH 2023, DSR Analyse

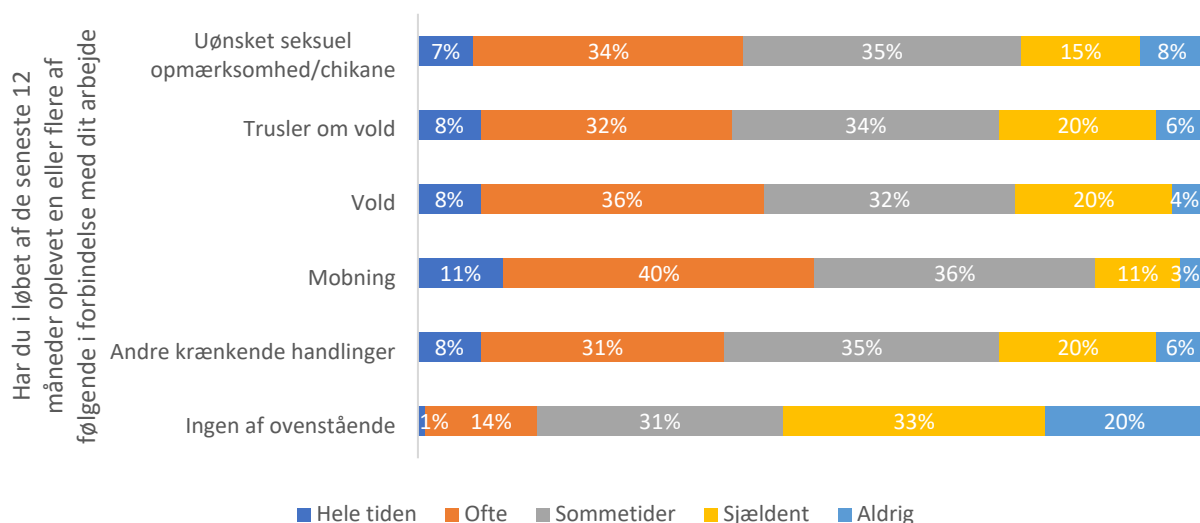
Bilagsfigurer

Bilagsfigur 1. Hvor tilfreds er du alt i alt med det psykiske arbejdsmiljø på din arbejdsplads?

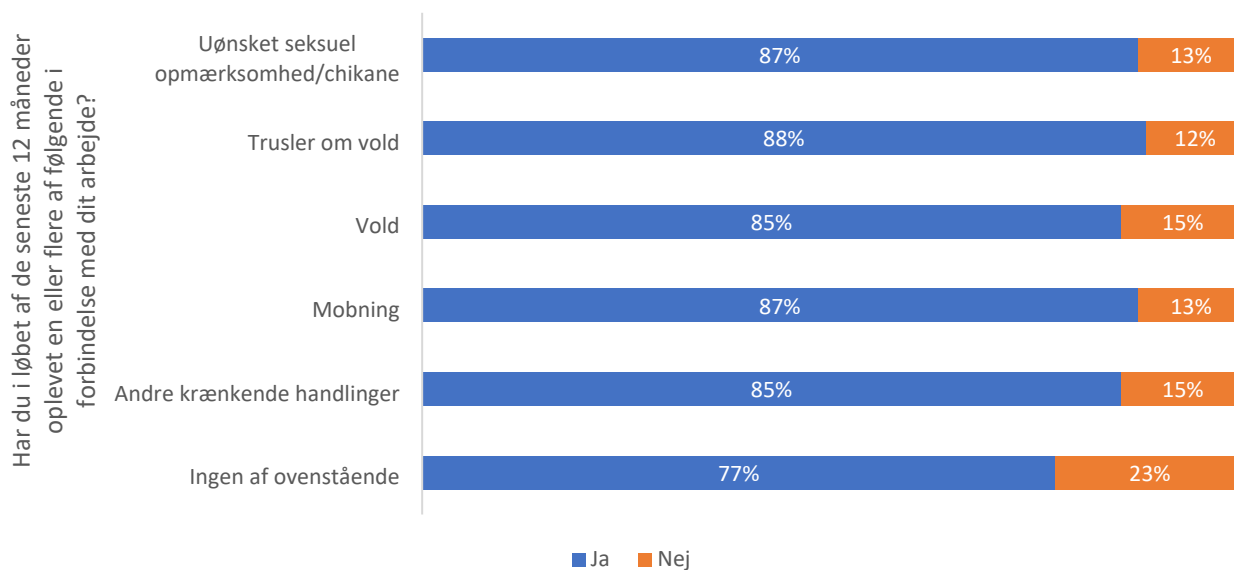
Anm: Baseret på svar fra 2.620 beskæftigede sygeplejersker. Det har været muligt at sætte flere kryds. Der er signifikant forskel på de sygeplejersker, som er blevet udsat for en eller flere af de krænkende handlinger, og dem, der ikke er. Data er vægtet. Kilde: SATH 2023, DSR Analyse

Bilagsfigur 2. Hvor ofte har du følt dig stresset i de sidste to uger?

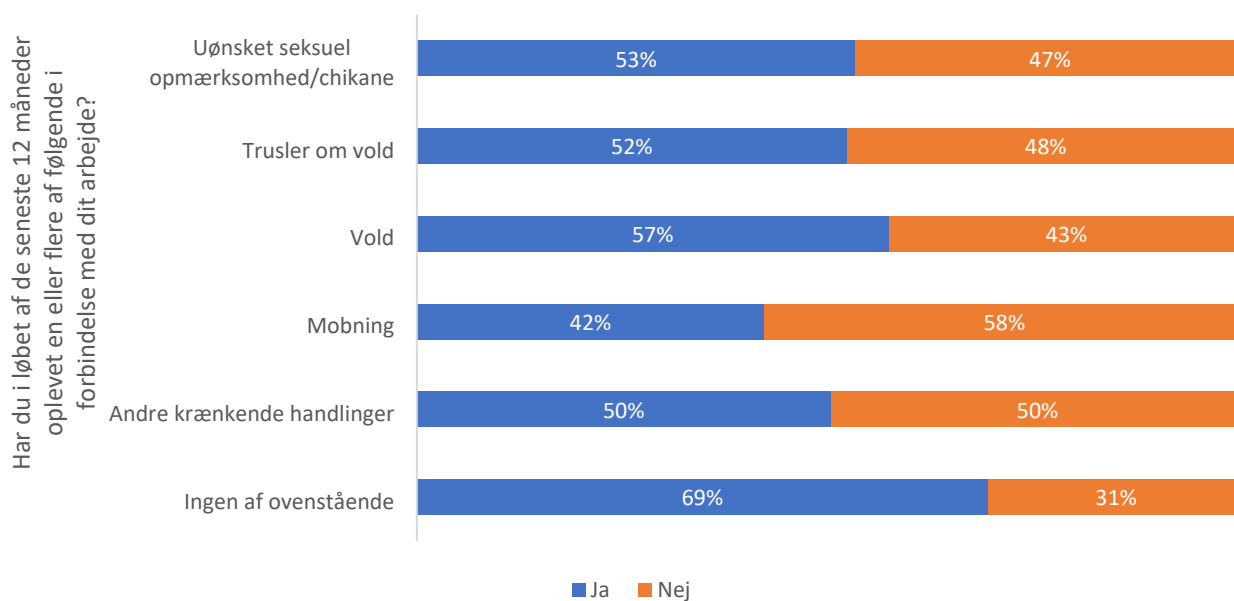
Anm: Baseret på svar fra 2.594 beskæftigede sygeplejersker. Det har været muligt at sætte flere kryds. Der er signifikant forskel på de sygeplejersker, som er blevet udsat for en eller flere af de krænkende handlinger, og dem, der ikke er. Data er vægtet. Kilde: SATH 2023, DSR Analyse

Bilagsfigur 3. Har du haft sygedage på dit arbejde inden for de sidste 12 måneder?

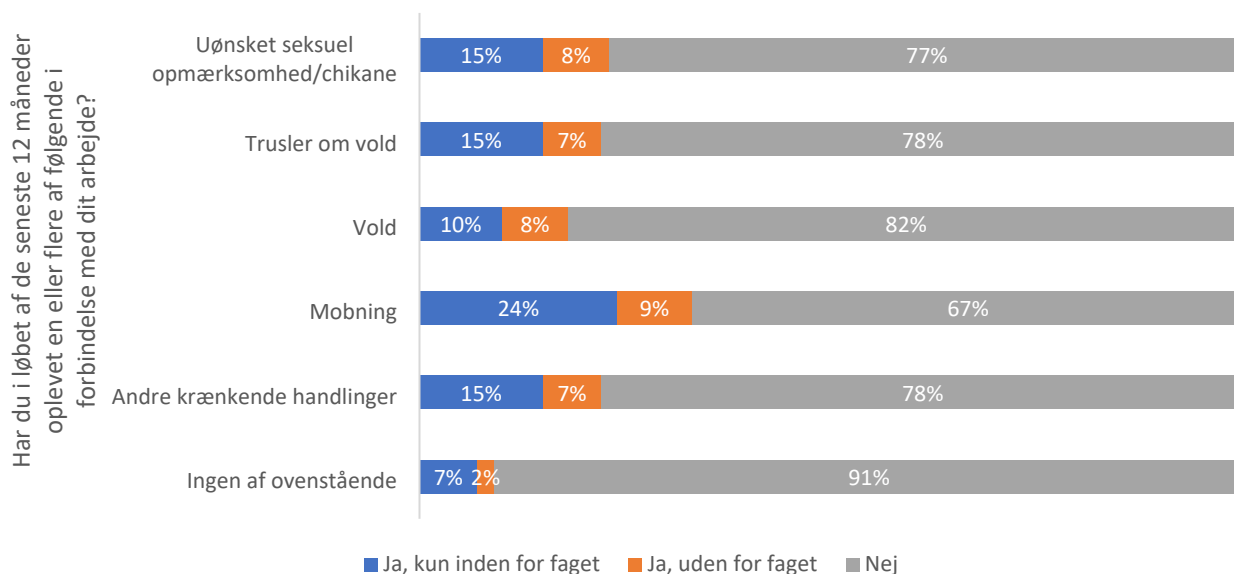
Anm: Baseret på svar fra 2.599 beskæftigede sygeplejersker. Det har været muligt at sætte flere kryds. Der er signifikant forskel på de sygeplejersker, som er blevet udsat for en eller flere af de krænkende handlinger, og dem, der ikke er. Data er vægtet. Kilde: SATH 2023, DSR Analyse

Bilagsfigur 4. Regner du med at være på din nuværende arbejdsplads om 3 år?

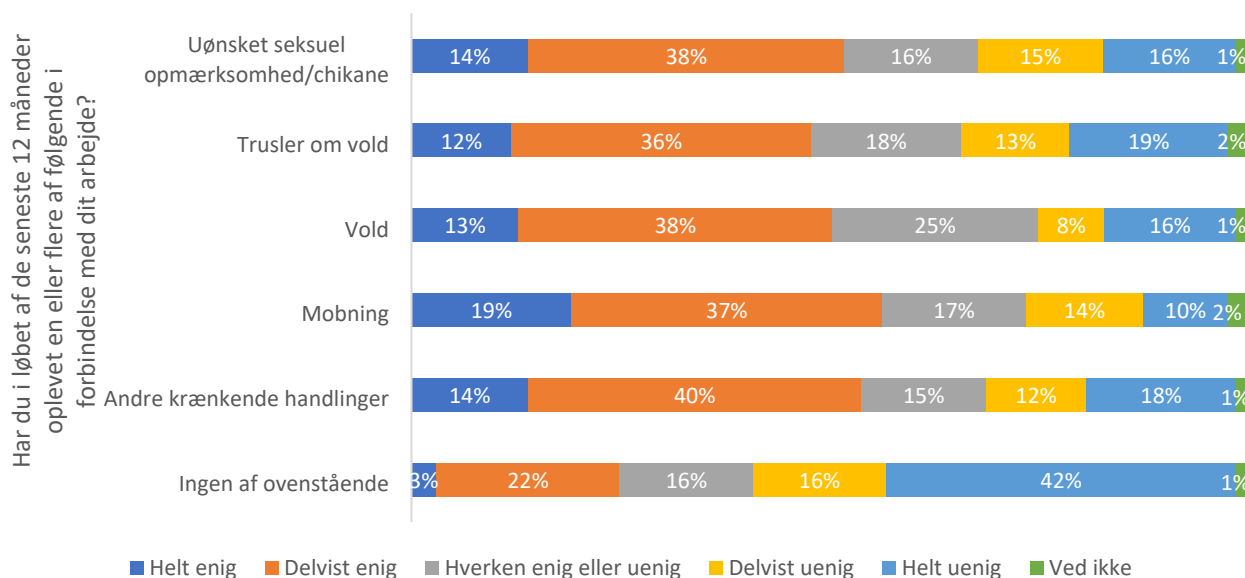
Anm: Baseret på svar fra 2.559 beskæftigede sygeplejersker. Det har været muligt at sætte flere kryds. Der er signifikant forskel på de sygeplejersker, som er blevet udsat for en eller flere af de krænkende handlinger, og dem, der ikke er. Data er vægtet. Kilde: SATH 2023, DSR Analyse

Bilagsfigur 5. Har du søgt andet arbejde inden for den seneste måned?

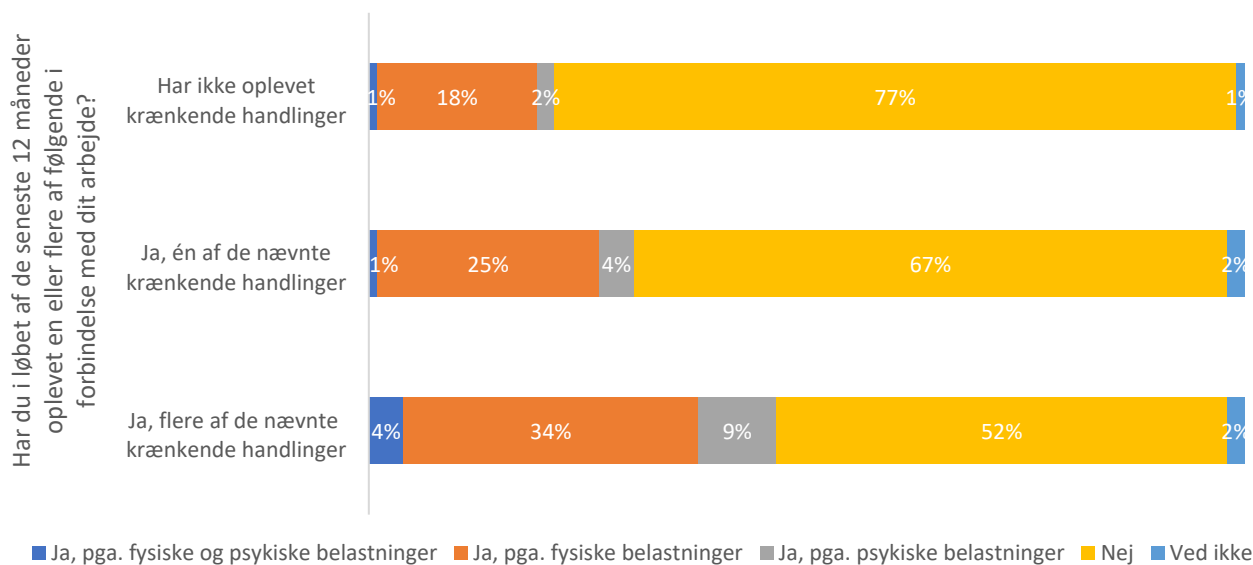
Anm: Baseret på svar fra 2.597 beskæftigede sygeplejersker. Det har været muligt at sætte flere kryds i begge spørgsmål. Sygeplejersker, der både har søgt inden for og uden for faget indgår i denne figur som uden for. Forskellen er statistisk signifikant. Data er vægtet. Kilde: SATH 2023, DSR Analyse.

Bilagsfigur 6. Hvor enig er du i følgende udsagn: Jeg føler mig psykisk nedslidt

Anm: Baseret på svar fra 2.567 beskæftigede sygeplejersker. Det har været muligt at sætte flere kryds. Forskellen er statistisk signifikant. Data er vægtet. Kilde: SATH 2023, DSR Analyse.

Bilagsfigur 7. Har du inden for de sidste 14 dage anvendt medicin for at kunne klare arbejdsdagen?

Anm: Baseret på svar fra 2.576 beskæftigede sygeplejersker. Det har været muligt at sætte flere kryds. Forskellen er statistisk signifikant. Data er vægtet. Kilde: SATH 2023, DSR Analyse.

Metode

Resultaterne er baseret på svar fra en spørgeskemaundersøgelse om sygeplejerskers arbejdsmiljø, helbred og trivsel (SATH). Undersøgelsen er gennemført i maj-juni 2023, hvor 8.000 tilfældigt udvalgte beskæftigede medlemmer af Dansk Sygeplejeråd blev inviteret. 42% besvarede undersøgelsen. Respondenterne er lovet fortrolighed og efter dataindsamlingen er besvarelsene anonymiseret således at der ikke findes hverken navne, adresser, mails eller medlemsnummer som kan kobles til de enkelte besvarelser.

Spørgeskemaet udgøres af et udvalg af validerede spørgsmål fra "Virksomhedsskemaet" udviklet og testet af Det Nationale forskningscenter for Arbejdsmiljø (herefter NFA). Derudover er der tilføjet nogle specifikke spørgsmål om arbejdsvilkår såsom vagtbelastning og sygeplejerskerne arbejdsområde.

Respondenterne kunne i undersøgelsen gå videre til næste spørgsmål uden at besvare svarende til opsætningen i "Virksomhedsskemaet". Det betyder, antallet af besvarelser varierer fra spørgsmål til spørgsmål.

En bortfaldsanalyse viser mindre skævheder i bortfaldet. Der er udarbejdet en vægt, som tager højde for de mindre skævheder i forhold til alder, geografi, TR-status, sektor og anciennitet. Alle resultater er vægtet. Analyserne er endvidere baseret på gennemførte og ufuldstændige besvarelser.

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København

Den 11. januar 2024

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven (Styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt)

Dansk Sygeplejeråd takker for muligheden for at afgive høringssvar til forslag til lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven (Styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt)

Danske Sygeplejeråd mener, at det er meget positivt, at vi nu omsider får gjort det nemmere for offentlige arbejdsgivere at afvise aktindsigt i offentligt ansattes navne i de tilfælde, hvor det er nødvendigt af hensyn til de ansattes tryghed. Vi kan i den forbindelse oplyse, at vi i efteråret 2023 – sammen med syv andre organisationer på sundhedsområdet – har foreslået sundhedsministeren, at vi på sundhedsområdet ændrer relevante regelsæt, så de ansatte som udgangspunkt identificeres med anden entydig identifikation end fulde navn i journalsystemer mv. For os vil disse to forslag indebære en fælles ramme for at beskytte vores medlemmer mod brug af deres navn til chikane.

Aktindsigt i offentligt ansattes navne efter offentlighedslovens § 21, stk. 3

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at lovforslaget særligt sigter mod politi, kriminalforsorgen, psykiatrien og det sociale område, men at det også finder anvendelse andre steder, hvor der er et tilsvarende beskyttelsesbehov. Vi forudsætter, at reglerne vil blive anvendt i alle dele af den offentlige forvaltning i de situationer, hvor beskyttelsesbehovet foreligger. Det må være således, at det er beskyttelsesbehovet, der er afgørende for, om man får beskyttelsen og ikke den arbejdsopgave, man løser.

På Dansk Sygeplejeråds område kan vi oplyse, at problemet omkring de ansattes oplevelse af utryghed som følge af patienter og pårørendes mulighed for at søge om aktindsigt i deres navne, desværre rækker videre end de i bemærkningerne nævnte offentlige

Dansk Sygeplejeråd

Sankt Annæ Plads 30
DK-1250 København K

mandag-torsdag 9.00-16.00
fredag 9.00-15.00

Tlf: +45 33 15 15 55
Fax: +45 33 15 24 55

www.dsr.dk
dsr@dsr.dk

områder. Vi vedlægger som bilag til vores hørings svar et notat om vold, mobning og krænkende handlinger fra 2023, der viser, at 44 % af sygeplejerskerne på akutafdelinger/FAM og psykiatriske afdelinger indenfor de seneste 12 måneder har oplevet trusler om vold. Tilsvarende gælder 25 % af sygeplejerskerne på intensivafdelingerne og 24 % af sygeplejerskerne på medicinske afdelinger. Det skaber stor utryghed for sundhedspersonalet at vide, at patienter og pårørende, der har fremsat trusler om vold eller udøvet vold imod dem kan få aktindsigt i deres navne og på den måde finde mange personlige oplysninger om dem. Denne utryghed er lige så stor på de somatiske afdelinger, som den er på de psykiatriske afdelinger og på det sociale område.

Det fremgår af lovforslaget, at der ved vurderingen af, om der foreligger retsstridige eller chikanøse forhold, indhentes bemærkninger fra den ansatte. Hvis disse taler imod udlevering af navnet, og hvis det er nærmere begrundet, vil myndigheden som udgangspunkt skulle nægte udlevering af oplysningerne. Det er naturligvis positivt. Dansk Sygeplejeråd noterer sig, at det ikke er beskrevet, om borgeren skal partshøres i forhold til disse oplysninger efter forvaltningslovens § 19, stk. 1.

Det fremgår ikke klart af lovforslaget, om oplysninger vedrørende truende, voldelig eller chikanøs adfærd overfor andre, herunder andre kolleger, er tilstrækkelig grund til at afvise aktindsigt i et eller flere navne på offentligt ansatte. Det bør det efter vores opfattelse være, hvis vi skal opnå den nødvendige tryghed.

Vi mener, at man skal give de offentligt ansatte partsstatus i sager om aktindsigt efter offentlighedslovens § 21, stk. 3 og 4. På den måde sikres det, at den ansattes partshøres, inden oplysninger om vedkommendes navn udleveres til borgeren. Den ansatte kan derved bedre nå at indrette sig, inden udleveringen af navnet er sket, fx hvis vedkommende ønsker at søge om adresse- eller navnebeskyttelse for sig selv eller familiemedlemmer/børn. Den ansatte kan ikke nå at indrette sig, hvis det nuværende udgangspunkt opretholdes, hvorefter den ansatte orienteres om forvaltningens afgørelse samtidig med eller efter, at navnet er udleveret i afgørelsen til borgeren.

Aktindsigt efter forvaltningslovens nye § 9 a, stk. 2

Dansk Sygeplejeråd anerkender, at der skal foreligge afgørende hensyn for at undtage aktindsigt i sager efter forvaltningsloven (bemærkningerne s. 21, 2. afsnit). Vi mener imidlertid, at parten godt kan sikre sine partsrettigheder og få indsigt i sagens dokumenter/oplysninger, selvom der eventuelt gives afslag på aktindsigt i de dele af dokumenterne, der indeholder de offentligt ansattes navne. Beskyttelseshensynet i forhold til den offentligt ansattes navn må alt andet lige være det samme i sager efter forvaltningsloven som i sager efter offentlighedsloven, når vi taler om voldelige og truende borgere.

Vi foreslår derfor en hjemmel til at undtage navnet på den offentligt ansatte efter de samme hensyn som i offentlighedslovens § 9, stk. 2, nr. 2 og den nye § 21, stk. 3, 2. pkt.

Øvrige bemærkninger

Vi forudsætter, at aktindsigt i offentligt ansattes navne i forbindelse med egenaces, er omfattet af bemærkningernes beskrivelse af "andre sager efter offentlighedsloven" (jf. blandt andet bemærkningernes side 21, 2. afsnit). I modsat fald bør det præciseres, at navne på offentligt ansatte kan undtages jf. offentlighedslovens § 9, stk. 2, nr. 2 i ansøgninger om egenaces.

Lovforslaget forudsætter, at den ansatte ikke i alle tilfælde orienteres om anmodninger om aktindsigt efter princippet i offentlighedslovens § 41. Det skal alene ske, hvis myndigheden mener, der kan være grundlag for at undtage den offentligt ansattes navn fra aktindsigt (bemærkningernes s. 32n). Dansk Sygeplejeråd mener, at den ansatte og den lokale ledelse i alle tilfælde bør orienteres/inddrages, *inden* der udleveres navne på offentligt ansatte via aktindsigt. Det skyldes, at den del af myndigheden, der behandler anmodningen om aktindsigt, ikke nødvendigvis har viden om, hvornår der foreligger en risiko. I sundhedsvæsenet vil det fx typisk være en anden administrativ enhed end den lokale ledelse, der behandler aktindsigtsanmodninger, og denne enhed vil ikke nødvendigvis vide, hvilke patienter, der er/har været truende, voldelige eller chikanerende overfor de ansatte.

Med venlig hilsen

Harun Demirtas
1. Næstforperson

From: Erik H. Larsen <ehl@faengselsforbundet.dk>
Sent: 11-01-2024 14:01:59 (UTC +01)
To: fForvaltningsretskontoret (951s73) <forvaltningsretskontoret@jm.dk>
Cc: Christina Seeneha Henriksen <chhe@jm.dk>; Fængselsforbundet i Danmark <ff@faengselsforbundet.dk>
Subject: j.nr. 2021-00825 Svar på partshøring om ændring af offentlighedsloven

j.nr. 2021-00825

Svar på partshøring om ændring af offentlighedsloven

Med venlig hilsen
Erik Holmestad Larsen

Forbundssekretær

FÆNGSELSFORBUNDET

Ramsingsvej 28A
2500 Valby
Tlf: 7255 9986

Vi passer på dine data - [Læs her hvordan](#)

Justitsministeriet
Forvaltningsretskontoret@jm.dk
cc: chhe@jm.dk

Fremsendt elektronisk

FÆNGSELSFORBUNDET
Hovedkontoret
Ramsingsvej 28 A
2500 Valby

Telefon 72 55 99 76
ff@faengselsforbundet.dk
Direkte 75 55 99 86
ehl@faengselsforbundet.dk

København
Den 11. januar 2024

Svar på partshøring vedr. udkast til forslag til lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven (Styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt)

Fængselsforbundet er glade for, at det tages initiativer med henblik på at begrænse indsattes misbrug af aktindsigt. Det er vigtigt, at man som fængselsbetjent kan føle sig tryk i jobbet. Det har både betydning i forhold til at fastholde nuværende betjente og rekruttere nye.

Fængselsforbundet har dog en bekymring for, at det fremsatte lovforslag ikke fuldt imødeser problemstillingen. Det kan være vanskeligt for den enkelte fængselsbetjent at gennemskue en indsats formål med en ansøgning om aktindsigt. Fængselsforbundet kender til flere eksempler på, at indsatte søger aktindsigt uden nogen særlig begrundelse. Det er umuligt for den menige fængselsbetjente ude i frontlinjen at vurdere hvilket formål den indsatte har med anmodningen om aktindsigt. En indsat vil desuden kunne søge aktindsigt i sin egen sag med det formål af aflevere aktindsigten til en anden indsat, der har et chikanøst formål.

For Fængselsforbundets medlemmer er det derfor ikke afgørende, at arbejdsgiver får udvidet lovhjemmel til at afvise ansøgninger om aktindsigt. Fængselsforbundet mener derimod, at retten til aktindsigt bør begrænses i forhold til fængselsbetjentens fulde navn. Der er ikke noget anerkendelsesværdigt formål med at indsatte får udleveret det fulde navn på en fængselsbetjent.

I vidnebeskyttelsespakken fra 2017 har fængselsbetjente fået ret til, at der alene udleveres fornavn og medarbejder id-nummer i forbindelse med de vidner i retten. Fængselsforbundet så gerne, at en lignende beskyttelse blev gældende i forbindelse med aktindsigtsager.

Fængselsforbundet repræsenterer fængselsbetjente, transportbetjente, værk mestre og uniformerede ledere i Kriminalforsorgen. Forbundet repræsenterer desuden fiskerikontrollører i Fiskeristyrelsen.

Det er et alvorligt problem, at den beskyttelse der er aftalt i vidne-pakken, reelt er uden virkning, da den indsatte, som ikke får udleveret navnet på en fængselsbetjent i retten, blot kan søge aktindsigt ved Kriminalforsorgen.

Fængselsforbundet håber ovenstående bemærkninger, vil blive taget i betragtning i forbindelse med det videre arbejde med lovforslaget.

Med venlig hilsen

Erik Holmestad Larsen
Forbundssekretær

Fængselsforbundet repræsenterer fængselsbetjente, transportbetjente, værk mestre og uniformerede ledere i Kriminalforsorgen. Forbundet repræsenterer desuden fiskerikontrollører i Fiskeristyrelsen.

JUSTITSMINISTERIET

TRYGHED FOR VIDNER

Forord

Vidners bidrag i retssager er en af grundstenene i vores retssystem. Derfor skal det være trygt for borgerne at vidne.

Særligt når det vedrører sager af grovere karakter – bandekriminalitet og drab – kan det enkelte vidne føle sig udsat. Heldigvis er de færreste af os vidner til grov kriminalitet, og det vil derfor for de fleste være nyt at vidne i en retssal.

Derfor er det afgørende, at vi som samfund tager os bedst muligt af dem, som vidner. Som vidne skal man opleve, at der værnes om ens tryghed, og at det står helt klart, hvilke processer man skal igennem.

Vi har desværre set eksempler på, at vidner ikke har ønsket at vidne i sager mod bandemedlemmer af frygt for konsekvenserne. Det må simpelthen ikke ske. Frygten for at vidne i retssager må ikke betyde, at forhærdede kriminelle går fri. Hvis det afgørende bevis mangler, er det et problem for samfundet – og ikke mindst for ofrene.

Justitsministeriet har hørt en række offer- og vidneorganisationer om, hvordan vi kan skabe tryghed for vidner. På den baggrund præsenterer regeringen en samlet vidnepakke med ti nye initiativer, der hver især skal skabe bedre og mere trygge rammer for vidner.

Med pakken vil vi sikre, at politiet på et tidligt tidspunkt taler med det enkelte vidne og vejleder om, hvordan vidnets tryghed vil blive sikret. Hvor det som vidne i dag kan stå uklart, hvordan politiet kan sikre ens tryghed, skal det fremover være helt tydeligt fra begyndelsen. Det indebærer blandt andet, at vidner i grove sager tidligt vil få en kontaktperson i politiet. Desuden vil vi styrke vidners tryghed ved øgede muligheder for vidneforklaringer via videolink, så man ikke skal sidde ansigt til ansigt med den tiltalte. Ligeledes vil vi sikre, at vidnet kan være trygt ved, at når man møder i retten – fx i en bandesag – så vil der ikke være bandemedlemmer tilstede som tilhørere. Hvor dommeren i dag kan afvise bandemedlemmer skal det fremover være sådan, at dommeren skal afvise bandemedlemmer. Desuden vil vi sikre, at politiet har et skærpet fokus på at sætte ind over for eksempelvis bander, der forsamlers sig foran retsbygninger og forstyrrer den offentlige orden og skaber utryghed. Det vil vi ikke se stiltiende til.

Vidner skal være trygge ved, at vi som samfund passer på dem. Det er en afgørende del af kampen mod kriminalitet – For kun hvis vi hver især føler os trygge ved at vidne mod de kriminelle, kan vi bekæmpe dem.

Søren Pape Poulsen, justitsminister

Initiativerne

1. Bedre vejledning til vidner
2. Ensartet praksis og vejledning til vidner
3. Landsdækkende kampagne om at være vidne i en straffesag
4. Tidligere indsats i forhold til navne- og adressebeskyttelse for udsatte vidner (anonyme vidner).
5. Øget beskyttelse af vidners navne og adresser i politirapporter
6. Bedre vidnebeskyttelse af fængselsbetjente
7. Fokus på muligheden for vidneforklaring uden at gerningsmanden er tilstede
8. Øget brug af videolink
9. Personer med bandetilknytning skal ikke være tilhørere i sager om bandekriminalitet
10. Nul-tolerance over for utryghedsskabende manifestationer foran retsbygninger

Oversigt

	Beskrivelse	Formål	
Styrket vejledning	1 Bedre vejledning til vidner	<ul style="list-style-type: none"> Vidner i sager om grovere kriminalitet, f.eks. bandekriminalitet, skal hurtigst muligt modtage vejledning om, hvad det indebærer at vidne i en straffesag, og hvilke muligheder der er for at beskytte udsatte vidnet. Der indføres en standardpakke, som vidnet bliver tilbudt i sådanne sager. 	<ul style="list-style-type: none"> Vidners bidrag i retssager er en af grundstenene i vores retssystem. Derfor skal vi sørge for, at man trygt kan anmelde kriminalitet og stå frem som vidne.
	2 Ensartet praksis og vejledning til vidner	<ul style="list-style-type: none"> Der udarbejdes centrale retningslinjer for politiets og anklagemyndighedens vejledning af vidner i sager om grovere kriminalitet. 	<ul style="list-style-type: none"> Det skal sikres, at der er en ensartet praksis på tværs af landet, så alle vidner får den fornødne vejledning, støtte og tilbud.
	3 Landsdækkende kampagne om at vidne i en straffesag	<ul style="list-style-type: none"> Regeringen lancerer en kampagne, der skal oplyse om det at være vidne i en straffesag, herunder hvilke muligheder, der eksisterer for at tage hensyn til utryghed hos vidnet. 	<ul style="list-style-type: none"> At skabe synlighed om, at det som almindelig borger er trygt at vidne, og at oplyse om hvilke muligheder, der eksisterer for at tage hensyn til utryghed hos vidnet
Retsplejemæssige tiltag	4 Tidligere indsats ift. navne- og adressebeskyttelse	<ul style="list-style-type: none"> Det skal sikres, at muligheden for at afgive forklaring anonymt ikke forspildes, f.eks. fordi et vidnes navn og adresse under efterforskningen er blevet gerningsmanden bekendt, fordi vidnets navn og adresse står i en politirapport, som tiltalte har læst. 	<ul style="list-style-type: none"> At sikre fokus på, at muligheden for at vidne anonymt ikke forspildes.
	5 Øget beskyttelse af vidners navne og adresser i politirapporter	<ul style="list-style-type: none"> Det skal sikres, at vidners navne og adresser beskyttes bedre i politirapporter. Regeringen har derfor afsat midler til en ændring af politiets IT-systemer, for at understøtte dette. 	<ul style="list-style-type: none"> Muligheden for navne- og adressebeskyttelse igennem hele sagen skal bevares i videst mulig udstrækning.
	6 Bedre vidnebeskyttelse af fængselsbetjente	<ul style="list-style-type: none"> I straffesager skal fængselsbetjente i stedet for deres fulde navn og adresse kunne identificeres med deres fornavn, medarbejder-ID og ansættelsessted. 	<ul style="list-style-type: none"> Fængselsbetjente oplever i stigende grad at være udsat for vold eller trusler. Derfor skal det sikres, at fængselsbetjentes fulde navn og adresse for fremtiden ikke fremgår af politirapporter og bevisfortegnelsen i straffesager.
	7 Fokus på muligheden for vidneforklaring uden at gerningsmanden er tilstede	<ul style="list-style-type: none"> Vidnet skal have den størst mulige klarhed over processen, og hvor det er relevant, skal vidnet kunne afgive forklaringen uden, at gerningsmanden er tilstede. Anklagemyndigheden skal have et øget fokus på disse muligheder. 	<ul style="list-style-type: none"> At sikre, at utrygge vidner, hvor det er relevant skal kunne vidne uden at sidde ansigt-til-ansigt med et bandemedlem e.l.
	8 Øget brug af videolink	<ul style="list-style-type: none"> Muligheden for at afhøre vidner via videolink skal udvides, så det også kan bruges over for utrygge vidner, hvis tilstedeværelse i retten ikke findes påkrævet af hensyn til bevisførelsen. 	<ul style="list-style-type: none"> At sikre, at utrygge vidner, hvor det er relevant skal kunne vidne uden at sidde ansigt-til-ansigt med et bandemedlem e.l.
	9 Personer med bandetilknytning skal ikke være tilhører i sager om bandekriminalitet	<ul style="list-style-type: none"> Reglerne skal ændres, så det fremgår klart, at retten skal nægte personer med bandetilknytning adgang til retsmødet, hvis betingelserne herfor er opfyldt. Der skal kunne træffes forhåndsafgørelse herom. 	<ul style="list-style-type: none"> Det skal sikres, at bestemte personer eller grupper af personer nægtes adgang til retssalen, hvis det er nødvendigt af hensyn til at opnå en sandfærdig forklaring. Vidnet skal have størst mulig klarhed over sagsforløbet.
	10 Nul-tolerance over for utryghedsskabende manifestationer foran retsbygningen	<ul style="list-style-type: none"> Politiet skal have et skærpet fokus på i videst mulig udstrækning at håndhæve bl.a. straffelovens og ordensbekendtgørelsens regler, når sådanne grupper forsamles foran retsbygningen og i den forbindelse forstyrrer den offentlige orden eller skaber utryghed. 	<ul style="list-style-type: none"> Der skal sættes ind mod manifestationer, der kan gøre det utrygt at befinde sig foran retsbygninger, bl.a., når der behandles bandesager.
Strafferetligt værn	<ul style="list-style-type: none"> Straffen for vidnetrusler skærpes med en tredjedel. Initiativet er blevet besluttet i forbindelse med initiativer på bandeområdet fra august 2017. Lovforslaget behandles i øjeblikket i Folketinget. 	<ul style="list-style-type: none"> Det er helt uacceptabelt, at vidner bliver truet, og der skal derfor være en tydelig konsekvens, når det sker. 	

1. Bedre vejledning til vidner

Det er naturligt som vidne i en straffesag at være usikker og nervøs. Det er en uvant situation for de fleste at skulle møde i retten som vidne. Derfor skal vi sørge for, at man trygt kan anmelde kriminalitet og stå frem som vidne. Med den rigtige støtte og vejledning vil megen af den usikkerhed, nervøsitet og utryghed kunne fjernes. Den støtte skal politiet og anklagemyndigheden give.

Derfor vil regeringen sikre, at vidner i sager om grovere kriminalitet, herunder bandekriminalitet, hurtigst muligt modtager vejledning om, hvad det indebærer at være vidne i en straffesag, og hvilke muligheder der er for at beskytte vidnet. Det sker konkret ved, at der indføres en standardpakke, som vidnet bliver tilbudt i sådanne sager.

Standardpakken samler op på tidligere initiativer rettet mod vidner og omfatter blandt andet, at man som vidne tilknyttes én kontaktperson hos politiet, der står for kontakten til vidnet og som kan besvare eventuelle spørgsmål. Det skal sammen med de øvrige initiativer give vidnet den fornødne tryghed til at stille sig frem i retten.

Standardpakkens indhold

- Vidnet skal have tilknyttet én kontaktperson hos politiet, der kan vejlede om processen og andre spørgsmål, der måtte opstå. Kontaktpersonen skal efter den første afhøring tage kontakt til vidnet, for at høre, om vidnet har spørgsmål til den videre proces.
- Vidnet skal oplyses om muligheden for:
 - At gerningsmanden kan føres ud af retssalen i forbindelse med vidnets forklaring
 - At tilhører kan nægtes adgang til retssalen
 - At anvende videolink i forbindelse med afgivelse af forklaring
 - Navne- og adressebeskyttelse

2. Ensartet praksis og vejledning til vidner

Det skal sikres, at der er en ensartet praksis på tværs af landet, så alle vidner får den fornødne vejledning, støtte og tilbud.

For at sikre dette og for at understøtte den kommende standardpakke til vidner, skal der udarbejdes centrale retningslinjer for politiets og anklagemyndighedens vejledning af vidner i sager om grovere kriminalitet.

Dette vil også sikre en bedre forankring af tiltagene ude i kredsene.

3. Landsdækkende kampagne om at være vidne i en straffesag

Det sker meget sjældent, at vidner i straffesager udsættes for trusler eller vold, men det ændrer ikke ved, at det er en uvant situation for de fleste at skulle møde som vidne i en straffesag. Det skal vi tage alvorligt, for kun hvis vi vidner mod de kriminelle, kan vi bekæmpe dem.

Derfor vil regeringen lancere en kampagne, der skal oplyse om det at være vidne i en straffesag, herunder hvilke muligheder, der eksisterer for at tage hensyn til utryghed hos vidnet.

4. Tidligere indsats i forhold til navne- og adressebeskyttelse for udsatte vidner (anonyme vidner)

Det er vigtigt, at vidner får den nødvendige beskyttelse, så de ikke af frygt for repressalier undlader at vidne - og så de, der står frem med deres viden, ikke efterfølgende lider overlast.

Derfor skal det også være muligt for vidner at afgive forklaring anonymt under visse betingelser. Det er det allerede efter de gældende regler.

Men hvis denne adgang til navne- og adressebeskyttelse skal opretholdes igennem hele sagen, er det vigtigt, at de involverede myndigheder allerede fra sagens begyndelse har fokus på dette.

Regeringen vil derfor sikre, at muligheden for at afgive forklaring anonymt ikke forspildes, f.eks. fordi et vidnes navn og adresse under efterforskningen er blevet gerningsmanden bekendt, fordi disse oplysninger står i en politirapport, som tiltalte har læst.

Derfor tydeliggøres det nu i reglerne om retten til aktindsigt i straffesager, at forsvareren kan pålægges ikke at videregive oplysninger, om vidners navne og adresser til den sigtede, hvis anklagemyndigheden agter at anmode retten om at bestemme, at disse oplysninger ikke må meddeles gerningsmanden.

Politiets øgede fokus på muligheden for navne- og adressebeskyttelse allerede fra sagens begyndelse understøttes endvidere af initiativ 5.

De gældende regler om navne- og adressebeskyttelse

I dag kan et vidne bl.a. afgive forklaring anonymt, hvis det må antages at være uden betydning for tiltaltes forsvar, og afgørende hensyn til vidnets sikkerhed gør det påkrævet.

Det er ikke en forudsætning for at kunne vidne anonymt, at der f.eks. er fremsat trusler mod vidnet, eller at tiltalte har anvendt repressalier mod andre vidner. Det vil bero på en samlet vurdering af sagens omstændigheder, herunder om der er tale om en sag om kriminalitet begået af bandemedlemmer.

5. Øget beskyttelse af vidners navne og adresser i politirapporter

I dag optræder vidners navne og adresser ofte i politirapporter. Gerningsmanden vil derfor, på baggrund af reglerne om aktindsigt i straffesager, ofte kunne få kendskab til disse oplysninger.

Regeringen vil sikre, at oplysninger om vidners navne og adresser beskyttes bedre i politirapporter.

Formålet med initiativet er i videst mulig udstrækning at bevare muligheden for navne- og adressebeskyttelse igennem hele sagen.

Regeringen har derfor afsat midler til en ændring af politiets IT-systemer sådan, at oplysninger i politirapporter og oplysninger om vidners navne og adresse lettere kan holdes adskilt.

6. Bedre vidnebeskyttelse af fængselsbetjente

Fængselsbetjente oplever i stigende grad at være udsat for vold eller trusler, blandt andet når de som vidner skal afgive forklaring i straffesager. Fængselsbetjente udfører en vigtig samfundsopgave og er særligt udsatte i forhold til vold og trusler fra blandt andet indsatte i fængslerne.

Regeringen vil derfor sikre, at fængselsbetjentes fulde navn og adresse for fremtiden ikke fremgår af politirapporter og bevisfortegnelsen i straffesager. Fængselsbetjente skal i stedet for deres fulde navn og adresse kunne identificeres med deres fornavn, medarbejder-ID og ansættelsessted.

Derudover ønsker regeringen, at fængselsbetjente kan afgive forklaring uden, at gerningsmanden får kendskab til deres fulde navn og adresse. Dette vil ske ved en ændring af retsplejens regler om anonyme vidner

Beskyttelse af Kriminalforsorgens medarbejdere

Kriminalforsorgen har på baggrund af en række alvorlige hændelser, hvor fængselsbetjente er blevet overfaldet, iværksat en række tryghedsskabende initiativer, herunder vejledning til medarbejderne om, hvorledes de kan beskytte sig selv i forhold til privatsfæren og om sikker færden på sociale medier, særligt Facebook.

Det er desuden besluttet at anonymisere medarbejderes efternavne på ID-kort ved klientkontakt og i stedet anvende et unikt medarbejder-ID (personale-nummer), så medarbejderen altid kan identificeres. Der arbejdes videre med retningslinjer for brug af medarbejder-ID i skriftlig kommunikation.

Vidnepakkens initiativ skal understøtte dette arbejde, så medarbejderens fulde navn og adresse ikke bliver kendt, fordi han eller hun skal vidne i en straffesag.

7. Fokus på muligheden for vidneforklaring uden at gerningsmanden er tilstede

Hovedforhandlingen af en straffesag skal som udgangspunkt foregå mundtligt og for den dømmende ret. Som udgangspunkt skal gerningsmanden også kunne overvære retssagen, herunder vidneforklaringerne.

Men det kan opleves som utrygt at vidne i en straffesag – både fordi det er noget de færreste mennesker oplever mere end én gang, og fordi man skal sidde ansigt til ansigt med gerningsmanden.

For at imødegå dette, vil regeringen sikre, at vidnet får den størst mulige klarhed over processen, og hvor det er relevant, at vidnet kan afgive forklaringen uden, at gerningsmanden er tilstede.

Muligheden for at gerningsmanden skal forlade retssalen under vidneforklaringer vil særligt være relevant i sager om grovere overtrædelser af straffeloven, herunder bandesager, sager om organiseret kriminalitet eller sager om personfarlig kriminalitet.

Anklagemyndigheden skal derfor have et øget fokus på, at der træffes forhåndsafgørelser om, at gerningsmanden skal forlade retssalen i forbindelse med vidnets afgivelse af forklaring, i de sager, hvor det skønnes relevant.

De gældende regler om forhåndsafgørelser, og om at tiltalte skal forlade retssalen under vidnet forklaring

Det er allerede i dag mulig at afgive forklaring i en straffesag uden at tiltalte er tilstede i retslokalet.

Efter de gældende regler kan retten beslutte, at den tiltalte skal forlade retslokalet, mens et vidne afgiver forklaring, når særegne grunde taler for, at en uforbeholden forklaring ellers ikke kan opnås. Retten kan endvidere bestemme, at tiltalte skal forlade retslokalet, hvis der er truffet bestemmelse om navne- og adressebeskyttelse for vidnet.

Retten kan træffe afgørelse om dette spørgsmål forud for hovedforhandlingen.

8. Øget brug af videolink

Vidner skal som udgangspunkt møde for den dømmende ret. Det kan dog opleves som utrygt at afgive forklaring, mens man sidder ansigt til ansigt med gerningsmanden.

Det er allerede i dag, under visse betingelser, muligt at afgive forklaring via videolink, men regeringen vil nu sikre, at denne mulighed også kan anvendes over for utrygge vidner, når deres tilstedeværelse i retten ikke er påkrævet af hensyn til bevisførelsen i sagen - og det i øvrigt vurderes hensigtsmæssigt.

De gældende regler om afgivelse af forklaring via videolink

I straffesager kan vidner afgive forklaring via videolink, hvis det findes hensigtsmæssigt og forsvarligt. Beslutningen træffes af dommeren i den enkelte sag.

Det er forudsat i betænkning bag reglen, at hensynet til vidnets ubehag ved at blive konfronteret med tiltalte i retten kan indgå i overvejelserne om brug af telekommunikation, men at det på ingen måde bør være udslagsgivende i de almindeligt forekommende tilfælde.

Muligheden for at afgive forklaring via videolink anvendes almindeligvis, når praktisk hensyn taler herfor – det kan f.eks. være et sagkyndigt vidne, der har kontor langt fra retten og som alene skal afgive en kort forklaring eller vidner, der opholder sig i udlandet.

9. Personer med bandetilknytning skal ikke være tilhørere i sager om bandekriminalitet

For personer, der skal afgive forklaring i en sag mod et bandemedlem, kan det virke meget ubehageligt, hvis medlemmer af banden er i retslokalet som tilhørere. Selv om de pågældende ikke ved støj eller på anden måde er til gene for retshandlingen, kan deres tilstedeværelse føles som en trussel mod vidner og andre, der deltager i retsmødet, hvilket også i nogle tilfælde kan være tilsigtet.

Retten kan i dag nægte bestemte personer eller grupper af personer adgang til retsmødet, hvis det skønnes nødvendigt for at opnå en sandfærdig forklaring. Men regeringen vil nu sikre, at sådanne tilhørere altid nægtes adgang til retten, hvis det skønnes nødvendigt for at opnå en sandfærdig forklaring. Det skal ske ved, at ændre reglerne, så det fremgår klart, at retten skal nægte sådanne personer adgang til retsmødet, hvis betingelserne herfor er opfyldt.

Regeringen vil endvidere gøre det muligt på forhånd at træffe afgørelse om, at bestemte personer eller grupper af personer, f.eks. bandemedlemmer, nægtes adgang til retssalen, når det skønnes nødvendigt af hensyn til vidnets forklaring. Det vil skabe større klarhed over processen for et vidne, hvilket kan gøre vidnet mere trygt.

De gældende regler om at nægte bestemte personer eller grupper af personer adgang til retssalen

Rettens formand kan bl.a. nægte bestemte personer eller grupper af personer adgang til et offentligt retsmøde, hvis det skønnes nødvendigt for at opnå en sandfærdig forklaring af et vidne eller part.

Denne mulighed anvendes typisk over for personer, der har en tilknytning til tiltalte, f.eks. er den anvendt over for personer med tilknytning til en bande, mens et vidne skulle afgive forklaring i en bandesag.

10. Nul-tolerance over for utryghedsskabende manifestationer foran retsbygninger

I større sager om bandekriminalitet har vi set, at personer med bandetilknytning forsamles ude foran retsbygningen.

Det er uacceptabelt. For disse manifestationer kan skabe utryghed både for de personer, der er parter i den pågældende sag og for andre mennesker, der bor eller opholder sig i nærheden af retsbygningen.

Politiet skal derfor have et skærpet fokus på i videst mulig udstrækning at håndhæve blandt andet straffelovens og ordensbekendtgørelsens regler, når sådanne grupper forsamles foran retsbygninger og i den forbindelse begår lovovertrædelser, ved eksempelvis at udøve vold, bære maskering eller på anden vis forstyrre den offentlige orden.

Dato

27.11.2017

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Telefon

72 26 84 00

Email

jm@jm.dk

Foto

Colourbox

From: Anja Rønne Vilstrup <ARV@fho.dk>
Sent: 11-01-2024 14:25:16 (UTC +01)
To: fForvaltningsretskontoret (951s73) <forvaltningsretskontoret@jm.dk>
Cc: Christina Seeneha Henriksen <chhe@jm.dk>
Subject: J.nr. 2021-00825 - Bemærkninger til høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven

Se venligst FHs vedhæftede høringssvar vedr. udkast til forslag til lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven (styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt).

Med venlig hilsen

Anja Rønne Vilstrup

Afdelingssekretær, Arbejdsliv, arbejdsret og EU

Direkte: 3524 6412 / Mobil: 28445763 / Mail: ARV@fho.dk

Fagbevægelsens Hovedorganisation / www.fho.dk

[Her kan du læse hvordan Fagbevægelsens Hovedorganisation behandler dine data](#)

Justitsministeriet
Sendt pr. mail forvaltningsretskontoret@jm.dk
cc. chhe@jm.dk

Sagsnr. 22-2134
Vores ref. ARV
Deres ref

Den 11. januar 2024

Bemærkninger til høring vedr. over udkast til forslag til lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven (Styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt) – j.nr. 202100825

Justitsministeriet har ved brev af 12. december 2023 sendt udkast til forslag til lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltning og forvaltningsloven i høring.

FH vil gerne takke for muligheden for at kommentere på lovforslaget.

Aktindsigt

Formålet udkast med til forslag om lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven er at sikre en styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt, hvilket FH kan tiltræde.

FH og dets medlemsorganisationer arbejder for at sikre en bedre beskyttelse af offentligt ansatte.

Det er FH's opfattelse, at forslaget om styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt med fordel kunne være mere vidtgående, samt øge beskyttelsen af privatansatte, der udfører opgaver for det offentlige, i sager om indsigt efter databeskyttelseslovgivningen.

Det foreslås i lovforslaget, at der i offentlighedslovens § 9, stk. 2, nr. 2, indsættes ordet »chikanøst«, således at behandlingen af en anmodning om aktindsigt efter § 7 fremover vil kunne afslås, uanset at betingelserne i stk. 1 er opfyldt, hvis anmodningen må antages at tjene et retsstridigt eller chikanøst formål eller lignende.

Det foreslås ydermere i lovforslaget, at der i forvaltningslovens § 9 a indsættes et nyt stk. 2, hvorefter behandlingen af en anmodning om aktindsigt efter § 9 kan afslås, uanset at betingelserne i stk. 1 er opfyldt, i det omfang anmodningen må antages at skulle tjene et retsstridigt formål eller lignende.

FH er enige i formålet, at man ved forslaget ønsker at sænke tærsklen betydeligt for, hvornår en aktindsigtsindsigtsanmodning efter offentlighedsloven eller forvaltningsloven må antages at tjene et retsstridigt eller chikanøst formål.

I forhold til sikring af en rimelig balance mellem på den ene side åbenhed og transparens i den offentlige sektor og hensynet til medarbejdernes tryghed, har FH noteret sig, at lovforslaget ikke har til formål at afskære anmodninger om aktindsigt, der søger at afdække ulovligheder eller uregelmæssigheder i den offentlige forvaltning, eller som ledsages af kritik af yndigheden eller dens ansatte. Endvidere har lovforslaget heller ikke til hensigt at begrænse pressens eller forskeres adgang til at søge aktindsigt i forvaltningen.

Det er imidlertid FH's opfattelse, at det af forarbejderne bør fremgå, at det ikke er hensigten med ændringen af ovennævnte regelændringer, at det i forbindelse med fagretlige sager og tvister, skal være ringere adgang til aktindsigt efter hverken forvaltningsloven eller offentlighedsloven. Det er af afgørende betydning for fagbevægelsens håndhævelse af medlemmernes interesser og rettigheder, at fortsat der mulighed for at få oplyst konkrete sager og tvister gennem aktindsigt.

FH er af den opfattelse, at formålet med aktindsigtsreglerne kan iagttages, selv om navneoplysninger ekstraheres fra dokumenter der meddeles aktindsigt i. Beskyttelseshensynet i forhold til den offentligt ansattes navn må alt andet lige være det samme i sager efter forvaltningsloven som i sager efter offentlighedsloven. FH foreslår derfor en hjemmel til at undtage navnet på den offentligt ansatte efter de samme hensyn som i OFL § 9, stk. 2, nr. 2 og OFL § 21, stk. 3, nyt 3. pkt.

Navneoplysninger mv.

Det foreslås tillige i lovforslaget, at der i offentlighedslovens § 21, stk. 3, indsættes et nyt 2. pkt., hvorefter der ikke meddeles indsigt i oplysninger om den ansattes navn, hvis væsentlige hensyn til den ansattes tryghed taler herimod.

FH er enig med formålet bag lovforslaget. Det er FH's klare opfattelse, at der er brug for en bedre beskyttelse af offentligt ansatte med hensyn til udlevering af de pågældendes navne.

Justitsministeriet angiver, at formålet særligt tager sigte på at beskytte ansatte med borgernære funktioner, som indebærer risiko for konflikt med borgere. FH finder det imidlertid uhenigtsmæssigt, at det i bemærkningerne anføres, at vurderingen af, om udlevering af den ansattes navn skal nægtes, skal foretages på baggrund af den ansattes evt. bemærkninger. Det påhviler efter forslaget den ansatte selv nærmere at begrunde, hvorfor udlevering af den ansattes navn skal nægtes. Dette skaber risiko for at der kan ske udlevering af ansattes navne, hvor der faktisk er væsentlige eller afgørende hensyn til den ansattes tryghed, men hvor den ansatte ikke får svaret eller ikke får svaret fyldestgørende på arbejdsgivers høring over aktindsigtsbegæringen.

FH foreslår derfor at navne på ansatte i borgernære funktioner (frontlinjepersonale) som udgangspunkt slettes, før en aktindsigt udleveres til en borger. Reglerne om aktindsigt er bl.a. begrundet i hensynet til borgernes mulighed for at afdække ulovligheder eller uregelmæssigheder i den offentlige forvaltning og skal altså understøtte offentlighedens kontrol. Det er FH's opfattelse, at dette hensyn fortsat kan varetages, uden at navne på ansatte med borgernære funktioner udleveres.

Offentligt ansatte bør i forbindelse med behandlingen af aktindsigtsanmodninger under alle omstændigheder have lejlighed til at udtale sig om indsigtsanmodningen, herunder om risikoen for at oplysningerne vil blive anvendt retsstridigt eller chikanøst. Offentligt ansatte kunne med fordel tildeles partsstatus i sager om aktindsigt i vedkommendes navn efter OFL § 21, stk.

3. På den måde sikres det, at den ansattes fx partshøres, inden oplysninger om vedkommendes navn udleveres til borgeren.

For FH's medlemsorganisationer er det afgørende, at den ansatte ikke blot orienteres om, at der er søgt aktindsigt i personalesagen, men også inddrages i spørgsmålet om, hvorvidt aktindsigt skal imødekommes. FH noterer sig, at det af forslaget fremgår, at den ansattes egen opfattelse af, hvorvidt udlevering bør ske, tillægges betydelig vægt.

Det er efter FH's opfattelse helt afgørende, at det tillægges betydelig vægt, hvorvidt den aktindsigtssøgende tidligere har optrådt retsstridigt, chikanøst eller lignende over for myndigheden eller dens ansatte.

FH foreslår, at der indføres regler i databeskyttelseslovgivningen, der yder ansatte i private virksomheder, der løser opgaver for det offentlige, tilsvarende beskyttelse.

Hvis en borger på eksempelvis et privat bosted anmoder om indsigt i oplysninger om sig selv efter databeskyttelseslovgivningen, vil der kunne udleveres oplysninger, hvori indgår oplysning om den ansatte, som er involveret i arbejdet med borgeren, herunder navnet på den ansatte. Sådanne ansatte, der i privat regi er beskæftiget med borgernære funktioner, som indebærer risiko for konflikt med borgere (frontlinjepersonale), har på samme måde som offentligt ansatte behov for beskyttelse.

Det foreslås ydermere, at ansatte i borgernære funktioner (eksempelvis i sundhedsvæsenet, i psykiatrien eller på offentlige og private bosteder) i udgangspunktet identificeres i journalsystemet mv. med anden entydig identifikation end det fulde navn i forsøg på at sikre en bedre beskyttelse af den ansatte i forbindelse med en aktindsigtsanmodning.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslagets § 1 (s. 29, 3. afsnit), at den foreslåede § 21, stk. 3, 2. pkt., som det klare udgangspunkt ikke omfatter offentligt ansatte i departementer, styrelser, regioner, kommuner mv., der i deres daglige arbejde har meget begrænset eller ingen borgerkontakt.

FH bemærker, at selvom der generelt ikke gør sig samme grad af beskyttelseshensyn gældende for medarbejdere, som i deres daglige arbejde har meget begrænset borgerkontakt, er dette ikke ensbetydende med, at der i konkrete enkeltstående tilfælde også kan foreligge væsentlige hensyn til den ansattes tryghed, som taler imod en udlevering af den ansattes navn i forbindelse med en aktindsigtsanmodning. Det foreslås derfor, at det præciseres i bemærkningerne, at den foreslåede § 21, stk. 3, 2. pkt., også kan finde anvendelse i forhold til ansatte med meget begrænset borgerkontakt i konkrete situationer, hvor betingelserne i § 21, stk. 3, 2. pkt., er opfyldt.

FH foreslår endvidere en tilføjelse til udkastets s. 30, 3. afsnit, så det lyder således: "*Såfremt den ansatte tidligere har været udsat for vold, repressalier, trusler, chikane eller anden intimiderende adfærd fra den aktindsigtssøgende eller fra personer med tilknytning til denne, vil der derimod som det klare udgangspunkt foreligge væsentlige hensyn til den ansattes tryghed.*

Det samme gælder, hvis der er nærliggende risiko herfor, f.eks. hvis den aktindsigtssøgende mod en tidligere sagsbehandler har optrådt chikanøst. *Bestemmelsen vil endvidere i helt særlige tilfælde kunne anvendes, hvor den ansatte som følge af trusler, chikane m.v. fra andre end den aktindsigtssøgende har udviklet en arbejdsrelateret psykisk belastningsreaktion eller lignende, og det må frygtes, at udlevering af den ansattes navn til den aktindsigtssøgende vil medføre en forværring af den ansattes helbredsmæssige tilstand."*

Endelig foreslår FH, at der, såfremt lovforslaget vedtages, løbende følges op på og sker en evaluering af, om lovforslaget har den ønskede effekt i forhold til forebyggelse af sager om chikane af offentligt ansatte.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, consisting of several fluid, overlapping loops and strokes, characteristic of a cursive or semi-cursive style.

Flemming Grønsund

Næstformand, FH

From: RAD FP Sikker <>
Sent: 09-01-2024 10:03:15 (UTC +01)
To: fForvaltningsretskontoret (951s73) <forvaltningsretskontoret@jm.dk>
Cc: Christina Seeneha Henriksen <chhe@jm.dk>
Subject: Høringssvar j.nr. 2021-00825

Til Justitsministeriet

Som svar på Justitsministeriets høring af 12. december 2023 over udkast til forslag om lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven skal Rigsadvokaten henvise til de bemærkninger, der den 9. august 2022 blev afgivet telefonisk til Morten Pilgaard Pedersen.

Endvidere bemærkes, at indholdet af andet afsnit på side 21 i lovforslaget fremstår lidt uklart, idet der i første punktum står, at der meddeles aktindsigt i den ansattes navn og i andet afsnit står, at aktindsigten skal gives i anonymiseret form. Første punktum af afsnittet er gentaget under de specielle bemærkninger på side 33 (tredje afsnit) Den samme pointe fremgår klarere på side 31, tredje afsnit.

Ligeledes på side 21 kan fjerde afsnit give et indtryk af, at den nye bestemmelse i forvaltningslovens § 9 a, giver mulighed for at afslå aktindsigt pga. chikane, hvilket ifølge bestemmelsens ordlyd ikke bliver muligt til forskel fra den nye bestemmelse i offentlighedslovens § 9, stk. 2, nr. 2.

Med venlig hilsen

Christian Pihlkjær Olesen
Chefkonsulent

Tlf.: +45 3032 8788
E-mail: col007@ankl.dk
www.anklagemyndigheden.dk

Rigsadvokaten
Kvalitetsafdelingen
Frederiksholms Kanal 16
1220 København K
Telefon: 72 68 90 00

Fra: Justitsministeriet <jm@jm.dk>
Sendt: 12. december 2023 10:50
Emne: Høring over udkast til forslag om lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven (Styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt) - j.nr. 2021-00825

Se venligst vedhæftede.

Med venlig hilsen

JUSTITS MINISTERIET

Forvaltningsretskontoret

Slotsholmsgade 10

1216 København K

Tlf.: 7226 8400

www.justitsministeriet.dk

jm@jm.dk

From: Sekretær <sekretaer.retspolitik@gmail.com>
Sent: 11-01-2024 17:01:02 (UTC +01)
To: £Forvaltningsretskontoret (951s73) <forvaltningsretskontoret@jm.dk>; Christina Seeneha Henriksen <chhe@jm.dk>
Subject: Høringssvar vedr. 2021-00825 - Retspolitisk Forening

Att.: Forvaltningsretskontoret.

Se venligst vedhæftede høringssvar.

Med venlig hilsen
Ida Munch Andersson
Sekretær og bestyrelsesmedlem

Retspolitisk Forening
www.retspolitik.dk

RETSPOLITISK FORENING

HØRINGSSVAR

Til Justitsministeriet, Forvaltningsretskontoret

**Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om offentlighed
i forvaltningen og forvaltningsloven (Styrket beskyttelse af offentligt
ansatte i sager om aktindsigt)**

Modtaget ved høringsbrev den 12. december 2023 med svarfrist 16. januar 2024.

Svar fremsendt pr. mail til forvaltningsretskontoret@jm.dk og chhe@jm.dk

Sagsnr.: 2021-00825

RPF er enig i, at offentligt ansatte skal beskyttes mod personlig forfølgelse og andre utilbørligheder som følge af deres arbejde, og at retten til aktindsigt ikke må misbruges dertil. For så vidt angår nærværende lovudkast, har vi dog følgende kritiske bemærkninger.

Ad formuleringen:

I bemærkningerne til § 1 nr. 1 er anført:

Det forudsættes med ændringen af § 9, stk. 2, nr. 2, at tærsklen for, hvornår en anmodning må antages at skulle tjene et retsstridigt eller chikanøst formål eller lignende, samtidig sænkes betydeligt. Bestemmelsens anvendelsesområde vil fremover ikke være begrænset til »klare tilfælde af misbrug«, men vil også omfatte ethvert tilfælde, hvor der efter de foreliggende oplysninger er grundlag for at antage, at anmodningen er helt eller delvis motiveret af den aktindsigtssøgende retsstridige eller chikanøse hensigt m.v.

Og på side 26:

Udtrykket »el.lign.« vil dermed fremover sigte til den form for intimidering, som ikke med sikkerhed kan karakteriseres som retsstridig eller chikanøs, men som offentligt ansatte efter, hvad der må antages at være den almindelige opfattelse i samfundet, ikke bør tåle. Det forudsættes, at indholdet af denne standard vil kunne ændre sig i takt med en ændret opfattelse i samfundet.

RPF nærer stor betænkelighed ved den oven for skitserede retstilstand, hvor grænserne for afslag på en aktindsigt vil være meget skønsmæssige og flydende til ugunst for borgerne.

En første forbedring kunne være at formulere passagen i nr. 1, så der kom til at stå ”...et retsstridigt formål, herunder chikanøst, eller lignende.....”, idet jo chikane altovervejende er af retsstridig karakter.

En yderligere forbedring ville være ved lovændringen at pålægge den involverede myndighed i sin meddelelse af afslag på begæringen om aktindsigt nøje at begrunde afslaget og at redegøre for situationen og oplyse om ikke bare klagemuligheder, men også eventuelle alternative muligheder for den pågældende borger for at få relevante oplysninger i sagen, idet man skal erindre, at den kreds af personer, som ifølge lovudkastet er ”målgruppen”, hører til de mest udsatte og svageste i samfundet.

Ad retten til aktindsigt:

Ved enhver mulighed for at ”besynge danske værdier” fremhæves de demokratiske tilstande i vores samfund, hvor folkestyrets konkrete muligheder for at bekæmpe magtfuldkommenhed og myndighedsmisbrug betones.

Det bør erindres, at retten til aktindsigt er helt central i dén sammenhæng, og at den ikke udelukkende må forbeholdes for pressen og forskere, men skal gælde for den enkelte borger i vedkommendes sager med det offentlige.

København, den 11. januar 2024

Bjørn Elmquist

From: Anders Raagaard <AndersRaagaard@VestreLandsret.dk>
Sent: 11-01-2024 17:43:56 (UTC +01)
To: fForvaltningsretskontoret (951s73) <forvaltningsretskontoret@jm.dk>
Cc: Christina Seeneha Henriksen <chhe@jm.dk>; Mikael Sjöberg
<MikaelSjoeberg@OestreLandsret.dk>
Subject: Hørings svar - j.nr. 2021-00825

Til Justitsministeriet – Forvaltningsretskontoret

Ved mail af 12. december 2023 har Justitsministeriet hørt Dommerforeningen over et udkast til forslag til lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven (Styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt).

Udkastet har været drøftet i Dommerforeningens bestyrelse og giver ikke foreningen anledning til bemærkninger.

Der henvises til ministeriets j.nr. 2021-00825.

På vegne af

Mikael Sjöberg
Landsdommer/Formand for Den Danske Dommerforening

Med venlig hilsen

Anders Raagaard
Landsdommer

Vestre Landsret
Asmildklostervej 21
8800 Viborg.
Tlf.: + 45 99 68 80 00
www.VestreLandsret.dk

From: Ledelsessekretariat Ankestyrelsen <>
Sent: 12-01-2024 14:59:29 (UTC +01)
To: £Forvaltningsretskontoret (951s73) <forvaltningsretskontoret@jm.dk>
Cc: Christina Seeneha Henriksen <chhe@jm.dk>
Subject: Svar fra Ankestyrelsen - Høring over udkast til forslag om lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven (Styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt) - j.nr. 2021-00825

Til Justitsministeriet

Svar fra Ankestyrelsen - Høring over udkast til forslag om lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven (Styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt) - j.nr. 2021-00825.

Venlig hilsen

Lone Nielsen
Sekretær
Ledelse & Økonomi

Direkte telefon: 61 89 75 81
Mail: loni@ast.dk

-

Postadresse: Ankestyrelsen, 7998 Statsservice
Mail: ast@ast.dk
Telefon: 33 41 12 00
Hjemmeside: www.ast.dk
Åbningstid: 9.00 – 15.00 alle hverdage

*Fortrolige og personfølsomme oplysninger
skal sendes til sikkermail@ast.dk*

Justitsministeriet,
Departementet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Høring over udkast til forslag om lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven (Styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt) - j.nr. 2021-00825.

Ankestyrelsen har ingen bemærkninger.

Venlig hilsen

Ankestyrelsen

12. januar 2024

J.nr. 23-107990

Ankestyrelsen
7998 Statsservice

Tel +45 3341 1200

ast@ast.dk
sikkermail@ast.dk

EAN-nr.:
57 98 000 35 48 21

Åbningstid:
man-fre kl. 9.00-15.00

From: Camilla Lerager Andersen <cala@DADL.DK>
Sent: 15-01-2024 08:09:06 (UTC +01)
To: £Forvaltningsretskontoret (951s73) <forvaltningsretskontoret@jm.dk>
Cc: Christina Seeneha Henriksen <chhe@jm.dk>; Mette Touborg Heydenreich <mth@DADL.DK>
Subject: Høringssvar fra Lægeforeningen, j.nr. 2021-00825

Kære Christina

Hermed fremsendes Lægeforeningens høringssvar af 15.01.2024 og 18.08.2022 til Justitsministeriets forslag til lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven (Styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt).

Du må meget gerne kvittere for modtagelsen.

Mange hilsner
Camilla

Camilla Lerager Andersen
Specialkonsulent, Jurist
Juridisk Rådgivning
Jura, Etik og Medlemmer
Tlf.: +45 2834 0739 (direkte)
E-mail: cala@dadl.dk

Lægeforeningen
Kristianiagade 12
2100 København Ø
Tlf.: +45 3544 8500
Web: www.laeger.dk

Følg os på de sociale medier

Vi passer godt på dine oplysninger. Du kan læse mere om vores behandling af dine personoplysninger i vores privatlivspolitik [her](#).

HØRING OVER UDKAST TIL FORSLAG TIL LOV OM ÆNDRING AF LOV OM OFFENTLIGHED I FORVALTNINGEN, FORVALTNINGSLOVEN OG FORÆLDELSESLOVEN

15.01.2024

Sagsnr:

Aktnr:5606962

Lægeforeningen takker for muligheden for at afgive høringssvar.

Lægeforeningen kan konstatere, at der i det væsentligste er tale om en genfremsættelse af det lovforslag, der var i offentlig høring i sommeren 2022. Lægeforeningen skal derfor henvise til Lægeforeningens tidligere afgivne høringssvar af 18. august 2022.

Tilsvarende beskyttelsesbehov for ansatte i sager om aktindsigt efter forvaltningsloven

Lægeforeningen bifalder grundlæggende den beskyttelse af de offentligt ansatte i sager om aktindsigt, som lovforslaget lægger op til. Desværre har Lægeforeningen noteret, at lovforslaget ikke længere indeholder mulighed for at afslå en anmodning om aktindsigt efter forvaltningsloven, hvis anmodningen må antages at skulle tjene et chikanøst formål. Der er således alene lagt op til at lovfæste den allerede eksisterende retstilstand, hvor tærsklen for, hvad der kan begrunde en afvisning af aktindsigt efter forvaltningslovens § 9 a, stk. 2, må betragtes som værende meget høj.

Lægeforeningen savner en nærmere begrundelse for, hvorfor det tidligere forslag, der gav mulighed for at afslå en anmodning om aktindsigt med henvisning til chikane, er udgået af det lovforslag, der nu er sendt i høring.

Lægeforeningen er bekendt med, at parter i afgørelsessager er sikret en videregående adgang til aktindsigt efter forvaltningsloven, men henleder også opmærksomheden på, at der i disse sager kan være helt tilsvarende beskyttelseshensyn at tage til den ansatte, der bliver udsat for chikane. Lægeforeningen finder ikke, at en lovfæstelse af den eksisterende retstilstand udgør en tilstrækkelig beskyttelse af de ansatte i denne type sager.

Ingen adgang til aktindsigt i den ansattes bemærkninger om udleverings-spørgsmålet

Lægeforeningen hæfter sig ved, at det ikke er beskrevet i lovforslaget, hvorvidt de bemærkninger, som den ansatte fremsætter om, hvorvidt den ansattes navn skal undtages fra aktindsigt, kan blive genstand for aktindsigt, når bemærkningerne bliver gemt som dokument på aktindsigtssagen.

Lægeforeningen finder det væsentligt, at det præciseres i lovforslagets bemærkninger, at der ikke kan meddeles aktindsigt i den ansattes bemærkninger om udleveringsspørgsmålet.

Formanden

Domus Medica
Kristianiagade 12
DK-2100 København Ø

Tlf.: +45 3544 8500

Tlf.: +45 3544 8201 (direkte)

E-post: dadl@dadl.dk

E-post: cnr@dadl.dk

www.laeger.dk

Med venlig hilsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Camilla Noelle Rathcke'.

Camilla Noelle Rathcke
Formand for Lægeforeningen

HØRING OVER UDKAST TIL FORSLAG TIL LOV OM ÆNDRING AF
LOV OM OFFENTLIGHED I FORVALTNINGEN, FORVALTNINGS-
LOVEN OG FORÆLDELSESLOVEN

18. august 2022
Sagsnr: 2022 - 5690

Tiltrængt styrkelse af ansattes beskyttelse mod chikane gennem aktindsigter

Lægeforeningen oplever heldigvis, at læger har en tryk og god kontakt til langt de fleste patienter. Men desværre kan Lægeforeningen også nikke genkendende til Justitsministeriets beskrivelse af risikoen for vold, chikane og anden uacceptabel adfærd, som ansatte med borgernær kan opleve. En sådan adfærd er naturligvis fuldstændig uhørt og må aldrig accepteres, hverken i fængselsvæsenet, kommunerne, sundhedsvæsenet eller nogen anden sektor i samfundet.

Lægeforeningen støtter derfor, at regeringen tager nye skridt for at styrke trygheden for ansatte med borgernær kontakt ved at give mulighed for at afslå eller begrænse adgangen til aktindsigt på baggrund af chikane eller af hensyn til den ansattes tryghed.

Lægeforeningen finder det positivt, at man med lovforslaget søger at sænke tærsklen for, hvornår en anmodning må antages at skulle tjene et retsstridigt eller chikanøst formål eller lignende betydeligt. Det er godt, at det ikke længere skal være en betingelse for at afslå en anmodning om aktindsigt, at den, der søger aktindsigt, tidligere har udvist en retsstridig eller chikanøs adfærd, og at alle former for intimidering, der ikke burde tåles af ansatte, kan begrunde et afslag.

Lægeforeningen vil også gerne rose, at forslaget i forhold til aktindsigt i konkrete personalesager først og fremmest tager afsæt i den ansattes bemærkninger om udleveringen, når der skal tages stilling til, om den ansattes navn kan undtages fra aktindsigt. Og at myndigheden som udgangspunkt skal nægte at udlevere oplysninger om den ansattes navn, hvis den ansatte begrundet sin modstand mod udleveringen.

Samtidig vil Lægeforeningen også gøre opmærksom på, at der uagtet den øgede beskyttelse, som lovforslaget sigter mod at etablere i relation til aktindsigtssager, fortsat er et stort behov for, at arbejdsgivere tager hånd om chikane og trusler på arbejdspladserne, og sikrer trygge rammer for deres ansatte. Det er helt afgørende for at tiltrække og fastholde arbejdskraft og sikre medarbejderes trivsel.

Nedenfor findes Lægeforeningens bemærkninger til lovforslagets enkelte dele:

Formanden
Domus Medica
Kristianiagade 12
DK-2100 København Ø

Tlf.: +45 3544 8500
Tlf.: +45 3544 8201 (direkte)
E-post: dadl@dadl.dk
E-post: cnr@dadl.dk
www.laeger.dk

Undtagelse af oplysninger om ansattes navn i andre sager end konkrete personalesager

Det fremgår af lovforslagets s. 34, at beskyttelseshensynene, der begrundes den foreslåede § 21, stk. 3, 2. pkt., også vil gøre sig gældende i andre sager end personalesager. Det anføres videre på s. 35, at vurderingen af, om oplysninger om en ansats navn kan undtages fra andre sager end personalesager, vil skulle foretages efter offentlighedslovens § 33, nr. 5, eller forvaltningslovens § 15 b, nr. 5.

I den forbindelse finder Lægeforeningen det væsentligt, at der sikres samme niveau af beskyttelse af den ansatte i andre sagstyper, hvis væsentlige hensyn til den ansattes tryghed gør sig gældende i forhold til andre sager end konkrete personalesager.

Lægeforeningens er bekymret for, at beskyttelsesniveauet ikke vil være tilstrækkeligt ved anvendelse af offentlighedslovens § 33, nr. 5, eller forvaltningslovens § 15 b, nr. 5, idet anvendelsesområdet for bestemmelserne efter Justitsministeriets eget oprids af gældende ret må antages at være mere snævert end anvendelsesområde for den foreslåede § 21, stk. 3, 2. pkt., i offentlighedsloven.

Det fremgår således af lovforslagets s. 7, at rummet for anvendelse af § 33, nr. 5, må være særdeles snævert. Ifølge s. 35 kræver undtagelse efter § 15 b, nr. 5, desuden afgørende og ikke blot væsentlige hensyn til den ansattes tryghed, uden der i øvrigt er angivet en rettesnor for, hvori denne sondring ligger.

Det er Lægeforeningens opfattelse, at man med fordel kan lovfæste beskyttelseshensynet bag undtagelse af oplysninger i andre sager end konkrete personalesager i en selvstændig lovbestemmelse, af hensyn til at sikre en klar retsstilling og ensartet beskyttelse af ansatte og andre personers tryghed.

Tilsvarende beskyttelsesbehov for ansatte i chefstillinger med borgernær kontakt

Det fremgår af lovforslagets s. 32, at bestemmelsen i den foreslåede affattelse af offentlighedslovens § 21, stk. 3, kun undtagelsesvist finder anvendelse med hensyn til ansatte i chefstillinger.

Lægeforeningen vil i den forbindelse gøre opmærksom på, at der bør tages højde for, at der findes chefstillinger med nær borgerkontakt. Disse chefer kan have behov for samme beskyttelse som de ansatte, som søges beskyttet med lovændringen. Inden for sundhedsvæsenet kan der være samme beskyttelsesbehov ved aktindsigt i sager, der f.eks. involverer overlæger, der udgør frontpersonale i f.eks. lægevagten, akutmodtagelser, psykiatrien eller ved kørsel af akutbil, eller ledende overlæger og cheflæger, der også undertiden har patientkontakt f.eks. i ambulatorier.

Lægeforeningen finder derfor, at det med fordel kan præciseres i lovbemærkningerne, at bestemmelsen efter en konkret vurdering kan finde anvendelse for ansatte i chefstillinger med borgernær kontakt, hvor det samme beskyttelseshensyn, der ligger til grund for øvrige ansatte, efter en konkret vurdering også gør sig gældende i forbindelse med en given anmodning om aktindsigt.

Behov for stillingtagen til beskyttelse ved behandling af aktindsigtsanmodninger fra medier

Det fremgår af lovforslagets s. 19, at anmodninger om aktindsigt fra massemedier og forskere kun helt undtagelsesvist vil kunne afslås med henvisning til bestemmelsen i offentlighedslovens § 9, stk. 2, nr. 2.

Lægeforeningen er enig i, at der er et særligt hensyn at tage til mediers og forskeres adgang til oplysninger fra offentlige myndigheder. Lægeforeningen efterlyser dog, at der i lovforslaget tages stilling til, hvordan personer, hvis oplysninger indgår i sagsmateriale omfattet af en sådan aktindsigtssag, beskyttes i de tilfælde, hvor der ikke vurderes at være grundlag for at afslå behandlingen af aktindsigten, men hvor offentliggørelse af den ansattes navn i medierne alligevel indebærer en risiko for, at den ansatte vil blive udsat for vold, trusler eller chikane m.v. fra personer, der via medierne får kendskab til den pågældendes identitet. I den forbindelse henvises også til bemærkningen ovenfor om behovet for yderligere beskyttelse i andre sager end konkrete personalesager.

Behov for tilsvarende beskyttelsesniveau efter sundhedslovens regler om aktindsigt

Lægeforeningen mener, at de samme beskyttelseshensyn, som ligger til grund for ændringerne efter dette lovforslag, tilsvarende bør sikres ved behandling af aktindsigtsanmodninger efter sundhedsloven.

Med venlig hilsen

Camilla Noelle Rathcke
Formand for Lægeforeningen

From: Ledelsessekretariatet <>
Sent: 15-01-2024 11:05:02 (UTC +01)
To: £Forvaltningsretskontoret (951s73) <forvaltningsretskontoret@jm.dk>
Cc: Christina Seeneha Henriksen <chhe@jm.dk>; Maria Dalgaard <MDAJ@stpk.dk>; Jakob Frausing <JFRA@stpk.dk>
Subject: j.nr. 2021-00825

Til rette vedkommende

Hermed bidrag fra Styrelsen for Patientklager under ISM.

Giv endelig lyd, hvis der er behov for uddybning.

Med venlig hilsen

Uffe Stevnsgaard Pedersen (UFSP)

Chefkonsulent og PA for direktøren

T(dir.) 25 75 07 12

T(skype) +4572330673

UFSP@stpk.dk

**STYRELSEN FOR
PATIENTKLAGER**

Strategisk Styring

Olof Palmes Allé 18 H

8200 Aarhus N

T +45 7233 0500

www.stpk.dk

stpk@stpk.dk

Dato 12-01-2024

Sagsbehandler [Navn 1] [Navn 2]

Høring over udkast til forslag om lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven (Styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt)

Styrelsen for Patientklagers bemærkninger til høringen

Justitsministeriet har beskrevet i forarbejderne, at såfremt den ansatte udtaler sig imod udlevering af den pågældendes navn, og dette er nærmere begrundet, vil forvaltningsmyndigheden som udgangspunkt skulle nægte at udlevere oplysninger om den ansattes navn.

Det fremgår også, at bestemmelsen i helt særlige tilfælde kan anvendes, hvis den ansatte har været udsat for trusler, chikane m.v. fra andre end den aktindsigtssøgende, hvis den ansatte som følge af de tidligere forhold har udviklet en arbejdsrelateret psykisk belastningsreaktion eller lignende.

Eksempler på tryghed:

Styrelsen foreslår, at der i forarbejderne er flere eksempler på situationer, hvor hensynet til den ansattes tryghed kan begrunde afslag på aktindsigt. Ministeriet er i sit lovforslag fremkommet med eksempler, hvor den ansatte for eksempel tidligere af anmoderen – eller af andre – er blevet udsat for vold, trusler og lignende. Ministeriet er dog ikke fremkommet med eksempler på hensyn uden for dette område. Det vil således være af stor betydning for vores håndtering af reglerne, at ministeriet kan komme med eksempler på andre hensyn, der kan begrunde afslag på aktindsigt af hensyn til den ansattes tryghed, og som ikke relaterer sig det strafferetlige område.

Mulighed for kontrol for inhabilitet og klagemulighed:

Styrelsen foreslår, at Justitsministeriet nærmere beskriver, hvordan det sikres, at en borger kan forfølge spørgsmål om inhabilitet eller evt. klage over offentlig ansatte, når man vil gøre det sværere at få aktindsigt i offentligt ansattes navne. Det kan for eksempel være i situationer, hvor borger søger aktindsigt i navnet eller øvrige relevante oplysninger om en offentlig ansat for at kunne klage over vedkommende – for eksempel hos en klageinstans.

From: Ettie Trier Petersen <etp001@FOA.DK>
Sent: 15-01-2024 11:16:46 (UTC +01)
To: fForvaltningsretskontoret (951s73) <forvaltningsretskontoret@jm.dk>
Cc: Christina Seeneha Henriksen <chhe@jm.dk>
Subject: Høring over udkast til forslag om lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven (Styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt) - j.nr. 2021-00825

Vedhæftet sendes høringssvar fra FOA

Venlig hilsen

Ettie Trier Petersen
Chefjurist, advokat (L)

FOA OVERENSKOMST
Stauings Plads 1-3, DK 1790 København V

Mobil: +45 51 23 33 91
Hovednr FOA: +45 46 97 26 00
Mail: etp001@foa.dk

www.foa.dk
www.facebook.com/FagOgArbejde

MERE LIGHED LØFTER OS ALLE

FOA

SAMMEN
GØR VI FORSKELLEN

From: Justitsministeriet <jm@jm.dk>
Sent: Tuesday, December 12, 2023 10:50:07 AM (UTC+01:00) Brussels, Copenhagen, Madrid, Paris
Subject: Høring over udkast til forslag om lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven (Styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt) - j.nr. 2021-00825

Se venligst vedhæftede.

Med venlig hilsen

JUSTITSMINISTERIET
Forvaltningsretskontoret
Slotsholmsgade 10

1216 København K

Tlf.: 7226 8400

www.justitsministeriet.dk

jm@jm.dk

Justitsministeriet
Sendt pr. mail forvaltningsretskontoret@jm.dk
cc. chhe@jm.dk

Høringssvar

Det er med tilfredshed, FOA konstaterer, at regeringen har til hensigt at styrke beskyttelsen af offentligt ansatte. Størstedelen af FOAs medlemmer er ansat på driftsområder, hvor de udøver deres arbejde i borgernære funktioner med stor risiko for at blive udsat for chikane, både af de borgere, de servicerer direkte og af pårørende til borgerne. Chikanen kommer til udtryk i såvel psykisk som fysisk vold.

Det er imidlertid FOAs opfattelse, at lovforslaget ikke er tilstrækkeligt vidtgående, og at der er behov for yderligere beskyttelse af såvel offentligt ansatte som privatansatte, der udfører opgaver for og finansieret af det offentlige. Beskyttelsesbehovet gælder både i forhold til offentlighedsloven og forvaltningsloven men også i forhold til indsigt efter databeskyttelseslovgivningen og sundhedslovgivningen.

FOAs overordnede betragtninger og forslag.

Justitsministeriet angiver, at formålet særligt tager sigte på at beskytte ansatte med borgernære funktioner, som indebærer risiko for konflikt med borgere. FOA er helt enig i, at der er behov for yderligere beskyttelse af ansatte med borgernære funktioner, som indebærer risiko for konflikt med borgere. FOA finder det imidlertid problematisk, at det i bemærkningerne anføres, at vurderingen af, om udlevering af den ansattes navn skal nægtes, skal foretages på baggrund af den ansattes evt. bemærkninger. Det påhviler myndigheden at foretage høring af den ansatte over en aktindsigtsbegæring, hvorved den ansattes navn vil blive udleveret. Denne høring skal ske med kort frist. Det påhviler efter forslaget den ansatte selv nærmere at begrunde, hvorfor udlevering af den ansattes navn skal nægtes. Dette vil utvivlsomt afstedkomme udlevering af ansattes navne, hvor der faktisk var væsentlige eller afgørende hensyn til den ansattes tryghed, men hvor den ansatte af en eller anden årsag ikke får svaret eller ikke får svaret fyldestgørende på arbejdsgivers høring over aktindsigtsbegæringen. En ansats udtalelser mod udlevering af aktindsigt kan samtidig virke konfliktoptrappende.

FOA foreslår, at navne på ansatte i borgernære funktioner, der indebærer risiko for konflikt med borgerne eller pårørende (frontlinjepersonale), som udgangspunkt slettes, før en aktindsigt udleveres. Dette skal ske automatisk, og uden at der skal foretages en vurdering af risikoen ved udleveringen, herunder en vurdering af den aktindsigtsbegærendes chikanøse hensigt. Reglerne om aktindsigt er begrundet i hensynet til borgernes mulighed for at afdække

Dato:
01. januar 2000

Sagsnr.
23/708067

Ref.:
REF/ref/ref

FOA

Stauings Plads 1-3
1790 København V

Tlf.:
+45 46 97 26 26

Fax:
+45 46 97 23 00

Mail:
foa@foa.dk
a-kassen@foa.dk

ulovligheder eller uregelmæssigheder i den offentlige forvaltning og skal altså understøtte offentlighedens kontrol. Det er FOAs opfattelse, at dette hensyn fortsat kan varetages, uden at navne på de menige ansatte med borgernære funktioner udleveres. Det foreslås, at der fra ministeriets side tages stilling til, på hvilke borgernære områder en sådan undtagelsesbestemmelse skal gælde.

I tillæg hertil foreslår FOA, at der indføres regler i databeskyttelseslovgivningen, der yder ansatte i private virksomheder, der løser opgaver for den offentlige, tilsvarende beskyttelse. Hvis en borger på eksempelvis et privat bosted anmoder om indsigt i oplysninger om sig selv efter databeskyttelseslovgivningen, vil denne typisk få udleveret oplysninger, hvori indgår oplysning om den ansatte, som er involveret i arbejdet med borgeren, herunder navnet på den ansatte. Sådanne ansatte, der i privat regi er beskæftiget med borgernære funktioner, som indebærer risiko for konflikt med borgere (frontlinjepersonale), har på samme måde som offentligt ansatte behov for beskyttelse. FOA vil, hvis oven for nævnte forslag til beskyttelse ikke følges, foreslå en ændring af databeskyttelseslovens § 22, stk. 1 ved at tilføje *"samt hensynet til at undgå chikane over for ansatte i borgernære funktioner"* i slutningen af stykket efter ordet *"selv"*.

Det skal endvidere nævnes, at FOA i august måned 2023 sammen med en række andre organisationer har rettet henvendelse til sundhedsminister Sophie Løhde med forslag om, at ansatte i borgernære funktioner (eksempelvis i sundhedsvæsenet, i psykiatrien eller på offentlige og private bosteder). i udgangspunktet identificeres i journalsystemet mv. med anden entydig identifikation end det fulde navn (pseudonymisering) i forsøg på at sikre en bedre beskyttelse af den ansatte i forbindelse med en aktindsigtsanmodning.

FOAs bemærkninger til det fremsatte forslag.

Såfremt FOAs forslag om automatisk at slette navne på menige ansatte med borgernære funktioner (frontlinjepersonale) ikke følges, vil FOA gerne kommentere og komme med ændringsforslag til det fremsatte forslag.

Justitsministeriets forslag omhandler adgang til at afslå en begæring om aktindsigt efter offentlighedslovens § 7, stk. 1 ved at tilføje ordet *"chikanøst"* til offentlighedslovens 9, stk. 2, nr. 2. I bemærkningerne til den gældende § 9, stk. 2, nr. 2 er bla. følgende anført:

"4.4.1.4. Offentlighedskommissionen foreslår endelig i lovudkastets § 9, stk. 2, nr. 2, indført en bestemmelse om, at aktindsigtsanmodninger, der må antages at skulle tjene et retsstridigt formål eller lignende, kan afslås. Det er anført, at der i vidt omfang er tale om en videreførelse af, hvad der allerede følger af gældende ret, idet det i forarbejderne til den gældende offentlighedslov er anført, at der kan meddeles afslag på en anmodning om aktindsigt, hvis der er tale om klare tilfælde af misbrug, f.eks. chikanøse aktindsigtsanmodninger. Ved udtrykket »lignende« sigtes til den form for intimidering, som ikke med sikkerhed kan karakteriseres som retsstridig, men som offentligt ansatte efter kommissionens opfattelse ikke bør tåle."

Det er på den baggrund vanskeligt at se, hvilken konkret betydning en tilføjelse af ordet "chikanøst" vil få, da det har været forudsat, at adgangen til at meddele afslag også omfattede chikanøse aktindsigtsanmodninger.

Den foreslåede ændring vedrører ikke aktindsigtsanmodninger efter offentlighedslovens § 8 om egenaces. Det er FOAs opfattelse, at beskyttelsen også bør omfatte aktindsigtsanmodninger efter § 8. Det kan i den forbindelse foreslås, at "§ 7" i offentlighedslovens 9, stk. 2, første led ændres til "§§ 7 og 8".

Forslaget omhandler desuden adgang til at afslå en begæring om aktindsigt efter offentlighedslovens § 21, stk. 3 ved at tilføje, at der ikke skal gives oplysning om den ansattes navn, når der gives indsigt i personalesager, hvis "*væsentlige hensyn til den ansattes tryghed taler herimod*". Det antages, at oplysninger i personalesager, herunder navnet på den ansatte, kan undtages fra aktindsigt efter lovens almindelige bestemmelser. I praksis er der således efter offentlighedslovens § 33, nr. 5 adgang til at undlade at udlevere navnet på en ansat, hvis det vurderes, at der er en konkret risiko for, at den ansatte vil udsættes for chikane, hvis navnet på vedkommende udleveres. Det er på den baggrund vanskeligt at se, hvilken konkret betydning den foreslåede tilføjelse til § 21, stk. 3 vil få. Det kan i den forbindelse alternativt foreslås, at "§ 7" i offentlighedslovens 9, stk. 2, første led ændres til "§§ 7, 8 og 21".

Endelig omhandler forslaget adgang til at afslå en begæring om aktindsigt i afgørelsessager jf. forvaltningslovens § 9 ved at tilføje et nyt stk. 2 til lovens § 9a, der vedrører sagsidentifikation. Det anføres i bemærkningerne til lovforslaget, "*... at oplysninger om offentligt ansattes navne ... tillige vil kunne undtages fra aktindsigt, når oplysningen indgår i en anden sag omfattet af offentlighedsloven, eller når der er tale om en anmodning om partsaktindsigt efter forvaltningsloven. Hvis oplysningen om den offentligt ansattes navn skal undtages efter forvaltningslovens regler, forudsættes det dog, at afgørende – og ikke blot væsentlige – hensyn til den ansattes tryghed taler herfor.*" Det fremgår af forvaltningslovens § 9, stk. 2, at aktindsigten kan begrænses med henvisning til bestemmelserne i §§ 12-15b.

Af bemærkningerne til forslaget til den nu gældende forvaltningslov § 15 b, nr. 5 (lovforslag L145 2013) fremgår:

"Bestemmelsen i nr. 5 om, at retten til aktindsigt kan begrænses, i det omfang partens interesse i at kunne benytte kendskab til sagens dokumenter til varetagelse af sit tarv findes at burde vige for afgørende hensyn til private og offentlige interesser, hvor hemmeligholdelse efter forholdets særlige karakter er påkrævet, er ny og foreslås indsat som en parallel til § 33, nr. 5, i forslaget til offentlighedsloven (...) Bestemmelsen har også til formål at videreføre gældende ret om, hvilke hensyn der kan begrunde, at oplysninger undtages fra partsaktindsigt efter forvaltningsloven, herunder enkeltpersoners interesse i at hemmeligholde oplysninger om private forhold (...) Det bemærkes, at for at undtage oplysninger omfattet af § 15 b fra partens ret til aktindsigt skal afgørende hensyn til de interesser, der er opregnet i bestemmelsen, tale imod udleveringen af oplysningerne til parten. Der skal således – i lyset af en parts

behov for at kunne varetage sine interesser under en sag, hvor der af en forvaltningsmyndighed er eller vil blive truffet afgørelse – mere tungtvejende hensyn til de pågældende interesser til, for at en myndighed efter en konkret vurdering kan undtage oplysninger fra en parts ret til aktindsigt, end når en anmodning om aktindsigt behandles efter offentlighedsloven. Efter offentlighedsloven kan oplysninger således efter en konkret vurdering undtages fra retten til aktindsigt, hvis væsentlige hensyn til de relevante interesser taler herfor, jf. § 33 i forslaget til offentlighedsloven (og Offentlighedskommissionens lovudkast).”

Det antages, at navnet på en ansat kan undtages fra aktindsigt efter § 9 med henvisning til § 15 b, nr. 5, hvis det vurderes, at der er en konkret risiko for, at den ansatte vil udsættes for chikane, hvis navnet på vedkommende udleveres, jf. min bemærkning ovenfor. Det er vanskeligt at se, om den foreslåede tilføjelse til § 9a vil få selvstændig og videregående betydning end § 15 b, nr. 5. Det kan i den forbindelse alternativt foreslås, at der i det fremsendte forslag til nyt stk. 2 i § 9 a indsættes ”eller chikanøst” efter ordet ”retsstridigt”.

Venlig hilsen

Ettie Trier Petersen
Chefjurist

From: Ulrik Dahlin <uda@information.dk>
Sent: 15-01-2024 11:44:43 (UTC +01)
To: £Forvaltningsretskontoret (951s73) <forvaltningsretskontoret@jm.dk>
Cc: Christina Seeneha Henriksen <chhe@jm.dk>
Subject: Høringssvar vedr. ændring af offentlighedsloven fra Rune Lykkeberg,
InformationVS: Attached Image

Med henvisning til j.nr. 2021-00825 sender jeg hermed på vegne af chefredaktør Rune Lykkeberg Informations høringssvar.

VH

Ulrik Dahlin
Information
22442620

Høringssvar fra Dagbladet Information til Justitsministeriets lovudkast om ændring af offentlighedsloven og forvaltningsloven

Som chefredaktør skal jeg på vegne af Information hermed i al korthed udtrykke vores utilfredshed med de forringelser af retten til aktindsigt og offentlighed, som lovudkastet lægger op til.

Information bemærker, at det udsendte lovudkast stort set er identisk med det udkast, som blev udsendt i 2022, og vi skal derfor i det hele henvise til vores høringssvar fra dengang.

Generelt mener Information, at den danske offentlighed har brug for mere – og ikke mindre – indsigt i magtudøvelsen, og det er som udgangspunkt ikke i borgernes interesse, at mulighederne for kontrol med den offentlige forvaltning udhules yderligere. Eventuelle indskrænkninger i retten til aktindsigt bør kun indføres, når der er meget tungtvejende grunde til det. Og i de tilfælde bør indskrænkningerne formuleres med stor forsigtighed, så de ikke ender med at føre til mørklægning af flere oplysninger, end hvad der er strengt nødvendigt.

Selv om formålet med lovændringen umiddelbart kan virke forståeligt, er de midler, som lovudkastet lægger op til, alt for drakoniske, og bestemmelserne er alt for bredt formuleret.

For det første er der allerede i den gældende lovgivning omfattende muligheder for at afslå aktindsigter, der skal anvendes til et retsstridigt formål eller lignende, herunder mulig chikane. Denne regel fungerer, og der kan i den forbindelse henvises til det eksempel fra lovbemærkningerne – som er hentet fra Information – om hemmeligholdelse af navnet på en læge, som for politiet havde lavet en lægefaglig vurdering af et omstridt magtmiddel, politiet anvender under tvangsudsendelser. Selv om Justitsministeriet/Rigspolitiet ikke mistænkte Information for at have et chikanøst formål, blev navnet hemmeligholdt, fordi andre kunne tænkes at udøve chikane, hvis navnet på lægen blev kendt. Det står derfor ikke helt klart, at der skulle være behov for en lovændring.

For det andet må det være muligt at opnå den ønskede beskyttelse for offentligt ansatte uden i betydelig grad at sænke tærsklen for, hvornår det skal være muligt helt at afskære i første række borgere, der med rette eller urette kan mistænkes for chikanøse hensigter, deres mulighed for at få aktindsigt.

Et meget mere simpelt greb som anonymisering eller overstregning af navne på den eller de offentligt ansatte, der har haft med en konkret sag at gøre (og som vurderes at have behov for beskyttelse), vil kunne nå samme resultat, hvis en myndighed skulle finde, at hensigten med en aktindsigt skulle være chikanøs.

Når man fra Justitsministeriets side lægger op til i betydeligt større omfang end i dag at kunne afslå overhovedet at behandle en begæring om aktindsigt, udhules borgernes mulighed for at føre kontrol med den offentlige forvaltning, som ellers er et af de udtrykkelige formål med offentlighedsloven. Her bemærkes det, at det – hvis lovudkastet

vedtages uændret – vil være tilstrækkeligt, hvis en myndighed *antager*, at en aktindsigt fra en borger skal bruges chikanøst.

Denne antagelse skal naturligvis basere sig på en konkret vurdering af omstændighederne i sagen. Men der skal ikke meget fantasi til at forestille sig, at en given myndighed, der er grundig træt af en kritisk/utilfreds borger og dennes gentagne henvendelser, vil være fristet af at afslå at behandle dem ud fra en *antagelse* om, at det nok skal anvendes chikanøst. Til støtte for den totale afvisning kan en myndighed henvise til disse bemærkninger til lovudkastet: »Der kan f.eks. være tale om tilfælde, hvor en borger foretager et uforholdsmæssigt stort antal telefonopkald eller fremsender et uforholdsmæssigt stort antal breve eller e-mails inden for kort tid til den samme person eller offentligt ansatte.«

De i lovudkastet foreslåede lovændringer vil også kunne anvendes af myndigheder til at afslå at udlevere navne på offentligt ansatte i sager, hvor hensigten med en aktindsigt ikke er et retsstridigt formål.

Lovudkastet lægger i den forbindelse op til, at det i høj grad vil være op til den enkelte offentligt ansatte at afgøre, om vedkommendes navn skal udleveres eller ej. Det er stærkt betænkeligt at lade den offentligt ansattes eget udsagn være så afgørende, især når det handler om en grundlæggende subjektiv følelse som 'tryghed'. Der er grund til at frygte, at det vil føre til, at det bliver en udbredt praksis at mørklægge offentligt ansattes navne. I 2013 blev der indført en lignende formodningsregel til paragraf 30 nr 2, der i praksis nærmest fungerer som en form for vetoret.

På overfladen handler bestemmelsen alene om personalesager. Men lovbemærkningerne indeholder en kattede af dimensioner: Oplysninger om navne vil tillige kunne undtages, når navnene indgår »i en anden sag omfattet af offentlighedsloven«, som det udtrykkes. Dermed kan lovændringen reelt føre til mørklægning af navne i alle typer sager om aktindsigt. Det understreger risikoen for, at lovændringerne vil ende med at føre til en langt mere omfattende mørklægning, end beslutningstagerne måske tror.

Specielt i forhold til massemedier og forskere forudsættes det, at der fortsat skal ske udlevering af navne i personalesager. Det er trods alt godt - navne kan nemlig være af stor betydning for Informations journalisters mulighed for at afdække sager om bl.a. magtmisbrug i det offentlige. Desværre er den foreslåede ordlyd ikke betryggende. Det fremgår, at medier og forskeres aktindsigt i navne skal gives efter samme principper som bestemmelserne om meroffentlighed i offentlighedsloven. Med andre ord: som en mulighed og ikke længere som en lovfæstet ret. Det fremgår også af lovbemærkningerne, at det reelt ikke er udelukket at give massemedier afslag på indsigt i navne. Dermed bliver pressens muligheder for undersøgende journalistik svækket, hvis en myndighed antager, at medieomtale kan føre til en væsentlig utryghed hos den eller de offentligt ansatte.

Lovforslaget synes på dette punkt at hvile på en præmis om, at man kan sætte lighedstegn mellem at et navn udleveres i aktindsigt, og at det ender i medierne. Sådan fungerer det ikke. Navne kan være afgørende i den journalistiske researchproces, men de fleste navne på

offentligt ansatte ender aldrig i spalterne, særligt ikke når der er tale om ansatte uden ledelsesansvar. I tilfælde hvor der er meget tungtvejende grunde til ikke at publicere et navn, kan myndigheden gå i dialog med mediet om dette. De danske medier holder generelt en høj presseetisk standard, og vil i sådanne tilfælde inddrage hensynet til den ansatte i den redaktionelle vurdering af, hvad der skal udgives.

En anden konsekvens af de foreslåede ændringer kan blive, at besvarelsen af aktindsigter risikerer at trække endnu længere ud, når der først skal gennemføres høringer af de offentligt ansatte om, hvorvidt de synes, at deres navne skal udelades eller ej. Når det tilmed også kan risikere at gælde tidligere ansatte, som også skal høres, ligger det ligefor, at svartiden risikerer at blive forlænget langt ud over de frister, der er fastsat i offentlighedsloven. I forvejen oplever Informations journalister en sagsbehandlingstid i mange sager om aktindsigt, der ligger langt ud over offentlighedslovens frister. Det er i den forbindelse yderligere bekymrende, at regeringen har forudsat, at lovforslaget ikke medfører økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige.

På baggrund af ovenstående - og vores tidligere høringssvar - skal Information opfordre til, at Justitsministeriet trækker lovudkastet tilbage. Behovet og de konkrete rammer for en eventuel fremtidig stramning af offentlighedsloven vil i stedet kunne udredes nærmere i regi af det udvalg, som regeringen har varslet, at den vil nedsætte til at overveje en reform af offentlighedsloven.

Skulle regeringen alligevel fastholde forslaget, vil Information opfordre til, at det i det mindste justeres, så bestemmelserne bliver langt mere præcise og begrænsede, og så massemedierne undtages helt fra de foreslåede lovændringer. I sin nuværende form vil lovforslaget efter min bedste overbevisning være skadeligt for demokratiet.

Med venlig hilsen

Rune Lykkeberg

Chefredaktør

København, den 11. januar 2024

Høringsvar fra dagbladet Information til Justitsministeriets lovudkast om ændring af offentlighedsloven, forvaltningsloven og forældelsesloven

Som chefredaktør skal jeg på vegne af Information hermed i al korthed udtrykke vores protest mod de forringelser af retten til aktindsigt og offentlighed, som lovudkastet lægger op til.

Om end formålet med lovændringen er forståeligt og sympatisk, er de midler, som lovudkastet lægger op til, alt for vidtgående. For det første er der allerede i den gældende lovgivning mulighed for at afslå aktindsigter, der skal anvendes til et retsstridigt formål eller lignende, herunder mulig chikane. Denne regel fungerer, og der kan i den forbindelse blot henvises til det eksempel fra lovbemærkningerne – som er hentet fra Information – om hemmeligholdelse af navnet på en læge, som for politiet havde lavet en lægefaglig vurdering af et magtmiddel, politiet anvender under tvangsudsendelser. Selv om Justitsministeriet/Rigspolitiet ikke mistænkte Information for at have et chikanøst formål, blev navnet hemmeligholdt, fordi andre kunne tænkes at udøve chikane, hvis navnet på lægen blev kendt.

For det andet må det være muligt at opnå den ønskede beskyttelse for offentligt ansatte uden i betydelig grad at sænke tærsklen for, hvornår det skal være muligt helt at afskære i første række borgere, der med rette eller urette kan mistænkes for chikanøse hensigter, deres mulighed for at få aktindsigt.

Et meget mere simpelt greb som anonymisering eller overstregning af navne på den eller de offentligt ansatte, der har haft med en konkret sag at gøre (og som vurderes at have behov for beskyttelse), vil kunne nå samme resultat.

Når man fra Justitsministeriets side lægger op til i betydeligt større omfang end i dag at kunne afslå at behandle en begæring om aktindsigt, udhules borgernes mulighed for at føre kontrol med den offentlige forvaltning, som ellers er et af de udtrykkelige formål med offentlighedsloven. Her bemærkes det, at det – hvis lovudkastet vedtages uændret – vil være tilstrækkeligt, hvis en myndighed blot *antager*, at en aktindsigt fra en borger skal bruges chikanøst.

Denne antagelse skal naturligvis basere sig på en konkret vurdering af omstændighederne i sagen. Men der skal ikke meget fantasi til at forestille sig, at en given myndighed, der er grundig træt af en kritisk/utilfreds borger og dennes gentagne henvendelser, vil være fristet af at afslå at behandle dem ud fra en *antagelse* om, at det nok skal anvendes chikanøst. De vil kunne søge støtte for den totale afvisning i disse bemærkningerne til lovudkastet: »Der kan f.eks. være tale om tilfælde, hvor en borger foretager et uforholdsmæssigt stort antal telefonopkald eller fremsender et uforholdsmæssigt stort antal breve eller e-mails inden for kort tid til den samme person eller offentligt ansatte.«

På den baggrund skal jeg opfordre til, at Justitsministeriet ændrer det fremsendte lovudkast, så der fremover anvendes anonymisering frem for total afvisning af at behandle en begæring om aktindsigt. Alternativt at betingelserne for helt at kunne afslå at behandle en aktindsigt bliver meget mere detaljeret og beskrevet, således at en myndigheds eventuelle 'surhed' over en for utilfreds borger ikke fører til en generel udhuling af mulighederne for kontrol med den offentlige forvaltning.

Med venlig hilsen

Rune Lykkeberg
Chefredaktør

København, den 17. august 2022

From: Christel Andersen <CHAN@kl.dk>
Sent: 15-01-2024 12:05:03 (UTC +01)
To: fForvaltningsretskontoret (951s73) <forvaltningsretskontoret@jm.dk>
Cc: Christina Seeneha Henriksen <chhe@jm.dk>
Subject: JM's j.nr. 2021-00825

Vedhæftet sender KL hørings svar til forslag til lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven (Styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt).

Med venlig hilsen
Christel Andersen

Souschef
Jura & EU

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København

D +45 3370 3212
E CHAN@kl.dk

T +45 3370 3370
W kl.dk

Justitsministeriet:

forvaltningsretskontoret@jm.dk

CC: chhe@jm.dk

Hørings svar – forslag til ændring af offentlighedsloven og forvaltningsloven, jf. Justitsministeriets j.nr. 2021-00825.

KL har modtaget Justitsministeriets høring af 12. december 2023 over forslag til ændring af offentlighedsloven og forvaltningsloven (Styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt).

KL skal henvise til sit høringssvar af 16. august 2022 i Justitsministeriets j.nr. 2021-7610-0012, idet det anførte i dette høringssvar fastholdes.

KL skal samtidig kvittere for, at der i det nu fremsendte, reviderede lovforslag er medtaget bemærkninger om, at udtrykket "borgerkontakt" kan forstås som både fysisk og digital borgerkontakt.

KL hæfter sig dog fortsat ved, at det af lovforslagets bemærkninger til § 1, nr. 2, vedrørende forslag til et nyt pkt. i offentlighedslovens § 21, stk. 3, 2. pkt. fremgår, at "*Den foreslåede bestemmelse omfatter derimod som det klare udgangspunkt ikke offentligt ansatte i departementer, styrelser, regioner, kommuner m.v., der i deres daglige arbejde har meget begrænset eller ingen borgerkontakt.*".

KL foreslår fortsat, at det indskrives i bemærkningerne, at undtagelse af navnet på ansatte, der kun har begrænset eller ingen borgerkontakt, dog kan ske, når det er nødvendigt af hensyn til den ansattes tryghed.

KL foreslår, at bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse i § 21, stk. 3, 2. pkt., affattes sådan, at der tages højde for disse formentlig sjældent forekommende situationer, men hvor beskyttelsesbehovet kan være lige så stort.

Med venlig hilsen

Pernille Christensen
Juridisk chef

Dato: 15. januar 2024

Sags ID: SAG-2022-03117
Dok. ID: 3402898

E-mail: CHAN@kl.dk
Direkte: 3370 3212

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 1

Justitsministeriet:

forvaltningsretskontoret@jm.dk

CC: mopp@jm.dk

Høringsvar – forslag til ændring af bl.a. offentlighedsloven og forvaltningsloven, jf. Justitsministeriets j.nr. 2021-7610-0012.

KL har modtaget Justitsministeriets høring af 7. juli 2022 over forslag til ændring af bl.a. offentlighedsloven og forvaltningsloven (Styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt m.v.).

Som det fremgår af lovforslaget, har Justitsministeriet blandt andre hørt KL som led i ministeriets undersøgelse af, hvilke personalegrupper inden for den offentlige forvaltning der er i særlig risiko for at blive udsat for vold, trusler eller chikane m.v.

Som KL anførte i et svar til Justitsministeriet af 13. august 2021, kan KL bekræfte, at kommunerne oplever, at kommunalt ansatte med borger-nære funktioner bliver udsat for chikane, herunder digital chikane, og trusler i forbindelse med udførelsen af deres arbejde – både i og uden for arbejdstiden – ligesom fx politi- og fængselsbetjente.

Kommunerne giver udtryk for, at udgangspunktet må være, at der er fuld åbenhed, da relationen mellem borgere og forvaltning skal bygge på tillid. I mange tilfælde vil den ansattes fulde navn således være borgeren bekendt i forvejen (fx når den ansattes navn fremgår af en afgørelse fra kommunen), og i de situationer, vil en begrænsning af adgangen til aktindsigt i den ansattes fulde navn ikke have nogen effekt. I konkrete situationer vil en begrænsning af adgangen til aktindsigt i navnet dog kunne have betydning, fx hvis der bliver søgt om aktindsigt i alle personalesager i en given afdeling.

KL bemærkede, at den gældende bestemmelse om afvisning af aktindsigtsanmodninger med et retsstridigt formål i praksis havde et meget snævert anvendelsesområde, og KL foreslog derfor, at der i forbindelse med chikane blev åbnet for at udvide den praktiske mulighed for at kunne nægte adgang til aktindsigt i ansattes fulde navn og øvrige oplysninger fra personalesagen.

Det er fortsat KL's opfattelse, at det er det klare udgangspunkt, at de kommunalt ansattes relation til borgerne skal bygge på tillid. KL er samtidig tilfreds med, at KL's forslag om, at den praktiske mulighed for at afvise at behandle en anmodning om aktindsigt, når det må antages at hensigten er chikanøs, er medtaget i lovforslaget, og at afvisning – såfremt lovforslaget vedtages – kan ske efter en konkret vurdering.

Dato: 16. august 2022

Sags ID: SAG-2022-03117
Dok. ID: 3240516

E-mail: KAHH@kl.dk
Direkte: 3370 3212

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 2

KL kan ligeledes tilslutte sig forslaget om at begrænse adgangen til aktindsigt i de ansattes navne.

KL hæfter sig ved, at det af lovforslagets bemærkninger til § 1, nr. 2, vedrørende forslag til et nyt pkt. i offentlighedslovens § 21, stk. 3, 2. pkt. fremgår, at *"Den foreslåede bestemmelse omfatter derimod som det klare udgangspunkt ikke offentligt ansatte i departementer, styrelser, regioner, kommuner m.v., der i deres daglige arbejde har meget begrænset eller ingen borgerkontakt."*

KL foreslår, at det indskrives i bemærkningerne, at undtagelse af navnet på ansatte, der kun har begrænset eller ingen borgerkontakt, dog kan ske, når det er nødvendigt af hensyn til den ansattes tryghed.

KL bemærker i den forbindelse, at udtrykket "borgerkontakt" kan give anledning til fortolkningstvivl i situationer, hvor kontakten ikke er fysisk men alene digital.

Det ville dels være u hensigtsmæssigt, hvis den foreslåede bestemmelse alene blev forstået som fysisk borgerkontakt, da det ikke kan udelukkes, at digital borgerkontakt også kan afføde chikane eller anden intimidering.

Derudover kan det næppe heller udelukkes, at ansatte, der hverken har direkte fysisk eller digital kontakt med borgere, men som har været involveret i en sag, som borgeren tillægger betydning, kan blive udsat for chikane eller intimidering. I lovforslaget nævnes fx anmodning om aktindsigt i navne på dyrlæger, som på politiets foranledning forestår aflivning af hunde, eller ansatte, som rådgiver politiet i forbindelse med ledsagede udsendelser. Det kan ikke udelukkes, at der på det kommunale område kunne være ansatte, der fx arbejder med planlægning, som gennem aktindsigt ville kunne blive mødt med chikanøs og intimiderende adfærd.

KL foreslår, at bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse i § 21, stk. 3, 2. pkt., affattes sådan, at der tages højde for disse formentlig sjældent forekommende situationer, men hvor beskyttelsesbehovet kan være lige så stort.

I forbindelse med Justitsministeriets forundersøgelse bemærkede KL desuden som noget helt centralt, at politi - og anklagemyndighed i tilfælde, hvor der konkret anmeldes chikane og trusler mod offentligt ansatte, øger hastigheden af behandlingen sådanne sager. Det er fortsat KL's holdning, at behandlingen af sådanne anmeldelser skal iværksættes og afsluttes hurtigt. Lange sagsbehandlingstider i disse sager øger utrygheden og giver en følelse af magtesløshed.

Med venlig hilsen

Pernille Christensen
Juridisk chef

Dato: 16. august 2022

Sags ID: SAG-2022-03117
Dok. ID: 3240516

E-mail: KAAH@kl.dk
Direkte: 3370 3212

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 2 af 2

From: Thomas Aagaard Pallesen (TPA) | DMJX <TPA@dmjx.dk>
Sent: 15-01-2024 19:52:53 (UTC +01)
To: Christina Seeneha Henriksen <chhe@jm.dk>; ÆForvaltningsretskontoret (951s73) <forvaltningsretskontoret@jm.dk>
Cc: Sekretariat <Sekretariat@dmjx.dk>; Oluf Jørgensen (OJ) | DMJX <OJ@dmjx.dk>; Julie Sommerlund (JS) <JS@dmjx.dk>; Jens Grund Pedersen (JGP) <JGP@dmjx.dk>
Subject: Vedr. j.nr. 2021-00825 - høringsvar til lovforslag ved. offentlighed i forvaltningen

Til Justitsministeriet

Hermed høringsvar fra Danmarks Medie- og Journalisthøjskole vedr. udkast til forslag til lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven - j.nr. 2021-00825.

Mvh.
Thomas Pallesen
Lektor, journalist, cand.public.
Danmarks Medie- og Journalisthøjskole
Helsingforsgade 6 A-D
8200 Aarhus N
Tlf. 20418713

Justitsministeriet
Slotsholmvej 10
1216 København K

Hørings svar vedr. forslag til lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven

15.01.2024

Thomas Pallesen
Oluf Jørgensen
+45 20 41 87 13
tpa@dmjx.dk

Til Justitsministeriet

oj@dmjx.dk

Danmarks Medie- og Journalisthøjskole takker for muligheden for at give høringssvar vedr. forslag til lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen.

Danmarks Medie- og
Journalisthøjskole
Amagerfælledvej 190
2300 Kbh. S

Vores høringssvar vil bestå af to dele: Vi gennemgår først vores mere konkrete kommentarer til de enkelte dele af lovforslaget, og derefter kommer vi med en række mere overordnede betragtninger. Sidstnævnte er også blevet bragt på Altinget.dk.

Helsingforsgade 6A-D
8200 Aarhus N

CVR: 31111048

Til de konkrete forslag og formuleringerne i bemærkningerne har vi følgende kommentarer:

+45 89 440 440
dmjx.dk

Vil utilsigtet ramme journalistisk arbejde

Side 1 / 7

Vi har med tilfredshed noteret os, at regeringen ikke ønsker at begrænse mediernes adgang til aktindsigt. Selvom det udtrykkelig fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, vil dette alligevel uvægerligt blive konsekvensen, hvis lovforslaget vedtages i sin nuværende form.

a) Øget sagsbehandlingstid

Det skyldes dels, at sagsbehandlingstiderne på aktindsigt i sagen, hvori der indgår ansattes navne i dokumenterne, nu vil blive forlænget betragteligt, idet der i langt højere grad skal foretages en vurdering af risikoen for skadelige virkninger for den ansatte. Selvom vurderingen munder ud i, at aktindsigten kan gives til journalisten eller borgeren, vil alene sagsbehandlingstiden – inkl. den tid skal gives til udtalelse fra den offentligt ansatte – ofte gøre indholdet af selve aktindsigten uaktuelt.

b) Problematisk behandling af mediernes aktindsigter efter § 21, stk.3

I forhold til lovforslagets § 9, stk. 2 fremgår det direkte af bemærkninger, at denne undtagelse "ikke (har) til formål at begrænse pressens eller forskeres adgang til at søge aktindsigt i forvaltningen", og at ansøgninger kun helt undtagelsesvis vil kunne afslås med hjemmel i denne bestemmelse. Dette forekommer klart og umisforståeligt. Ved lovforslagets § 21, stk. 3 er hensynet til medierne væsentlig mere uklart formuleret. I stedet for

blot igen at bemærke, at bestemmelsen kun helt undtagelsesvis skal bruges overfor medierne, fremgår det af bemærkningerne, at myndigheden forudsættes at give medier og journalister aktindsigt efter bestemmelsen om meroffentlighed i lovens § 14. Dette må forstås sådan, at den ny undtagelse i princippet gælder alle, inkl. medier og journalister, således at ingen har *ret* til aktindsigt i de ansattes navne, hvorefter det er op til myndigheden, om der alligevel kan gives meroffentlighed. Ifølge bemærkninger forudsættes myndighederne dog at give denne aktindsigt. For både borgere og myndigheder er denne retstilstand uklar og forvirrende. Årsagen til lovforslagets formulering er muligvis lovteknisk: Man har ikke ønsket at formulere en undtagelse for medierne, som er en undtagelse fra en almindelige undtagelse, der i forvejen er en undtagelse for hovedreglen.

Den nuværende formulering i lovforslagets bemærkninger er ikke blot forvirrende og uklar; den vil også i praktisk skabe vanskeligheder. I dag har myndighederne ved behandling af stort set alle ansøgninger om meroffentlighed efter ofl. §14 (bortset fra sager, der behandles efter miljøoplysningsloven) et meget stort råderum for skøn. Dette betyder, at ansøgninger om meroffentlighed i praksis næsten rutinemæssigt bliver afslået. Selvom det i lovforslaget forudsættes, at meroffentligheden i disse specielle tilfælde *skal* gives, vil dette afvige så markant for den almindelige behandling af meroffentlighedsanmodninger, at man må påregne et stor antal klagesager, alene fordi sagsbehandlerne ikke har kendskab til bemærkningerne til dette lovforslag. Brugen af bestemmelsen om meroffentlighed i ofl. § 14 bør derfor erstattes med en klarere formuleret undtagelse for medier og journalister som ved § 9, stk. 2.

c) Kritiske historier kommer aldrig frem

En del aktindsigtsanmodninger sker i et samarbejde mellem journalist og borger, og også her vil borgerens indskrænkede ret til aktindsigt ramme det journalistiske arbejde, idet en journalistisk historie ofte starter med borgerens egen aktindsigt i egen sag.

Side 2 / 7

Ud over disse bemærkninger, der direkte handler om forholdene for medier og journalister, har vi også følgende bemærkninger til lovforslaget.

Uklar og uhensigtsmæssig placering i offentlighedsloven

Ud fra en juridisk og lovteknisk betragtning er forslaget om at ændre § 21, stk. 3 for at opnå det formål, der beskriver i bemærkningerne, uklart og uhensigtsmæssigt. § 21 er placeret i afsnittet "*Sager undtaget fra aktindsigt*", men ifølge lovforslaget er det ikke hensigten at undtage et antal "sager" fra aktindsigt – blot om at udtage identiteten på den offentligt ansatte fra aktindsigten (fx ved ekstrahering). Dette hensyn svarer mere til undtagelsen i § 30, hvor kun dele af dokumentet undtages fra aktindsigt, nemlig oplysninger om enkeltpersoners private forhold samt forretningshemmeligheder.

Ud af forarbejderne til offentlighedsloven kan ses, at § 21, stk. 3 retter sig mod aktindsigt i den ansatte *personaleforhold*. Det er ansættelsesforholdet, der er *sagen*, som der søges aktindsigt i. Dette korresponderer også med ordlyden af § 41, hvor det fastslås, at den ansatte skal underrettes om, hvem der søger aktindsigt i den ansattes ansættelsesvilkår. Denne forståelse af § 21, stk. 1-3 bekræftes også i lovforslagets bemærkninger: "*Den foreslåede § 21, stk. 3, 2. pkt., omfatter alene anmodninger om aktindsigt i konkrete personalesager som nævnt i bestemmelsens stk. 2.*" Ifølge bemærkningerne til lovforslaget vil princippet om undtagelse imidlertid fremover kunne bruges på *alle* sager, hvori den ansattes navn fremgår i det omfang, myndigheden finder det relevant, og

ifølge bemærkninger vil hjemlen til dette være følgende formulering: *"Indgår oplysningerne i en anden sag omfattet af offentlighedsloven, forudsættes oplysningerne at kunne undtages fra aktindsigt i medfør af offentlighedslovens § 33, nr. 5, jf. hensynet i den foreslåede § 21, stk. 3, 2. pkt. i offentlighedsloven."* Denne lovtekniske konstruktion er problematisk. Der lægges op til en ny fortolkning af ofl. § 33, nr. 5, og dette fremgår af bemærkningerne til ændringerne af ofl. § 21, stk. 3. Desuden kommer underretningspligten i § 41 nu også til at gælde i forhold til § 33, stk. 5, uden dette i øvrigt fremgår af offentlighedslovens ordlyd. Dette er ikke blot indviklet i en grad, der vanskeliggør administration af reglerne, hvilket får betydning, når myndigheder skal begrunde afslag. Det er også problematisk, at borgere i endnu højere grad ikke kan forstå reglerne ud fra lovteksten, men må dybt ned i bemærkninger til ændringsforslag, som det er tilfældet med den ny fortolkning af ofl. § 41. For at afhjælpe dette problem kan lovforslaget som nævnt ændres, således at hensynet til de ansatte mere klart fremgår af en selvstændig bestemmelse, fx i tilknytning til § 30, eller ved at lovforslaget suppleres med en ændring af § 33, nr. 5 samt § 41, hvorved den reelle ændring af betydningen af disse bestemmelser står klart.

Problematiske grundlag for forvaltningsretlig beslutning

Det fremgår desuden af lovforslaget, at *"den ansattes egen opfattelse af, hvorvidt udlevering bør ske, [bør] tillægges betydelig vægt"*. Dette er problematisk i forhold til almindelig lov- og forvaltningspraksis, hvor man normalt vil lægge objektive vurderinger til grund for en afgørelse og ikke en enkeltpersons "opfattelse". I værste fald stiller man med lovændringen en række offentligt ansatte i udsigt, at de fremover vil kunne optræde anonymt udadtil, blot fordi de "opfatter", at udleveringen af deres identitet kan være problematisk. En enkelt løsning på dette problem kunne være at ændre lovteksten, således at der blev brugt samme begreber i § 9, stk. 2 og § 21, stk. 3. Da ministeriet imidlertid har tilkendegivet, at de ønsker at begrænse aktindsigt i ansattes navne i videre omfang, end det kan ske efter den ny formulering i ofl. § 9, stk. 2, er dette måske ikke realistisk. Derfor bør balancen mellem hensynet til de ansatte og hensynet til de aktindsigtsanmodende borgere afbalanceres mere præcist i bemærkningerne, idet de nuværende formuleringer næsten entydigt tilgodeset hensynet til de ansatte. Resultat vil med stor sandsynlighed blive, at mange myndigheder nærmest rutinemæssigt fjerner ansattes navne fra dokumenter, hvorved der bliver skabt større afstand mellem myndigheder og borgere – i mange tilfælde helt uden grund.

Nu følger vores mere overordnede kommentarer, som disse også er formuleret i et debatindlæg til Altinget.dk:

Regeringen siger, den vil beskytte ansatte, men stiller lovforslag, der øger risici for chikane

Oluf Jørgensen, offentlighedsrådgiver, forskningschef emeritus, Danmarks Medie- og Journalisthøjskole.

Regeringen har i december 2023 sendt et lovforslag i høring, der giver nye muligheder for at begrænse aktindsigt. Formålet er at styrke beskyttelsen af offentligt ansatte, siger regeringen, men det lever forslaget ikke op til. Link til [regeringens lovforslag](#)

Lovforslaget bygger på kriterier og konkrete vurderinger, der tværtimod vil øge konfliktniveauet. Forslaget vil desuden føre til besværlig administration, store forskelle i praksis og klagesager.

Beskyttelsen af ansatte mod chikane kan styrkes, hvis Folketinget i stedet vedtager en målrettet undtagelse for identitetsoplysninger om ansatte med borgernære opgaver, hvor risici for alvorlig chikane er særlig høj. Et sådant forslag skitseres til sidst i denne artikel.

Forslag om ”chikanøst formål” bliver selvopfyldende profeti

Regeringen foreslår to ændringer i offentlighedsloven. Den første udvider muligheden for at afvise aktindsigt. Efter den nuværende regel kan aktindsigt afvises, når en myndighed antager, at anmodningen har et ”retsstridigt formål el.lign.” (§ 9, stk. 2, nr. 2).

I lovforslaget tilføjes ”chikanøst”, og ”tærsklen for, hvornår en anmodning må antages at skulle tjene et retsstridigt eller chikanøst formål, sænkes betydeligt.” Som eksempler nævnes bl.a. tilfælde, hvor en borger foretager et uforholdsmæssigt stort antal telefonopkald eller fremsender et uforholdsmæssigt stort antal breve eller e-mails inden for kort tid (lovforslagets bemærkninger side 19 og 25). Nogle borgere har svært ved at holde en pæn og høflig tone, når en sag trækker i langdrag eller får et uønsket udfald. De brede formuleringer om chikanøse formål betyder, at myndigheder kan afvise at give oplysninger til borgere, der opfattes som meget besværlige. Det er svært at se, hvad regeringen vil opnå. Borgere, der kommer i ”bad standing” kan få hjælp fra andre, der (endnu) ikke er faldet i unåde hos en myndighed.

Det er forbløffende, at regeringen tror, konfliktniveauet bliver dæmpet ved at fragte højtråbende borgere ret til oplysninger. Chikane som nyt kriterie for afslag på aktindsigt bliver med stor sandsynlighed en selvopfyldende profeti.

Side 4 / 7

Forslag om hemmeligholdelse af navne efter konkret vurdering

Lovforslagets anden ændring af offentlighedsloven sker i reglen, der giver ret til aktindsigt i personaleoplysninger om ansattes navn, stilling, uddannelse, arbejdsopgaver, lønmæssige forhold og tjenesterejser samt oplysninger om disciplinære reaktioner mod ansatte i chefstillinger (§ 21, stk. 3). Regeringen foreslår en undtagelse for aktindsigt i navne, ”hvis væsentlige hensyn til den ansattes tryghed taler herimod.”

Forslaget er ikke begrænset til navne på ansatte med borgernære funktioner på særligt udsatte områder. Forslaget kan anvendes på alle forvaltningsområder og stillingskategorier.

Selvom den nye undtagelse er placeret i en lovregel, der kun omfatter personalsager, skal den også kunne anvendes tilsvarende i andre sager, f.eks. oplysninger om ansattes navne i forbindelse med tilsyns- og afgørelsessager (bemærkninger

side 31-32). Det bliver klaret i lovforslagets bemærkninger med henvisning til offentlighedslovens generalklausul for *”private eller offentlige interesser, hvor hemmeligholdelse efter forholdets særlige karakter er påkrævet ”* (§ 33, nr. 5).

Undersøgende journalistik bliver også ramt

Anonyme oplysninger er ikke tilstrækkelige, når journalister undersøger sager om inhabilitet, nepotisme, lønninger, tjenesterejser mv. Anmodninger om aktindsigt fra journalister skal ifølge lovforslagets bemærkninger behandles efter lovens såkaldte *”meroffentlighedsregel”*. Denne regel pointerer, at myndigheder kun har pligt til at bruge undtagelser, når oplysninger er omfattet af tavshedspligt (§ 14, bemærkninger side 31). I praksis bliver *”meroffentlighed”* typisk afvist med en standardbegrundelse.

”Meroffentlighedsreglen” giver myndigheder et bredt skøn, og ændringen vil klart forringe muligheder for undersøgende journalistik, hvis en myndighed skønner, at medieomtale kan give væsentlig utryghed for en ansat. Det brede skøn gælder uanset lovforslagets bemærkninger om, at der skal tungtvejende hensyn til at afslå aktindsigt.

Udtalelser fra ansatte øger risikoen for chikane

En ansat skal orienteres ved anmodning om aktindsigt i oplysninger om vedkommendes personaleforhold (§ 41). Det nye lovforslag lægger stor vægt på, at den ansatte får mulighed for at udtale sig: *”Såfremt den ansatte udtaler sig imod udlevering af den pågældendes navn, og dette er nærmere begrundet, vil myndigheden som udgangspunkt skulle nægte at udlevere oplysninger om den ansattes navn”* (bemærkninger side 30).

Side 5 / 7

Udtalelser fra ansatte kan øge spændinger og risici for trusler og chikane. Selv om navne på ansatte bliver undtaget, vil det ofte være nemt at regne ud, hvem der er kommet med en udtalelse, der begrundet afslag på aktindsigt. Lovforslagets vægt på udtalelser fra ansatte skaber nye risici for ansatte, der arbejder på områder, hvor der er særlige risici for chikane.

Ingen undtagelser ved borgerens aktindsigt i egne sager

De fleste aktindsigter med navne på ansatte ved politi, fængsler og psykiatriske institutioner bliver formentlig givet efter regler, der giver borgeren ret til aktindsigt i egne sager. Når formålet er at beskytte ansatte, er det besynderligt, at lovforslaget ikke har undtagelser for oplysninger om ansattes identitet i forbindelse med aktindsigt til patienter, indsatte m.fl. i egne sager.

Regler om indsigt i egne sager findes i forvaltningsloven, databeskyttelsesloven, sundhedsloven og offentlighedsloven. Disse regler giver ret til oplysninger i

journaler, rapporter og notater. Reglerne er ikke begrænset til oplysninger, der direkte handler om borgeren, men omfatter også oplysninger om, hvor og hvem oplysninger kommer fra.

Reglerne om indsigt i egne sager giver kun mulighed for undtagelser, når *”afgørende hensyn”* taler mod aktindsigt. Kriteriet er stramt, og afslag skal bygge på konkret vurdering af nærliggende risici for alvorlig skade. Det er besynderligt, at Justitsministeriet og regeringen ikke har overvejelser og forslag om begrænsning af aktindsigt efter disse regler i identitetsoplysninger om ansatte.

En skitse til målrettet beskyttelse

Regeringens forslag om ændringer i offentlighedsloven vil ikke styrke beskyttelsen af ansatte, der har særlige risici for chikane. Konkret begrundede afslag med henvisning chikane vil tværtimod øge konfliktniveauet og give grundlag for chikane i stedet for at forebygge.

De negative virkninger kan undgås, hvis Folketinget i stedet vedtager en målrettet undtagelse for *”navne og andre oplysninger, der identificerer menige ansatte med borgernære funktioner på områder, hvor der er særlige risici for trusler og alvorlig chikane.”*

Undtagelsen skal sigte på at beskytte ansatte mod at navne bliver brugt til at finde adresser med risiko for chikane ved bopæl og på sociale medier. Undtagelsen skal bygge på objektive kriterier, der præciseres i bemærkninger, og den skal være uafhængig af ønske om anonymisering fra en ansat.

Side 6 / 7

Når undtagelsen ikke skal være begrænset til personalesager, er det misvisende at placere den i offentlighedslovens regel herom. Undtagelsen kan i stedet placeres i tilknytning til lovens regel om beskyttelse af enkeltpersoners private forhold (§ 30). Ligesom denne undtagelse skal den nye undtagelse for identitetsoplysninger ikke bygge på konkrete vurderinger. Tilsvarende beskyttelse af identitetsoplysninger kan sikres ved henvisninger i lovreglerne om indsigt i egne forhold.

Forslaget skal beskytte mod identifikation af menige ansatte, men ikke begrænse aktindsigt i andre oplysninger i en sag. Forslaget har tre kriterier, der alle skal være opfyldte for at undtage navne: 1) menige ansatte, 2) borgernære funktioner og 3) områder, hvor der er særlige risici for trusler og chikane.

Kriteriet *”menige ansatte”* betyder i denne sammenhæng, at undtagelsen ikke må bruges til at hemmeligholde navne på ansatte, der har lederstillinger eller i øvrigt har overordnet ansvar for indsatser og undersøgelser, f.eks. ordination af medicin eller undersøgelse af forældreevne.

Kriteriet ” *borgernære funktioner* ” skal klargøres i bemærkninger. Det skal præciseres, at undtagelsen kun omfatter ansatte, der i deres daglige virke har direkte kontakt med borgere f.eks. på institutioner eller ved politiets indsatser. Undtagelsen må ikke bruges til at skjule navne på ansatte, der medvirker ved behandling af afgørelsessager eller kontrakter.

Hvis Folketinget vil vedtage et forslag i retning af denne skitse eller et lignende målrettet forslag, skal bemærkninger præcisere hvilke forvaltningsområder, der er omfattet, fordi de erfaringsmæssigt indebærer særlige risici for trusler og alvorlig chikane. Undtagelsen kan f.eks. omfatte menige ansattes arbejdsfunktioner ved politiet, kriminalforsorgen, psykiatrien og visse sociale boenheder. Sådanne udsatte forvaltningsområder kan evt. præciseres ved bekendtgørelse.

Med venlig hilsen

Thomas Pallesen
Lektor i medieret

tpa@dmjx.dk
+45 20 41 87 13

Oluf Jørgensen
Forskningschef emeritus

oj@dmjx.dk

From: Stig Bertelsen <Stig.Bertelsen@politiforbundet.dk>
Sent: 16-01-2024 08:51:01 (UTC +01)
To: fForvaltningsretskontoret (951s73) <forvaltningsretskontoret@jm.dk>
Cc: Christina Seeneha Henriksen <chhe@jm.dk>
Subject: Vedrørende Justitsministeriets sagsnr. 1011-00825

Til Justitsministeriet.

Se venligst vedhæftede brev.

På forbundets vegne - og med venlig hilsen

Stig Bertelsen
Juridisk chef, advokat

Gammel Kongevej 60, 11. sal
DK-1850 Frederiksberg

Tlf. +45 3345 5900
Direkte +45 3345 5932
E-mail mail@politiforbundet.dk

Politiforbundet passer på dine data. Læs mere om vores behandling af dine oplysninger her <https://www.politiforbundet.dk/om-politiforbundet/politiforbundets-databeskyttelsespolitik>

Denne e-mail fra Politiforbundet kan indeholde fortroligt materiale. E-mailen er kun beregnet for ovennævnte modtager(e). Hvis du har modtaget e-mailen ved en fejl, beder vi dig venligst kontakte afsenderen og i øvrigt slette e-mailen, inkl. eventuelle kopier og vedhæftede dokumenter. På forhånd tak

Henvendelser kan rettes skriftligt til Politiforbundet. Der kan sendes sikkert til mail@politiforbundet.dk. Det forudsætter dog, at du selv har adgang til at sende fra sikkermail.

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Sagsnr. 2024-00028
1615. januar 2024
HK/sb

Sendt på – e-mail til:

forvaltningsretskontoret@jm.dk

Justitsministeriets sagsnr. 2021-00825 – høring over udkast til lovforslag om ændring af offentlighedsloven og forvaltningsloven

Justitsministeriet har ved brev af 12. december 2023 sendt udkast til forslag til lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltning og forvaltningsloven (Styrket beskyttelse af offentlig ansatte i sager om aktindsigt) i høring.

Politiforbundet er enig i de bag lovforslaget liggende hensyn med hensyn til at sikre en bedre beskyttelse af offentligt ansatte og chikane.

Som i en lang række sammenhænge tidligere tilkendegivet er det dog Politiforbundets opfattelse, at ændring af aktindsigtsregler alene udgør et element blandt mange, hvis der skal ydes offentligt ansatte en effektiv beskyttelse mod vold, trusler og chikane - noget som desværre efterhånden alt for ofte følger i tilknytning til de offentligt ansattes udøvelse af deres hverv.

Særligt savnes fortsat effektive redskaber til at beskytte mod og forfølge krænkelser og chikane initieret på og via sociale medier.

Umiddelbart forekommer det paradoksalt, at man på den ene side de senere år har fokuseret på bedre beskyttelse af borgernes personoplysninger, herunder blandt andet med hensyn til teknisk beskyttelse mod retsstridig adgang til oplysningerne, data-minimeringsregler og regler om sletning af personoplysninger, mens man på den anden side med navnlig offentlighedsloven åbner mulighed for, at private uden konkret retlig interesse heri kan skaffe sig adgang til personoplysninger, som ved første øjekast fremstår "uskyldige" og relaterende til den pågældende offentligt ansattes professionelle virke, men som i virkeligheden åbner en ladeport for privates mulighed for eksempelvis at etablere egentlige registre over offentligt ansatte – registre, som de facto ikke kan kontrolleres, samt at anvende oplysningerne retsstridigt og/eller chikanøst.

Med andre ord savner Politiforbundet fortsat en politisk diskussion om den generelle afvejning af hensynet til en gennemsigtig offentlig forvaltning over for hensynet til beskyttelsen af individers personlige integritet, herunder hvilke virkemidler som er egnede til at beskytte begge hensyn.

Med hensyn til det foreliggende udkast til lovforslag, har Politiforbundet med tilfredshed noteret sig, at man ved forslaget ønsker at sænke tærsklen betydeligt for, hvornår en aktindsigtsindsigtsanmodning efter offentlighedsloven eller forvaltningsloven må antages at tjene et retsstridigt eller chikanøst formål.

Politiforbundet har desuden med tilfredshed noteret sig, at det med forslaget til ændring af offentlighedslovens § 21, stk. 3, tilsigtes at yde en bedre beskyttelse af offentligt ansatte med hensyn til udlevering af de pågældendes navne. I denne forbindelse er det afgørende, at der gives offentligt ansatte lejlighed til at udtale sig om indsigtsanmodningen, herunder om risikoen for at oplysningerne vil blive anvendt retsstridigt eller chikanøst, forud for at der træffes afgørelse i sagen. Af samme grund synes det at være afgørende nødvendigt, at der må stilles krav om, at den indsigtsanmodende borger identificerer sig selv i forbindelse med anmodningen, og at en indsigtsanmodning kan afvises, hvis den indsigtsanmodende borgers identitet ikke kan verificeres.

Politiforbundet kan endvidere tilslutte sig forslaget i høringssvaret fra Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH) om, at der for så vidt angår ansatte med borgnære funktioner som udgangspunkt skal ske sletning af medarbejdernes navne før en aktindsigt gennemføres, eftersom hensynet til offentlighedens indsigt og kontrol med den offentlige forvaltning sagtens kan varetages, uden at navne på de ansatte med borgernære funktioner udleveres. Politiforbundet tilslutter sig også FH's forslag om, at offentligt ansatte gives egentlig partsstatus i sager vedrørende indsigt efter reglerne i offentlighedslovens § 21, stk. 3.

Med hensyn til oplysninger i øvrigt, der skal meddeles efter reglerne i offentlighedslovens § 21, savnes der efter Politiforbundets opfattelse fortsat en præcisering af, hvilke uddannelsesoplysninger, som der skal meddeles indsigt i. Politiforbundet er bekendt med en praksis, hvorefter der meddeles indsigt i alle uddannelsesoplysninger, som ansættelsesmyndigheden i politiet er i besiddelse af, uanset at en række af disse uddannelsesoplysninger ikke har nogen som helst relevans for den offentligt ansattes aktuelle arbejdsfunktion og varetagelse af hvervet. Som et eksempel meddeles der p.t. oplysninger om faglige uddannelser, herunder uddannelser på tekniske skoler (inkl. navn og sted på uddannelsesstedet). Her er der tale om oplysninger, som måske nok var relevante i vurderingen af, hvorvidt en ansøger kunne ansættes til optagelse på Politiskolen, men som herefter kun meget sjældent har relevans for den pågældendes varetagelse af sit hverv. Politiforbundet skal derfor opfordre til, at det præciseres, at der alene skal meddeles indsigt i uddannelsesoplysninger, som er relevante for den aktuelle arbejdsfunktion.

Som allerede nævnt, er det Politiforbundets opfattelse, at forslaget – hvis det gennemføres – alene vil udgøre et blandt en række nødvendige elementer i en effektiv beskyttelse af offentligt ansatte. Forslaget og bemærkningerne adresserer (måske nok i sagens natur) ikke det forhold, at det er muligt for borgere fra offentlige myndigheder at skaffe sig personoplysninger, herunder oplysninger om navn, vedrørende offentligt ansatte - uden at det sker i forbindelse med anmodninger om indsigt efter reglerne i offentlighedsloven eller forvaltningsloven.

Som eksempel på ovenstående kan det nævnes, at der i forbindelse med klage til Politiklagemyndigheden – i visse tilfælde selv hvis der er tale om grundløse klager, der afvises – fortsat gives oplysning til klageren om den indklagedes navn. Dette

gælder, selvom den indklagede i første omgang af klageren kun er identificeret ved sit markeringsnummer (som kan aflæses på den indklagedes uniform).

Politiforbundets ønsker derfor hermed også at henlede opmærksomheden på behovet for – hvis hensynet til beskyttelse af offentligt ansatte effektivt skal forfølges i højere grad end i dag - at kunne foretage anonymisering af medarbejderne eksempelvis allerede i forbindelse med udarbejdelsen af politirapporter (hvor navne kan erstattes eksempelvis af markeringsnummeret eller lignende) og i forbindelse med afgivelse af vidneforklaringer i retten.

På forbundets vegne - og med venlig hilsen

Heino Kegel

Forbundsformand

(fremsendes elektronisk uden underskrift)

From: Martin Herss <maher@ac.dk>
Sent: 16-01-2024 09:45:56 (UTC +01)
To: £Forvaltningsretskontoret (951s73) <forvaltningsretskontoret@jm.dk>
Cc: Christina Seeneha Henriksen <chhe@jm.dk>
Subject: SV: Høring over udkast til forslag om lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven (Styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt) - j.nr. 2021-00825

Til Justitsministeriet

Se venligst vedhæftede høringssvar fra Akademikernes til lovforslag om styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt.

Med venlig hilsen

Martin Herss

Konsulent

T +45 2060 3396

E maher@ac.dk

Akademikerne | akademikerne.dk | | twitter.com/ACakademikerne

HOVEDORGANISATION I DEN
AKADEMISKE FAGBEVÆGELSE

Akademikerne er talerør for 480.000 offentligt og privat ansatte og udgør den akademiske fagbevægelse

Fra: Justitsministeriet <jm@jm.dk>

Sendt: 12. december 2023 10:50

Emne: Høring over udkast til forslag om lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven (Styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt) - j.nr. 2021-00825

Se venligst vedhæftede.

Med venlig hilsen

JUSTITSMINISTERIET

Forvaltningsretskontoret

Slotsholmsgade 10

1216 København K

Tlf.: 7226 8400

www.justitsministeriet.dk

jm@jm.dk

Hørings svar til lovforslag om styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt

Akademikerne har d. 12. december 2023 fra Justitsministeriet modtaget en høring til ovennævnte lovforslag, hvis overordnede formål er at styrke beskyttelsen af offentligt ansatte i sager om aktindsigt.

Akademikerne kan overordnet set henholde os til vores bemærkninger af 18. august 2022, der er vedhæftet som bilag.

Akademikerne skal herudover bemærke, at vi er positive overfor begrænsningen af den foreslåede bestemmelse i forvaltningslovens § 9 a, stk. 2, til alene at gælde "*retsstridige formål el.lign.*", og dermed ikke længere indebærer en ændring af retstilstanden og en begrænsning af adgangen til partsaktindsigt.

Akademikerne skal endvidere bemærke, at vi er positive overfor fjernelsen af ændringen af forældelsesloven fra lovforslaget, idet ændringen ikke i øvrigt vedrørte beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt.

Med venlig hilsen

Martin Heress

D: 20603396

E: maher@ac.dk

Den 16. januar 2024
Sagsnr. S-2023-1132
Dok.nr. D-2023-52231
maher/

AKADEMIKERNE

THE DANISH CONFEDERATION
OF PROFESSIONAL ASSOCIATIONS

Nørre Voldgade 106, 1. sal
DK - 1358
København K.

T +45 3369 4040

E ac@ac.dk

W www.ac.dk

Justitsministeriet
Forvaltningsretskontoret

forvaltningsretskontoret@jm.dk
mopp@jm.dk

j.nr. 2021-7610-0012.

Akademikernes hørings svar til lovforslag om ændring af offentlighedslov, forvaltningslov og forældelseslov (styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt mv.)

Den 18. august 2022
Sagsnr. S-2022-887
Dok.nr. D-2022-46891
jdj/bef

Akademikerne har fra Justitsministeriet modtaget en høring til ovennævnte lovforslag, hvis overordnede formål er at styrke beskyttelsen af offentligt ansatte i sager om aktindsigt.

AKADEMIKERNE

THE DANISH CONFEDERATION
OF PROFESSIONAL ASSOCIATIONS

Lovforslagets indhold

Lovforslaget indeholder dels et forslag om ændring af offentlighedsloven og forvaltningsloven, så det i videre omfang bliver muligt at afslå at behandle en anmodning om aktindsigt, der er motiveret af retsstridige eller chikanøse hensigter. Med forslaget sænkes således tærsklen for, hvornår en anmodning må antages at skulle tjene et retsstridigt eller chikanøst formål eller lignende, betydeligt. Det understreges dog, at forslaget ikke har til formål at begrænse pressens eller forskeres adgang til at søge aktindsigt i forvaltningen.

Nørre Voldgade 106, 1. sal
DK - 1358
København K.

T +45 3369 4040
E ac@ac.dk
W www.ac.dk

For det andet indeholder lovforslaget et forslag om ændring af offentlighedslovens regler om aktindsigt i personalesager, så der i videre omfang tages hensyn til offentligt ansattes tryghed ved vurderingen af, om den ansattes navn skal udleveres i forbindelse med en aktindsigtssag.

Endelig indeholder lovforslaget et forslag om ændring af forældelseslovens regler om foreløbig afbrydelse af forældelse, sådan at reglerne kommer til at afspejle ombudsmandens sagsgange. Det kan medvirke til at undgå, at fordringshavere kan se sig nødsaget til at anlægge retssag med det formål at afbryde forældelsesfristen.

Akademikernes bemærkninger

Akademikerne kan fuldt ud genkende, at visse grupper af offentligt ansatte jævnligt oplever at blive udsat for vold, trusler, chikane eller anden intimiderende adfærd, herunder digitalt, fra borgere, og finder derfor, at det kan være nødvendigt med tiltag, der øger beskyttelsen af offentligt ansatte.

Det er dog en væsentlig balance, at tiltagene ikke fører til en øget lukkethed i den offentlige forvaltning og samfundet i det hele taget. Åben-

hed i forvaltningen er en grundpille i et demokratisk samfund, og derfor er det helt afgørende, at udgangspunktet og hovedreglen altid er, at borgere, presse og forskere kan få videst mulig indsigt i forvaltningens arbejde.

Med lovforslaget vil det fremover være muligt at undtage for aktindsigt, hvis en anmodning antages at være chikanøs uden, at den dog anses for at tjene et retsstridigt formål. Akademikerne anerkender, at åbenlyst chikanøse anmodninger om aktindsigt skal kunne afvises – hvilket jo også allerede er tilfældet efter de gældende regler.

Men med nedsættelsen af "tærsklen" for, hvornår en anmodning anses for at tjene et chikanøst formål, overlades samtidigt myndigheden et meget vidt skøn, og der kan være risiko for, at en sådan regel med tiden kan føre til, at balancen tipper, og det fører til en mere lukket offentlig forvaltning, end hvad der er hensigtsmæssigt. Dette kan eksempelvis være tilfældet, hvis forvaltningen afviser en anmodning om aktindsigt som chikanøs, men hvor det reelt er begrundet i ressourcemæssige årsager, da forvaltningen ikke kan afsætte ressourcer til at realitetsbehandle aktindsigtsbegæringen.

Lovforslaget kunne derfor med fordel have et afsnit med om de gældende regler for myndighedens pligt til at begrunde et afslag på aktindsigtsanmodning samt klagevejledning. Tilsvarende ville det være ønskeligt, hvis det blev tydeliggjort i lovforslaget, at beslutninger om aktindsigt og egen acces efter offentlighedsloven, partsaktindsigt efter forvaltningsloven samt indsigt efter databeskyttelsesforordningens artikel 15 er selvstændige afgørelser i forvaltningslovens forstand, og således også skal følge de almindelige forvaltningsretlige regler.

Akademikerne noterer sig, at det fremgår af lovforslaget, at den foreslåede udvidelse af anvendelsesområdet for offentlighedslovens § 9, stk. 2, nr. 2, ikke har til formål at afskære anmodninger om aktindsigt, der søger at afdække ulovligheder eller uregelmæssigheder i den offentlige forvaltning, eller som ledsages af kritik af myndigheden eller dens ansatte.

Desuden hæfter Akademikerne sig ved, at det fremgår af lovforslagets bemærkninger, at forslaget ikke har til formål at begrænse pressens eller forskeres adgang til at søge aktindsigt i forvaltningen. Det forudsættes således, at behandlingen af aktindsigtsanmodninger fra massemedier omfattet af medieansvarsloven eller forskere tilknyttet et anerkendt forskningsinstitut kun helt undtagelsesvist vil kunne afslås med henvisning til bestemmelsen i offentlighedslovens § 9, stk. 2, nr. 2.

Akademikerne forudsætter derfor, at massemedier samt forskere vil få den samme adgang til aktindsigt som hidtil, og at det kun helt undtagelsesvist vil blive afvist.

Akademikerne tilslutter sig i øvrigt lovforslagets forslag om ændring af forældelseslovens regler.

Behov for mere åbenhed i den politiske beslutningsproces

Afslutningsvist skal Akademikerne mere overordnet foreslå, at der tages initiativ til en evaluering og revision af offentlighedsloven og særligt dens bestemmelser om ministerbetjening i bl.a. §§ 24 og 27, så der bliver fundet den rette balance, som på den ene side sikrer regering og ministre rådgivning og bistand fra embedsværket, og på den anden side offentlighedens interesse til indsigt i det arbejde. Lovforslagets bestemmelser og hensynene til styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt, bør ligeledes indgå i en samlet afvejning i forhold til ministerbetjeningsreglerne.

Det bemærkes, at vores medlemsorganisation Dansk Journalistforbund fremsender særskilt høringssvar, der dækker deres holdning til lovforslaget.

Med venlig hilsen

Jesper David Jensen

D: 22495862

E: jdj@ac.dk

From: £Koncern Jura (101s146) <LKoncern.Jura@krfo.dk>
Sent: 16-01-2024 11:01:45 (UTC +01)
To: £Forvaltningsretskontoret (951s73) <forvaltningsretskontoret@jm.dk>
Cc: Christina Seeneha Henriksen <chhe@jm.dk>; Mette Kjølbjy <Mette.Kjolby@krfo.dk>; Vibeke Greve <Vibeke.Greve@krfo.dk>
Subject: SV: Høring over udkast til forslag om lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven (Styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt) - j.nr. 2021-00825

Til Justitsministeriets Departement, Forvaltningsretskontoret

Vedr. j.nr. 2021-00825

Direktoratet for Kriminalforsorgen har følgende bemærkninger til høringen:

Lovforslaget har til formål at imødegå en stigende tendens til, at visse borgere benytter de eksisterende regler om aktindsigt til at få udleveret oplysninger om offentligt ansattes navne, som efterfølgende udnyttes til at chikanere de pågældende.

Med lovforslaget foreslår Justitsministeriet for det første, at det vil blive muligt i større omfang at afslå at behandle en anmodning om aktindsigt, der er motiveret af retsstridige eller chikanøse hensigter, og for det andet indeholder lovforslaget et forslag om ændring af offentlighedslovens regler om aktindsigt i personalesager. Myndighedernes adgang til at afslå en aktindsigtsanmodning eller en partsaktindsigtsanmodning efter henholdsvis offentlighedslovens § 7 og forvaltningslovens § 9 udvides med lovforslaget. Det foreslås desuden, at det i visse tilfælde skal være muligt for myndigheder ikke at meddele indsigt i oplysninger om den ansattes navn, hvis væsentlige hensyn til den ansattes tryghed taler herimod, når der søges om aktindsigt i oplysninger om enkeltpersoners ansættelsesforhold i det offentlige efter offentlighedslovens § 21.

Med lovforslaget foreslås, at der i offentlighedslovens § 21, stk. 3, indsættes et nyt 2. pkt., hvorefter der ikke meddeles indsigt i oplysninger om den ansattes navn, hvis væsentlige hensyn til den ansattes tryghed taler herimod. Ændringen har til formål at sikre, at der tages hensyn til den ansattes tryghed ved vurderingen af, om den ansattes navn skal udleveres i forbindelse med en sag om aktindsigt i eksempelvis en personalesag.

Direktoratet skal indledningsvist bemærke, at medarbejdere i kriminalforsorgen i stigende grad udsættes for vold, trusler og chikane fra indsatte. Direktoratet kan derfor støtte lovforslaget, som tilgodeser behovet for at beskytte kriminalforsorgens medarbejdere i forbindelse med sager om aktindsigt.

Lovforslaget ses endvidere at være i tråd med kriminalforsorgens initiativ om medarbejderbeskyttelse, hvorefter medarbejderes efternavne anonymiseres på ID-kort ved klientkontakt og i stedet anvendes et unikt medarbejder-ID (personale-nummer), så medarbejderen altid kan identificeres.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at udlevering af oplysninger om den ansattes navn alene vil kunne nægtes, såfremt der foreligger væsentlige hensyn til den ansattes tryghed. Det forudsættes i lovforslaget, at vurderingen af, om der foreligger væsentlige hensyn til den ansattes tryghed, skal foretages på baggrund af den ansattes eventuelle bemærkninger til udleveringsspørgsmålet. Det forudsættes endvidere, at såfremt den ansatte udtaler sig imod udlevering af den pågældendes navn, og dette er

nærmere begrundet, vil myndigheden som udgangspunkt skulle nægte at udlevere oplysninger om den ansattes navn.

Direktoratet finder, at det er en væsentlig balance, at lovforslaget ikke fører til en øget lukkethed i den offentlige forvaltning. Direktoratet finder det derfor positivt, at det fremgår af bemærkningerne, at en helt generel og ubegrundet tilkendegivelse fra den ansatte om, at udlevering af den pågældendes navn vil udløse en følelse af utryghed hos den ansatte, dog ikke vil være tilstrækkelig, ligesom at den omstændighed, at den aktindsigtssøgende tidligere har udtalt sig i en lidt hård eller ubehagelig tone over for den ansatte, eller at der foreligger en uoverensstemmelse mellem den ansatte og den aktindsigtssøgende, ifølge bemærkningerne normalt heller ikke vil være tilstrækkeligt til at nægte indsigt i den ansattes navn.

Det skal afslutningsvist bemærkes, at kriminalforsorgen modtager relativt få aktindsigtsanmodninger efter offentlighedslovens § 21, stk. 3.

Med venlig hilsen

Johanne Kofod
Juridisk specialkonsulent

Direktoratet for Kriminalforsorgen
Direkte tlf.: +45 7255 4709

Fra: Justitsministeriet <jm@jm.dk>

Sendt: 12. december 2023 10:50

Emne: Høring over udkast til forslag om lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven (Styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt) - j.nr. 2021-00825

[Bemærk] - Denne e-mail kommer fra en afsender udenfor organisationen. Du må ikke trykke på links og åbne vedhæftede filer, hvis du ikke kender afsenderen.

Se venligst vedhæftede.

Med venlig hilsen

Forvaltningsretskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K
Tlf.: 7226 8400
www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Når du har kontakt til Kriminalforsorgen, behandler vi dine personoplysninger (dit navn, e-mail og andre oplysninger, som du har sendt). Læs mere om, hvordan [Kriminalforsorgen behandler personoplysninger](#).

From: Dataetiskraad <>
Sent: 16-01-2024 11:18:15 (UTC +01)
To: £Forvaltningsretskontoret (951s73) <forvaltningsretskontoret@jm.dk>
Cc: Christina Seeneha Henriksen <chhe@jm.dk>
Subject: Høring vedr. Styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt - j.nr. 2021-00825

Til rette vedkommende

Hermed sendes på vegne af Dataetisk Råd høringssvar vedr. Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven (Styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt).

Dataetisk Råd står til rådighed såfremt der måtte være spørgsmål.

Med venlig hilsen
Bergliot Christensen

Sekretariatet for Dataetisk Råd
dataetiskraad@dketik.dk
www.dataetiskraad.dk

Justisministeriet
Slotsholmsgade 10

1216 København K

*Sendt elektronisk til forvaltningsretskontoret@jm.dk med kopi til
chhe@jm.dk*

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven (Styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt)

Dataetisk Råd takker for den fremsendte høring. Rådet har i dette tilfælde valgt ikke at udarbejde et egentligt høringssvar.

Der kan være flere årsager til, at Dataetisk Råd ikke vælger at udarbejde høringssvar, herunder at rådet har valgt at prioritere andre opgaver, at det ikke efter rådets opfattelse er muligt på forsvarlig vis at analysere og behandle høringen i dens enkeltheder og detaljer inden for høringsfristen eller at høringen ikke ses at indebære dataetiske spørgsmål, som falder inden for rådets kommissorium.

Det bemærkes dog, at, rådet generelt anbefaler, at ministerier redegør for de dataetiske konsekvenser af lovforslag. Dataetiske konsekvensanalyser sætter fokus på værdier og principper som blandt andet velfærd og demokrati, værdighed, selvbestemmelse, lighed, gennemsigtighed, sikkerhed og privatliv. Dataetiske konsekvensanalyser vil således hjælpe med til at bringe fordele, ulemper og utilsigtede konsekvenser ved lovforslag frem i lyset og dermed bidrage til, at Folketingets beslutninger tages på et mere kvalificeret grundlag. Dette gælder naturligvis i særlig grad lovforslag, som angår persondata.

Dataetisk Råd kan i den forbindelse henvise til rådets værktøj '[Dataetik – Sådan gør du](#)', der operationaliserer identificeringen og stillingtagen til dataetiske dilemmaer.

Dataetisk Råd står til rådighed for uddybning og yderligere rådgivning.

På vegne af Dataetisk Råd og med venlig hilsen

Johan Busse

Formand

From: Ulrike Rosenmejer <ulro@tv2.dk>
Sent: 16-01-2024 11:33:01 (UTC +01)
To: £Forvaltningsretskontoret (951s73) <forvaltningsretskontoret@jm.dk>
Cc: Christina Seeneha Henriksen <chhe@jm.dk>; Pernille Stærke Jensen <pest@tv2.dk>; Josephine Gremaud Rosenberg DR Jura <ROJR@dr.dk>
Subject: Høring over udkast til forslag om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven - j.nr. 2021-00825

Til rette vedkommende

Hermed fremsendes fælles høringssvar af DR og TV 2 vedr. ovenfor anførte lovforslag.

Med venlig hilsen

Ulrike Rosenmejer

Corporate Legal Counsel, (LL.M)
TV 2 Jura

M +45 30 17 30 22
ulro@tv2.dk

TV 2 Danmark A/S

Teglholm Allé 16, DK-2450 København SV
Rugaardsvej 25, DK-5100 Odense
T +45 39 75 75 75
tv2.dk

Justitsministeriet
Forvaltningsretskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Odense/København, den 15-01-2024

HØRINGSSVAR VEDRØRENDE FORSLAG TIL LOV OM ÆNDRING AF LOV OM OFFENTLIGHED I FORVALTNINGEN OG FORVALTNINGSLOVEN

Justitsministeriet har ved mail af 7. december 2023 anmodet om eventuelle bemærkninger til et forslag om lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven (styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt m.v.).

TV 2 DANMARK A/S (herefter TV 2) og DR takker for muligheden for at afgive høringssvar og ønsker at afgive følgende bemærkninger.

Retten til aktindsigt er et vigtigt led i informations- og ytringsfriheden i et demokratisk samfund. TV 2 og DR er derfor principielt imod de foreslåede indskrænkninger i offentlighedens adgang til indsigt i den offentlige forvaltning.

TV 2 og DR har forståelse for behovet for at beskytte offentligt ansatte som for eksempel socialrådgivere, sundhedspersonale og andre med nær borgerkontakt mod at blive chikaneret af borgere, der via aktindsigt får kendskab til den pågældende offentlige ansattes identitet, men TV 2 og DR bemærker, at dette formål ikke bør søges løst ved en indskrænkning i offentlighedens og især mediernes adgang til aktindsigt. Man bør i stedet se på den strafferetlige regulering af chikane mod offentligt ansatte og håndhævelsen heraf, som burde kunne løse udfordringen både mere effektivt og uden disproportional indgreb i borgernes og mediernes ret til åbenhed i det offentlige.

Herunder fremsættes TV 2s og DRs nærmere bemærkninger til § 1 og § 2 i det fremsendte lovforslag.

Ad den foreslåede § 9, stk. 2, nr. 2 i Offentlighedsloven/ § 9a, stk. 2 Forvaltningsloven

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at det foreslås at indsætte ordet "chikanøst", "således at behandlingen af en anmodning om aktindsigt efter § 7

fremover vil kunne afslås, uanset at betingelserne i stk. 1 er opfyldt, hvis anmodningen må antages at tjene et retsstridigt eller chikanøst formål eller lignende. Den foreslåede ændring vil tydeliggøre, at aktindsigtsanmodninger, der tjener et chikanøst formål, kan afslås efter bestemmelsen, uanset at formålet ikke nødvendigvis er retsstridigt.

Det fremgår også, at "Det forudsættes med ændringen af § 9, stk. 2, nr. 2, at tærskelen for, hvornår en anmodning må antages at skulle tjene et retsstridigt eller chikanøst formål eller lignende, samtidig sænkes betydeligt. Bestemmelsens anvendelsesområde vil fremover ikke være begrænset til »klare tilfælde af misbrug«, men vil omfatte ethvert tilfælde, hvor der efter de foreliggende oplysninger er grundlag for at antage, at anmodningen er helt eller delvis motiveret af den aktindsigtssøgende retsstridige eller chikanøse hensigt m.v."

I forhold til medierne anføres: "Ligeledes har ændringen ikke til formål at begrænse pressens eller forskeres adgang til at søge aktindsigt i forvaltningen. Det forudsættes således, at behandlingen af aktindsigtsanmodninger fra massemedier omfattet af medieansvarsloven eller forskere tilknyttet et anerkendt forskningsinstitut fortsat kun helt undtagelsesvist vil kunne afslås med henvisning til risiko for retsstridige forhold eller lignende. Forslaget indebærer i den henseende ikke en ændring i den hidtidige retstilstand."

Selvom at det fremgår, at bestemmelsen kun helt undtagelsesvis kan anvendes over for medierne, indebærer udvidelsen af bestemmelsens anvendelsesområde til at omfatte også "chikanøst formål" en forringelse af mediernes retsstilling; dette på trods af, at der henvises til, at der ikke ønskes en ændring af den hidtidige retstilstand.

Det fremgår nemlig ikke tydeligt af bemærkningerne til lovforslaget, om medierne efter lovforslaget også skal bedømmes efter den lavere tærskel for chikanøs adfærd, eller om medierne alene skal bedømmes efter, hvad der gælder i dag, nemlig tærsklen for "retsstridigt formål".

Såfremt medierne også skal bedømmes efter den lavere tærskel for "chikanøst formål" vil mediernes retsstilling og mulighed for at varetage rollen som offentlighedens vagthund, samt gennem aktindsigt at foretage undersøgende journalistik og tilvejebringe informationer til offentligheden blive forringet.

Det bemærkes, at den gældende formålsbestemmelse i offentlighedslovens § 1 angiver de grundlæggende hensyn og formål, som offentlighedsloven navnlig varetager. Et af disse grundlæggende hensyn og formål er mediernes formidling af informationer til offentligheden, samt hensynet til informations- og ytringsfrihed. Loven har således bl.a. til formål at sikre, at der stilles et omfattende nyhedsmateriale til rådighed for medierne, således at medierne kan informere offentligheden om forhold vedrørende forvaltningen på et korrekt og fyldestgørende grundlag. Borgernes generelle adgang til at kunne søge aktindsigt har også offentlighedens interesse, og det er ofte i samspillet mellem borgerne og medierne, at forholdene vedrørende forvaltningen kan afdækkes bedst muligt.

Den foreslåede bestemmelse må i lyset af offentlighedslovens § 1 alene kunne anvendes til at afslå en anmodning, hvis der foreligger helt klare tilfælde af retsstridig adfærd, hvilket svarer til den gældende retstilstand. TV 2 og DR mener derfor at det burde fremgå klart af bemærkningerne til lovforslaget, at den foreslåede

udvidelse af bestemmelsen til også at omfatte "chikanøst formål" ikke finder anvendelse på massemedierne.

TV 2 og DR finder herudover, at den strafferetlige regulering af chikane mod offentligt ansatte udgør en tilstrækkelig beskyttelse af offentligt ansatte i forhold til kontakten med journalister.

Hertil kommer, at den foreslåede bestemmelse kan indebære en retstilstand, hvor journalister ser sig nødsaget til at angive interessen bag eller begrundelsen for deres anmodninger om aktindsigt, da "el.lign." i § 9, stk. 2, nr. 2 sigter til at omfatte den form for intimidering, som en offentlig ansat efter den almindelige opfattelse i samfundet ikke bør tåle. Efter lovforslaget skal der i denne forbindelse tages hensyn til de konkrete omstændigheder ved anmodningen, hvilket kan medføre, at en myndighed kan kræve en nærmere begrundelse for aktindsigtsanmodningen for at foretage en vurdering af, om anmodningen kan anses for foretaget med et chikanøst formål efter den foreslåede lavere tærskel, hvor også antallet af tidligere henvendelser og opkald til myndigheden indgår i myndighedens vurdering af, om adfærden kan antages at være chikanøs.

Dette anser TV 2 og DR som uforenelig med § 9, stk. 1, hvorefter der ikke stilles noget krav om, at der gives en nærmere begrundelse for en anmodning om aktindsigt. Det vil også få negativ betydning for mediernes rolle som offentlighedens vagthund og mulighed for gennem aktindsigt at kunne føre kontrol med forvaltningen.

Endelig skal det understreges, at ovenfor anførte bemærkninger ligeledes gør sig gældende for den foreslåede ændring af forvaltningslovens § 9a, stk. 2, der kan begrænse mediernes adgang til aktindsigt via deres kilder, der søger aktindsigt som part i en forvaltningssag.

Ad den foreslåede § 21, stk. 3 i offentlighedsloven.

Det fremgår af lovforslaget, at der i § 21 indsættes et nyt pkt., hvorefter en ansats navn efter en konkret vurdering kan udelades fra aktindsigt i en personalesag. Det fremgår også, at hensynet vil kunne begrunde undtagelse af en ansats navn i andre sager: *"Den foreslåede § 21, stk. 3, 2. pkt., omfatter alene anmodninger om aktindsigt i konkrete personalesager som nævnt i bestemmelsens stk. 2. Oplysninger om ansattes navne vil dog ofte indgå i andre sager end personalesager. Eksempelvis vil den ansattes navn kunne fremgå af en mailkorrespondance i en tilsynssag hos myndigheden eller optræde i en afgørelsessag. De beskyttelseshensyn, som begrunder den foreslåede § 21, stk. 3, 2. pkt., vil også kunne gøre sig gældende i disse situationer."*

Der udvides ikke alene anvendelsesområdet af den foreslåede § 21, stk. 3, 2. pkt. i forhold til andre sager end personalesager. I bemærkninger til lovforslaget fremgår det, at bestemmelsen ligeledes "sigter også til tidligere ansatte, som under deres tidligere ansættelse varetog borgernære funktioner, hvor der var en høj risiko for konflikt med borgere."

I forhold til medierne fremgår:

"Såfremt aktindsigtsanmodningen er indgivet af et massemedie omfattet af medieansvarsloven eller en forsker tilknyttet et anerkendt forskningsinstitut, forudsættes myndigheden at skulle meddele indsigt i oplysningerne om den ansattes navn efter

princippet om meroffentlighed, jf. offentlighedslovens § 14. Det gælder dog ikke, hvis der foreligger meget tungtvejende hensyn til den ansattes tryghed. Det vil f.eks. kunne være tilfældet, hvis der er konkrete grunde til at antage, at offentliggørelse af den ansattes navn i medierne indebærer en risiko for, at den ansatte vil blive udsat for vold, trusler eller chikane m.v. fra personer, der via medierne får kendskab til den pågældendes identitet." Samtidig anføres der, at myndigheden "i disse tilfælde vil tillægge det betydeligt vægt i vurderingen, såfremt den ansatte udtaler sig imod udlevering, og dette er nærmere begrundet."

Bestemmelsen lægger i relation til aktindsigtsanmodninger i personalesager op til, at en offentlig ansattes navn kan undtages efter den offentlige ansattes egen vurdering af risikoen for at påvirke vedkommendes "tryghed" negativt. I forhold til de andre undtagelsesbestemmelser i offentlighedsloven og i forvaltningsloven, samt Ombudsmandens praksis kræves det normalt, at der foreligger *objektive* omstændigheder, der kan begrunde en meget konkret risiko for en beskyttet interesse som f.eks. privatlivs fred. Efter de planlagte lovændringer tillades der derimod nu en undtagelse på baggrund af en ren subjektiv vurdering af netop den person, hvis personalesag er omfattet af aktindsigtsanmodningen. I modsætning til § 9, stk. 2, nr. 2, der kræver en vis objektiv efterprøvning via "den almindelige opfattelse i samfundet" som målestok for vurderingen af, om en anmodning er chikanøs, indeholder lovforslaget til § 21, stk. 3 desværre ingen krav om, at den offentlige ansattes vurdering/begrundelse objektivt skal kunne efterprøves eller skal være baseret på dokumenterede omstændigheder.

At enkelte borgere kan misbruge retten til aktindsigt i den ansattes navn i et chikanøst øjemed, bør ikke ændre på udgangspunktet om offentlighed og adgangen til information for borgerne såvel som medierne, baseret på objektive kriterier. Det bemærkes hertil, at borgerne også kan bistå medierne i afdækningen af løn- og ansættelsesmæssige forhold i forvaltningen, og der bør således udvises forsigtighed med at indskrænke borgernes generelle adgang til aktindsigt i oplysninger efter § 21, stk. 3.

TV 2 og DR er af den opfattelse, at der bør indføres et krav om (objektiv) efterprøvelse i forhold til den vurdering, den offentlige ansatte nu skal foretage af dennes tryghed, før der træffes afgørelse om undtagelse af vedkommendes navn fra dennes personalesag. Dette gør sig endnu mere gældende i forhold til udstrækningen af den foreslåede bestemmelse i forhold til tidligere ansatte, der varetog borger-nære funktioner. Der bør ikke alene stilles krav om en objektiv efterprøvning, men også, at der skal foreligge en vis tidsmæssig sammenhæng mellem den tidligere ansættelse og de af den pågældende ansatte anførte omstændigheder, der skal begrunde en undtagelse af vedkommendes navn.

En udstrækning af de hensyn, der ligger bag § 21, stk. 3, på aktindsigtsanmodninger i andre sager end personalesager begrænser herudover i betydelig grad mediernes muligheder for at føre kontrol med og efterprøve oplysninger. Mediernes efterprøvelse gælder naturligvis også i relation til den enkelte sagsbehandler (fx ved spørgsmål om sagsbehandlerens habilitet, krydstjek med andre sager mv.).

Aktindsigt i sagsbehandlerens navn som led i den journalistiske undersøgelse og efterprøvelse er ikke det samme som, at medierne offentliggør sagsbehandlerens navn. Beslutningen om en eventuel offentliggørelse er en selvstændig medieretlig vurdering, hvor medierne er forpligtet til at foretage en afvejning mellem på den

ene side hensynet til offentlighedens interesse i at blive bekendt med navnet på en offentlig ansat og på anden side hensynet til privatlivets fred.

TV 2 og DR bemærker i øvrigt, at det følger af Pressenævnets praksis, at det som udgangspunkt er i strid med god presseskik at omtale navnet på en menig medarbejder.

Den foreslåede bestemmelse indebærer reelt, at den presseetiske vurdering af muligheden for at offentliggøre et navn tilsidesættes af myndighederne, som skal behandle anmodningen om aktindsigten. Det følger af medieansvarslovens § 34, stk. 1, at massemediernes indhold og handlemåde skal være i overensstemmelse med god presseskik. Vurderingen af, om et navn på en offentlig ansat skal offentliggøres eller ej, er en presseetiske og strafferetlig vurdering, som alene medierne, Pressenævnet og i sidste ende domstolene er kompetente til at foretage.

Den foreslåede bestemmelse er desuden uforenelig med offentlighedslovens § 1 og begrænser mediernes mulighed for at varetage rollen som offentlighedens vagthund og gennem aktindsigt foretage undersøgende journalistik og efterprøvelse.

TV 2 og DR mener på baggrund af ovenstående, at den foreslåede udvidelse af bestemmelsen i hvert fald ikke bør finde anvendelse på massemedierne.

Med venlig hilsen

Ulla Pors Nielsen

Nyhedsdirektør,
TV 2 DANMARK A/S

Sandy French

Nyhedsdirektør,
DR

From: Rasmus Gregers Madsen <rgm@danskemedier.dk>
Sent: 16-01-2024 11:53:28 (UTC +01)
To: £Forvaltningsretskontoret (951s73) <forvaltningsretskontoret@jm.dk>
Cc: Christina Seeneha Henriksen <chhe@jm.dk>
Subject: Høringssvar fra Danske Medier - forslag til lov om ændring af offentlighedsloven og forvaltningsloven (j.nr. 2021-00825)

Se venligst vedlagte høringssvar fra Danske Medier. Der henvises til j.nr. 2021-00825.

Venlige hilsener

Rasmus Gregers Madsen
Juridisk Konsulent
Legal Advisor

Danske Medier :

Richshuset
Rådhuspladsen 16, 4. sal
1550 Kbh V.

[LinkedIn](#) / [Twitter](#)

M: +45 92 15 10 29
E: rgm@danskemedier.dk

[Cookie- og persondatapolitik](#)

Til Justitsministeriet

Sendt elektronisk til forvaltningsretskontoret (forvaltningsretskontoret@jm.dk) og fuldmægtig
Christina Seeneha Henriksen

16. januar 2024

Høringssvar vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven (Styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt)

Danske Medier har med tak modtaget Justitsministeriets høringsbrev af 12. december 2023 med opfordring til at komme med bemærkninger til lovforslaget om ændring af offentlighedsloven og forvaltningsloven.

Generelle bemærkninger til lovforslaget

Medierne varetager rollen som offentlighedens kontrol- og informationsorgan, der kigger forvaltningen og lovgivningsmagten efter i sømmene og formidler oplysninger om væsentlige samfundsanliggender til den brede offentlighed. Undertiden sker dette også med udgangspunkt i en henvendelse fra borgere, der selv har søgt aktindsigt i en sag. Denne mulighed for, at borgere gennem aktindsigtssagen kan give medierne indsigt i relevante forhold, bør lovgivningen ikke forhindre eller vanskeliggøre.

Foreningen konstaterer, at lovforslaget som udgangspunkt ikke har til hensigt at indskrænke mediernes adgang til aktindsigt. På trods af dette, kan de foreslåede begrænsninger i bl.a. adgangen til oplysning om offentligt ansattes navne risikere at ramme mediernes adgang til at opnå relevante oplysninger, da historier af stor værdi for medierne også bliver til på baggrund af borgernes sager om aktindsigt. Selvom lovforslaget ikke har til hensigt at begrænse mediernes adgang til aktindsigt, kan lovforslaget således ramme medierne indirekte, når borgernes adgang til aktindsigt indskrænkes.

Det fremgår af lovforslaget, at der i de senere år er sket en stigning i antallet af sager, hvor offentligt ansatte udsættes for vold, trusler eller chikane i forbindelse med deres arbejde. Flere offentlige myndigheder oplever således også, at offentligt ansatte udsættes for chikanøs adfærd efter, at borgeren på baggrund af en anmodning om aktindsigt har fået udleveret oplysninger om den ansattes navn.

Foreningen anerkender, at det er et problem, at offentligt ansatte udsættes for chikane, alene fordi de udfører deres arbejde. Det nærmere omfang af den chikanøse adfærd, som har relation til en borgers anmodning om aktindsigt, bør dog undersøges nærmere, inden det overvejes at indføre begrænsninger i retten til aktindsigt.

Gældende ret giver allerede myndighederne mulighed for at afvise anmodninger om aktindsigt efter offentlighedsloven eller forvaltningsloven, hvor en konkret vurdering fører til, at anmodningen vurderes at tjene et retsstridigt eller chikanøst formål. Samtidigt er chikane af offentligt ansatte i

forbindelse med udførelsen af tjenesten eller i anledningen af samme særskilt straffebelagt efter straffelovens § 119 a.

Åbenhed og informationsfrihed er hjørnesten i et demokratisk samfund, som bør veje tungt i mødet med andre hensyn, som det også anføres i Ytringsfrihedskommissionens betænkning fra 2020¹. Offentlighedsloven har til formål at sikre åbenhed hos myndighederne, og ændringer i retten til aktindsigt bør fortsat følge dette klare formål. Ligeledes bør forvaltningslovens regler om aktindsigt fortsat sikre åbenhed og gennemsigtighed for den borger, der er part i en sag.

Hertil bør princippet om meroffentlighed altid tillægges betydelig vægt, så medierne i videst muligt omfang har adgang til de nødvendige informationer, der indgår i det redaktionelle indhold.

Foreningen ser derfor med glæde på den nyligt indgåede aftale om at nedsætte et sagkyndigt udvalg, der skal komme med forslag til ændringer af reglerne i offentlighedsloven, der bl.a. kan give bedre adgang til aktindsigt i de politiske beslutningsprocesser.

Ad forslaget om ændringen af offentlighedslovens § 9, stk. 2

Det fremgår af bemærkningerne til den foreslåede ordning, at myndigheden med den ønskede ændring vil kunne afslå at behandle en anmodning om aktindsigt, hvis den aktindsigtssøgende borger tidligere har udvist retsstridig eller chikanøs adfærd, ”medmindre det står klart, at anmodningen ikke tjener et retsstridigt eller chikanøst formål eller lignende”. Hermed vendes lovens udgangspunkt om offentlighed i forvaltningen på hovedet og medfører en usikker retsstilling for den omfattede borger.

Samtidigt fremgår det heller ikke klart af lovforslaget, hvordan myndigheden nærmere afgør, hvorvidt en aktindsigtsanmodning ”tillige skal tjene et retsstridigt eller chikanøst formål eller lignende”. Hermed opstår en betydelig risiko for, at en ellers legitim anmodning om aktindsigt hos myndigheden afslås, fordi denne til dels vurderes at kunne tjene et chikanøst formål.

Foreningen mener således, at der er behov for at afklare disse dele af den foreslåede ordning beskrives nærmere i bemærkningerne til lovforslaget, inden dette eventuelt fremsættes for Folketinget. I den sammenhæng bør det præcise omfang af aktindsigtsanmodninger, der fremsættes med chikanøse hensigter, også beskrives nærmere.

I den sammenhæng bør det desuden overvejes, om man ikke allerede i tilstrækkeligt omfang kan afvise chikanøse anmodninger om aktindsigt efter den gældende OFL § 9, stk. 2, ligesom chikane af offentligt ansatte særskilt kan straffes efter straffelovens § 119 a.

Ad forslaget om ændringen af forvaltningslovens § 9 a

¹Betænkning nr. 1573 'Ytringsfrihedens rammer og vilkår i Danmark' s. 734, afgivet af Ytringsfrihedskommissionen.

Det anføres i lovforslaget, at den foreslåede ændring til forvaltningslovens § 9 a har til formål lovfæste den gældende praksis, hvorefter en anmodning om aktindsigt efter forvaltningsloven § 9 forudsættes at kunne afslås, såfremt denne antages at tjene et retsstridigt formål eller lignende.

Det fremgår af den foreslåede ordning, at man ikke ønsker at ændre på retstilstanden og dermed sænke barren i forhold til gældende retspraksis, hvilket er positivt. Når borgeren er part i en sag, må et afslag på aktindsigt i dennes egen sag være begrænset til de helt særlige tilfælde, hvor borgeren fremsætter klart retsstridige aktindsigtsanmodninger.

Det er samtidigt uklart, hvornår det ifølge forslaget kan antages, at aktindsigten tjener et retsstridigt formål. Dertil er det heller ikke tydeligt, hvad der nærmere menes med udtrykket "eller lignende", og om dette åbner for muligheden for at afslå flere aktindsigtsanmodninger, end formålet tilsiger.

Danske Medier skal på denne baggrund opfordre til, at disse forhold bliver afklaret og tydeligt beskrevet i bemærkningerne til lovforslaget, såfremt dette fremsættes for Folketinget.

Ad forslaget om ændringen af offentlighedslovens § 21, stk. 3

Foreningen konstaterer, at lovforslaget ikke har til hensigt at indskrænke massemediernes adgang til at få aktindsigt i oplysninger om den offentligt ansattes navn ved anmodning om aktindsigt i dennes navn, stilling og arbejdsopgaver m.v. Ikke desto mindre risikerer medierne også her at blive ramt indirekte af lovforslaget, hvis en borger ikke kan få aktindsigt i oplysningerne om den offentligt ansattes navn og dele disse oplysningerne med medierne.

Samtidigt finder foreningen det problematisk, at der skal lægges betydelig vægt på den ansattes egen opfattelse af, hvorvidt dennes navn skal udleveres i forbindelse med aktindsigtssagen – også når der ikke er tale om egentlige chikanetilfælde. Dette vil medføre en usikker retstilstand, og i stedet bør der anvendes en konkret helhedsvurdering, hvori den ansattes egen opfattelse af chikanen indgår som et af flere elementer i vurderingen.

Dertil rejser forslaget spørgsmålet om, hvordan det nærmere afgøres, om der er "væsentlige hensyn", der taler imod at give aktindsigt i den offentlige ansattes navn. Det er som udgangspunkt altid væsentligt for borgeren at kende navnet på den pågældende, som behandler vedkommendes sag, og indsigten i dennes navn afspejler det klare princip om gennemsigtighed i forvaltningen.

Det er også uklart, hvorledes myndighederne i praksis skal kunne vurdere, hvorvidt en anmodning om aktindsigt "tillige" har til formål at udøve chikane, og hvorvidt dette i praksis betyder, at anmodningen således skal skilles ud i henholdsvis en 'lovlig' og i en 'chikanøs' del, når den behandles.

Undtagelsen af oplysningen om den offentligt ansattes navn indebærer således en unødvendig indskrænkning i adgangen til aktindsigt, der bryder med det klare princip om gennemsigtighed i den offentlige forvaltning.

Samlet set finder Danske Medier, at lovforslaget indebærer en række unødvendige indskrænkninger i borgernes adgang til aktindsigt og går imod hensynet til informationsfrihed og gennemsigtighed. Adgangen til aktindsigt er i forvejen begrænset af en lang række undtagelser, og beskyttelsen af offentligt ansatte mod chikane kan efter foreningens mening allerede i tilstrækkeligt omfang opnås gennem gældende lovgivning.

Foreningen vil på denne baggrund opfordre til at Ytringsfrihedskommissionens anbefalinger indgår i den kommende revidering af offentlighedslovens regler, så hensynet til åbenhed og gennemsigtighed i forvaltningens arbejde tillægges langt mere vægt til gavn for borgere, medier og den demokratiske samtale generelt. Enhver undtagelse til adgangen til aktindsigt bør være tilstrækkeligt præcis og velbegrunderet.

Danske Medier står naturligvis til rådighed, såfremt ovenstående bemærkninger ønskes uddybet. Henvendelser herom kan rettes til juridisk konsulent Rasmus G. Madsen på rgm@danskemedier.dk eller telefon 92 15 10 29.

Med venlig hilsen

Danske Medier

Marianne Bugge Zederkof
Konstitueret adm. direktør

From: Sara Brahmer Svendsen <SABS@domstolsstyrelsen.dk>
Sent: 16-01-2024 15:04:25 (UTC +01)
To: fForvaltningsretskontoret (951s73) <forvaltningsretskontoret@jm.dk>
Cc: Christina Seeneha Henriksen <chhe@jm.dk>
Subject: VS: Høring over udkast til forslag om lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven (Styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt) - j.nr. 2021-00825

Til Justitsministeriet

Domstolsstyrelsen har ikke bemærkninger til vedlagte lovforslag med jeres j. nr. 2021-00825.

Med venlig hilsen

Sara Brahmer Svendsen
Specialkonsulent
Direkte: + 45 29616496
sabs@domstolsstyrelsen.dk

Domstolsstyrelsen

Jura og Forretning
Amagerfælledvej 56
2300 København S
Tlf. (hovednr.): + 45 70 10 33 22
www.domstol.dk

Fra: Justitsministeriet <jm@jm.dk>

Sendt: 12. december 2023 10:50

Emne: Høring over udkast til forslag om lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven (Styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt) - j.nr. 2021-00825

ADVARSEL! Denne mail kommer fra en ekstern afsender udenfor Danmarks Domstole. Tryk ikke på links og åben ikke vedhæftede filer, hvis du ikke kender afsenderen eller hvis mailen ser mistænkelig ud.

Se venligst vedhæftede.

Med venlig hilsen

JUSTITS MINISTERIET
Forvaltningsretskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K
Tlf.: 7226 8400
www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

From: Hans Jørgen Dybro <dyb@journalistforbundet.dk>
Sent: 16-01-2024 15:05:54 (UTC +01)
To: £Forvaltningsretskontoret (951s73) <forvaltningsretskontoret@jm.dk>
Cc: Christina Seeneha Henriksen <chhe@jm.dk>
Subject: Dansk Journalistforbunds hørings svar til forslag om ændring af offentlighedsloven mv., j.nr. 2021-00825

Til Justitsministeriet

Hermed vedhæftes hørings svar vedr. forslag om ændring offentlighedsloven.

Bekræft gerne modtagelsen af denne mail.

Venlig hilsen

Hans Jørgen Dybr
o
politisk konsulent

☎ +45 33 42 80 0
0

📱 +45 27 25 80 4
4

🌐 Journalistforbundet.dk

🏠 Gammel Strand 46 , 1202 København K

DJ behandler dine personoplysninger. DJ opfordrer derfor til, at du læser om , hvordan DJ behandler dine personoplysninger i vores privatlivspolitik [her](#). Indholdet af denne mail bedes behandlet fortroligt. Er du ikke den rette modtager, skal du kontakte mig straks, slette denne mail samt evt. vedhæftede filer uden at gemme en kopi.

København den 16. januar 2024

Til Justitsministeriet

sendt pr. mail til forvaltningsretskontoret@jm.dk
og CHHE@jm.dk

Dansk Journalistforbunds høringssvar til forslag om ændring af offentlighedsloven og forvaltningsloven (Styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt), j.nr. 2021-00825.

Dansk Journalistforbund
Medier & kommunikation

The Danish Union of Journalists

Gammel Strand 46
1202 København K
Danmark

+45 3342 8000
dj@journalistforbundet.dk
journalistforbundet.dk

Justitsministeriet har fremsendt et udkast til forslag til lov om ændring af offentlighedsloven og forvaltningsloven.

Det fremsendte forslag er stort set identisk med det forslag, som Justitsministeriet sendte i høring i sommeren 2022.

Begrundelsen for at lave de foreslåede yderligere og meget markante undtagelser for retten til aktindsigt er ifølge bemærkningerne til forslaget, at der "*...over de senere år er sket en stigning i antallet af sager, hvor offentligt ansatte udsættes for vold, trusler eller chikane i forbindelse med deres arbejde...*".

DJ har forståelse for hensynet til at beskytte udsatte menige offentligt ansatte mod chikane.

Men dette hensyn bør indgå sammen med en række andre væsentlige hensyn i en samlet og gennemgribende forbedring af offentlighedsloven og åbenheden i den offentlige forvaltning.

Nu bliver det i stedet endnu et skridt imod større lukkethed.

På den baggrund må DJ afvise udgangspunktet for det fremsendte udkast.

Regeringen har netop offentliggjort en aftale med Danmarksdemokraterne, Konservative og Radikale Venstre om nedsættelsen af et lovforberedende udvalg om ændring af offentlighedsloven. Og man har offentliggjort kommissoriet for udvalget.

DJ har fået mulighed for at udpege et medlem til dette udvalg. Det er vi tilfredse med. Vi ser frem til at komme i gang med arbejdet i udvalget – og til at afslutte det, så det lovforberedende arbejde kan blive til en egentlig lov.

Efter vores opfattelse ville det imidlertid være både naturligt og ordentligt at lade forslaget om beskyttelse af offentligt ansatte indgå i udvalgets arbejde. For hensynet til de offentligt ansatte skal indgå og afvejes sammen med en række andre og lige så væsentlige hensyn.

Ifølge aftalen og kommissoriet for udvalget er formålet med arbejdet, at der skal være en videre adgang til aktindsigt end i dag. Med det fremsendte forslag træder man imidlertid et skridt tilbage mod større lukkethed – og potentielt en meget større lukkethed.

DJ må samtidig afvise Justitsministeriets konkrete udkast til lovforslag. Først og fremmest fordi de yderligere undtagelser for aktindsigt er formuleret så bredt og ukonkret, at myndighedernes muligheder for skønsmæssigt helt at afvise aktindsigt vil blive udvidet langt ud over sit formål.

Som udkastet til lovforslaget er formuleret, vil det betyde, at borgernes retssikkerhed og mulighed for aktindsigt i egne sager vil blive klart forringet.

Det vil desuden betyde, at journalisters og mediers mulighed for at undersøge sager af væsentlig offentlig interesse vil blive stærkt begrænset. Blandt andet fordi journalister ofte tager udgangspunkt i borgernes private aktindsigter i konkrete sager og arbejder videre på grundlag af disse.

DJ har fra vore medlemmer modtaget flere konkrete eksempler på undersøgende journalistik, som vanskeligt eller slet ikke ville kunne laves med de undtagelser, der er foreslået i Justitsministeriets udkast.

Det drejer sig blandt andet om kræftskandalen fra Region Midtjylland (journalisterne bag afsløringen har netop modtaget Cavlingprisen), sager vedrørende akuttelefonen 1813, og sager inden for det psykiatriske område med flere.

Derudover giver lovforslaget ikke i praksis den beskyttelse af de udsatte menige offentligt ansatte, som man ønsker.

Mange menige offentligt ansatte med borgernære funktioner vil ikke få den beskyttelse af lovforslaget, som er tiltænkt. Det gælder for eksempel inden for fængselsvæsenet og psykiatrien. Her har indsatte og psykiatriske patienter ret til aktindsigt efter andre regler, som ikke berøres af forslaget.

Fra DJ's side betvivler vi ikke, at antallet af offentligt ansatte, der oplever chikane, er stigende – det oplever vi desværre også blandt journalister i medierne. Men vi tillader os alligevel at kritisere, at man fra Justitsministeriets side ikke er grundigere med at underbygge behovet for en så markant lovændring end de få bemærkninger i indledningen på side 4.

Denne kritik af lovforslaget bliver uddybet i en grundig analyse, som DJ bad jurist Oluf Jørgensen om at gennemføre ifm. høringen i sommeren 2022.

På de følgende sider er der et uddrag af denne analyse.

Hvis dette høringssvar giver anledning til spørgsmål eller kommentarer, hører vi gerne om det.

Venlig hilsen

Tine Johansen
formand

Bilag til DJ's hørings svar:

Uddrag af analyse af Justitsministeriets udkast til lovforslag om nye undtagelser i offentlighedsloven og forvaltningsloven, august 2022

af Oluf Jørgensen, jurist og offentlighedsrådgiver, forskningschef emeritus, Danmarks Medie- og Journalisthøjskole

(...)

Myndigheders mulighed for helt at afvise aktindsigt bliver udvidet betydeligt

Justitsministeriet foreslår to ændringer i offentlighedsloven. Ved den første ændring tilføjes ”chikanøst” efter ”retsstridigt” i reglen, der giver mulighed for helt at afvise en anmodning om aktindsigt, når anmodningen må antages at skulle tjene et sådant formål (§ 9, stk. 2, nr. 2).

Efter ændringen vil undtagelsen ikke være begrænset til klare tilfælde af misbrug. En myndighed kan helt afvise aktindsigt i en sag, når den antager, at aktindsigt vil tjene et chikanøst formål eller lignende. Undtagelsen er ikke begrænset til at beskytte ansatte, men kan også beskytte myndigheder. Ifølge Justitsministeriet betyder ændringen, at ”*tærsklen for, hvornår en anmodning må antages at skulle tjene et retsstridigt eller chikanøst formål, sænkes betydeligt.*”

Justitsministeriet skriver i lovforslagets bemærkninger, at udvidelsen af anvendelsesområdet ikke har til formål at afskære en anmodning om aktindsigt, der søger at afdække ulovligheder eller uregelmæssigheder i den offentlige forvaltning, eller som ledsages af kritik af myndigheden eller dens ansatte. Justitsministeriet tilføjer: ”*En sådan anmodning vil dog kunne afslås efter bestemmelsen, såfremt de konkrete omstændigheder ved anmodningen giver myndigheden grundlag for at antage, at anmodningen tillige skal tjene et retsstridigt eller chikanøst formål eller lignende.*” (Bemærkninger pkt. 2.1.3 side 18 - 19).

Ifølge Justitsministeriets bemærkninger har ændringen ikke til formål at begrænse pressens eller forskeres adgang til at søge aktindsigt i forvaltningen. Justitsministeriet tilføjer, at ”*behandlingen af aktindsigtsanmodninger fra massemedier omfattet af medieansvarsloven eller forskere tilknyttet et anerkendt forskningsinstitut kun helt undtagelsesvist vil kunne afslås med henvisning til bestemmelsen i offentlighedslovens § 9, stk. 2, nr. 2.*” (Bemærkninger pkt. 2.1.3 side 19).

Den brede formulering af undtagelsen udelukker ikke, at undtagelsen kan bruges til at lukke helt for offentlighed om en sag, hvis en myndighed vurderer, at medieomtale giver væsentlige risici for chikane mod ansatte eller en myndighed.

(...)

Navne på ansatte kan hemmeligholdes ved væsentlige hensyn til tryghed

Den anden ændring af offentlighedsloven sker i reglen, der giver ret til aktindsigt i oplysninger om ansattes navn, stilling, uddannelse, arbejdsopgaver, lønmæssige forhold og tjenesterejser samt oplysninger om disciplinære reaktioner mod ansatte i chefstillinger (§ 21, stk. 3). Justitsministeriet foreslår en undtagelse for aktindsigt i navne, ”*hvis væsentlige hensyn til den ansattes tryghed taler herimod.*”

Ansatte skal høres ved anmodning om aktindsigt i personalesager jf. den gældende offentlighedslov § 41. Ifølge Justitsministeriet skal der lægges stor vægt på ansattes udtalelse: *"Såfremt den ansatte udtaler sig imod udlevering af den pågældendes navn, og dette er nærmere begrundet, vil myndigheden som udgangspunkt skulle nægte at udlevere oplysninger om den ansattes navn."* (Bemærkninger pkt. 2.1.3 side 19).

Selvom undtagelsen kun omfatter aktindsigt i personalesager, forudsætter Justitsministeriet, at oplysninger om offentligt ansattes navne i andre sager tilsvarende vil kunne undtages fra aktindsigt efter offentlighedslovens generalklausul (§ 33, nr. 5).

Justitsministeriet skriver: *"Oplysninger om ansattes navne vil dog ofte indgå i andre sager end personalesager. Eksempelvis vil den ansattes navn kunne fremgå af en mail-korrespondance i en tilsynssag hos myndigheden eller optræde i en afgørelsessag. De beskyttelsehensyn, som begrunder den foreslåede § 21, stk. 3, 2. pkt., vil også kunne gøre sig gældende i disse situationer ..."* (Bemærkninger til § 1, nr. 2, side 34 - 35).

Justitsministeriet skriver: *"Den foreslåede bestemmelse om undtagelse for navne omfatter derimod som det klare udgangspunkt ikke offentligt ansatte i departementer, styrelser, regioner, kommuner m.v., der i deres daglige arbejde har meget begrænset eller ingen borgerkontakt. Det forudsættes endvidere, at bestemmelsen kun helt undtagelsesvist finder anvendelse med hensyn til ansatte i chefstillinger."* (Bemærkninger til § 1, nr. 2, side 32)

Den brede formulering af undtagelsen og Justitsministeriets bemærkninger udelukker ikke, at undtagelsen kan bruges til at hemmeligholde navne på ansatte, der ikke har borgernære opgaver på områder, hvor der er særlige risici for chikane.

Ifølge Justitsministeriets bemærkninger skal oplysninger til journalister om ansattes navne behandles efter lovens såkaldte *"meroffentlighedsregel"* (offentlighedsloven § 14). Offentlighedsloven er principielt en minimumslov, der ikke udelukker mere offentlighed, og *"meroffentlighedsreglen"* pointerer blot, at myndigheder kun er forpligtede til at bruge de undtagelser, der svarer til regler om tavshedspligt. "Meroffentlighed" i sager, der er besværlige for en myndighed, bliver i praksis typisk afvist med en standardbegrundelse.

Justitsministeriet skriver, at navneoplysninger forudsættes at blive meddelt ved anmodning om aktindsigt fra journalister ved et massemedie omfattet af medieansvarsloven eller en forsker tilknyttet et anerkendt forskningsinstitut. *"Det gælder imidlertid ikke, hvis der foreligger meget tungtvejende hensyn til den ansattes tryghed."* Det vil f.eks. kunne være tilfældet, hvis der er konkrete grunde til at antage, at offentliggørelse af den ansattes navn i medier indebærer en risiko for, at den ansatte vil blive udsat for chikane m.v. (Bemærkninger pkt. 2.1.3, side 19 - 20).

Anonyme oplysninger er ikke tilstrækkelige, når pressen undersøger sager om inhabilitet, nepotisme, lønninger, tjenesterejser mv. *"Meroffentlighedsreglen"* giver myndigheder et bredt skøn, og ændringen vil klart forringe muligheder for undersøgende journalistik, hvis myndigheder skønner, at medieomtale kan give væsentlig utryghed for en ansat.

Borgerens ret til aktindsigt i egne sager bliver klart forringet

Forvaltningsloven giver den enkelte borger ret til aktindsigt i egne sager, hvor myndigheder skal træffe afgørelse f.eks. sager om skat, byggeri, førtidspension, aktivering, handicappede børn, tvangsfjernelse af børn eller erstatning for nedlukning af erhverv.

Lovforslaget indsætter en ny regel som stk. 2 i forvaltningslovens § 9 a: *"Behandlingen af en anmodning om aktindsigt efter § 9 kan, uanset at betingelserne i stk. 1 er opfyldt, afslås, i det omfang anmodningen må antages at skulle tjene et retsstridigt eller chikanøst formål el.lign."*

Den nye regel vil give myndigheder mulighed for helt at afvise aktindsigt, når det antages, at den vil blive brugt til chikanøst formål. Det bliver ikke en betingelse, at borgeren tidligere har vist chikanøs adfærd.

Hidtil har aktindsigt til en borger, der er part i en sag, kun kunnet begrænses efter forvaltningslovens § 15 b, nr. 5. Denne undtagelse kan kun bruges, når partens interesse i at varetage sine interesser i en sag må vige for "afgørende" hensyn.

Den nye regel vil væsentligt udvide myndigheders muligheder for at afvise aktindsigt til borgere, der er part i en sag. Den vil *"omfatte alle former for chikanøs adfærd, og vil finde anvendelse, uanset om adfærden retter sig mod offentligt ansatte eller andre personer uden tilknytning til den offentlige forvaltning."* ... *"Med udtrykket »el.lign.« sigtes til den form for intimidering, som ikke med sikkerhed kan karakteriseres som retsstridig eller chikanøs, men som offentligt ansatte efter, hvad der må antages at være den almindelige opfattelse i samfundet ikke bør tåle."* ... *"Det er imidlertid ikke en betingelse for at afslå en parts anmodning efter den foreslåede § 9 a, stk. 2, at parten tidligere har udvist en retsstridig eller chikanøs adfærd. Såfremt partens anmodning eller omstændighederne i øvrigt, f.eks. myndighedens korrespondance med parten, giver myndigheden grundlag for at antage, at anmodningen tjener et retsstridig eller chikanøst formål eller lignende, vil myndigheden også kunne afslå at behandle anmodningen.* (Justitsministeriets bemærkninger til lovforslagets § 2, side 37 - 39).

I den hidtidige praksis har total afvisning af aktindsigt til parter været begrænset til klare eksempler på misbrug. Det nye forslag går langt videre. Justitsministeriet nævner i lovforslagets bemærkninger, at aktindsigt f.eks. kan afvises, når borgeren foretager et *"uforholdsmæssigt stort antal telefonopkald"* eller fremsender et *"uforholdsmæssigt stort antal breve eller e-mails indenfor kort tid"*. Begrundelsen for afvisning kan også være, at borgeren har været opfarende eller kommet med grove verbale udfald mod ansatte. (Bemærkninger til § 2, side 37).

Nogle borgere har svært ved at holde en pæn og høflig tone, når f.eks. en sag om skat, førtidspension eller erstatning trækker i langdrag. Det bliver formentlig ikke nemmere, når aktindsigt bliver afvist, fordi borgeren har råbt højt eller sendt mange rykkere, og afvisningen begrundes med formodning om risiko for chikane.

Justitsministeriets forslag er ikke begrænset til områder, hvor der er særlige risici for trusler og chikane mod ansatte. Det er heller ikke begrænset til at undtage ansattes navne. Aktindsigt kan afvises i hele sagen, og dermed vil den nye regel betyde en alvorlig forringelse af retssikkerheden for borgere, der har sager hos myndigheder.

Borgeres konkrete sager ved myndigheder giver ofte grundlag for journalistiske undersøgelser og omtale. En journalistisk undersøgelse tager ofte udgangspunkt i aktindsigt, som borgeren selv har fået og videregiver til journalisten eller ved aktindsigt til journalisten efter fuldmagt fra borgeren. Journalisten følger op med spørgsmål til myndigheden.

Hvis oplysninger i sagen giver grundlag for at gå videre, kan journalisten følge op med spørgsmål til andre kilder, der har indsigt på området f.eks. uafhængige eksperter.

Journalistiske undersøgelser og omtale af konkrete sager har stor værdi for den offentlige kontrol med myndigheder. Lovforslagets begrænsning af aktindsigt for parter vil klart forringe mulighederne for offentlighed om konkrete sager, hvor borgere er i klemme i forskellige myndigheders systemer.

Lovforslaget giver ringe beskyttelse til ansatte, der risikerer chikane

Lovforslagets ændringer i offentlighedsloven og forvaltningsloven giver ikke sikkerhed til ansatte med borgernære funktioner på udsatte områder.

(...)

Justitsministeriet har ingen overvejelser eller forslag om begrænsning af regler, der giver borgerne ret til aktindsigt i oplysninger om personlige forhold. Sådanne regler i databeskyttelsesloven, sundhedsloven og offentlighedsloven giver ret til oplysninger i journaler, rapporter og notater og er ikke som forvaltningsloven begrænset til sager, hvor der skal træffes afgørelse.

De fleste aktindsigter med navne på ansatte ved politi, fængsler og psykiatriske institutioner bliver formentlig givet efter en regel for oplysninger om borgerens personlige forhold. Reglerne om egen acces er ikke begrænset til oplysninger, der direkte handler om borgeren, men omfatter også oplysninger om, hvor og hvem oplysninger kommer fra.

Disse regler giver kun mulighed for undtagelser, når "*afgørende hensyn*" taler mod aktindsigt. Kriteriet er stramt, og afslag skal bygge på konkret vurdering af nærliggende risici for alvorlig skade.

(...)

Kriteriet giver et svært dilemma ved udtalelser om aktindsigt. Ansatte ved fængsler eller psykiatriske institutioner har en vigtig opgave med at skabe ro hos indsatte og patienter. Udtalelser om chikane, der indgår i begrundelser for at afslå aktindsigt, kan nemt øge spændinger og risici for trusler og chikane. Selv om navne på ansatte bliver undtaget, vil det ofte være nemt at regne ud, hvem oplysningerne kommer fra.

For menige ansatte på udsatte områder gør det ingen forskel, om deres navne bliver udleveret ved aktindsigt eller på anden måde.

(...)

GDPR og Europarådets konvention om aktindsigt

Lovforslaget vil fjerne Danmark yderligere fra internationale standarder for aktindsigt. Justitsministeriet har ingen bemærkninger om regler i andre lande, EU eller internationale organer.

EU-forordningen om beskyttelse af persondata (GDPR) respekterer nationale regler om aktindsigt jf. art. 86, og det er vigtigt at fastholde som udgangspunkt i dansk ret, at offentligt ansatte ikke er anonyme.

(...)

Justitsministeriets forslår en ny regel i forvaltningsloven, der giver myndigheder mulighed for helt at afvise aktindsigt til parter efter et bredt kriterium om risici for chikane eller lignende. Dette forslag betyder en alvorlig begrænsning af parterets ret til aktindsigt i egne sager, og det opfylder ikke GDPR-kravene.

Justitsministeriets lovforslag vil give yderligere problemer, hvis regeringen og Folketinget på et tidspunkt skulle ratificere Europarådets konvention om offentlighed (Tromsøkonventionen).

Forslaget, der udvider myndigheders mulighed for helt at afvise aktindsigt med henvisning til risici for chikane, opfylder ikke konventionens krav til offentlighed.

Et andet problem er offentlighedslovens "generalklausul" (§ 33, nr. 5), der ikke angiver bestemte beskyttelsesinteresser. Den altomfattende formulering "private eller offentlige interesser" er i strid med internationale standarder, som Tromsøkonventionen bygger på.

Justitsministeriet forudsætter i lovforslagets bemærkninger, at generalklausulen kan give grundlag for at undtage navne i andre sager end personalesager. Som eksempler på sager, hvor navne kan undtages, nævner Justitsministeriet tilsynssager og afgørelses-sager, hvor ansattes navn fremgår af en korrespondance. (Bemærkninger til § 1, nr. 2, side 34 - 35).

Med sådanne bemærkninger som pejlemærker kan generalklausulen få yderligere betydning som en gummiparagraf, der kan bruges, hvis en myndighed mangler udtrykkeligt lovgrundlag for at undtage.

/ OJ, 16. august 2022

Til Justitsministeriet

sendt pr. mail til forvaltningsretskontoret@jm.dk
og mopp@jm.dk

Dansk Journalistforbunds høringssvar til forslag til ændring af bl.a. offentlighedsloven (Styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt m.v.), j.nr. 2021-7610-0012.

Regeringen, Venstre og Konservative har indgået en aftale, der har til formål at beskytte offentligt ansatte på områder, hvor der er særlig risiko for chikane. Det er begrundelsen for at lave de foreslåede yderligere og meget markante undtagelser for retten til aktindsigt.

DJ har forståelse for hensynet til at beskytte udsatte menige offentligt ansatte mod chikane.

Men efter DJ's opfattelse bør dette hensyn indgå sammen med en række andre væsentlige hensyn i en samlet og gennemgribende forbedring af offentlighedsloven og åbenheden i den offentlige forvaltning – i stedet for at være genstand for endnu et skridt imod større lukkethed.

På den baggrund må DJ afvise udgangspunktet for det fremsendte udkast.

DJ vil i stedet for opfordre regeringen og Folketinget til at tage initiativ til en forbedring af først og fremmest offentlighedsloven. Udgangspunktet skal være at skabe en større åbenhed i den offentlige forvaltning.

DJ vil bidrage konstruktivt til dette arbejde, og vil medvirke til at afveje de væsentlige hensyn, der skal tages i den forbindelse.

DJ må samtidig afvise Justitsministeriets udkast til det lovforslag, som skal udmønte aftalen mellem regeringen, Venstre og Konservative.

Først og fremmest fordi de yderligere undtagelser for aktindsigt er formuleret så bredt og ukonkret, at myndighedernes muligheder for skønsmæssigt helt at afvise aktindsigt vil blive udvidet langt ud over sit formål.

Som udkastet til lovforslaget er formuleret, vil det betyde, at borgernes retssikkerhed og mulighed for aktindsigt i egne sager vil blive klart forringet.

Det vil desuden betyde, at journalisters og mediers mulighed for at undersøge sager af væsentlig offentlig interesse vil blive stærkt begrænset. Blandt andet fordi journalister ofte tager udgangspunkt i borgernes private aktindsigter i konkrete sager og arbejder videre på grundlag af disse.

Dansk Journalistforbund
Medier & kommunikation

The Danish Union of Journalists

Gammel Strand 46
1202 København K
Danmark

+45 3342 8000
dj@journalistforbundet.dk
journalistforbundet.dk

DJ har fra vore medlemmer modtaget flere konkrete eksempler på undersøgende journalistik, som ikke ville kunne laves med de undtagelser, der er foreslået i Justitsministeriets udkast.

Det drejer sig blandt andet om sager vedrørende akuttelefonen 1813, sager inden for det psykiatriske område med flere.

Derudover giver lovforslaget ikke i praksis den beskyttelse af de udsatte menige offentligt ansatte, som man ønsker med aftalen.

Mange menige offentligt ansatte med borgernære funktioner vil ikke få den beskyttelse af lovforslaget, som er tiltænkt. Det gælder for eksempel inden for fængselsvæsenet og psykiatrien. Her har indsatte og psykiatriske patienter ret til aktindsigt efter andre regler, som ikke berøres af forslaget.

Denne kritik af Justitsministeriets udkast bliver uddybet i en grundig analyse, som DJ har bedt jurist Oluf Jørgensen om at gennemføre.

På de følgende sider er der et uddrag af denne analyse.

Hvis dette høringssvar giver anledning til spørgsmål eller kommentarer, hører vi gerne om det.

Venlig hilsen

Tine Johansen
formand

Bilag til DJ's hørings svar:

Uddrag af analyse af Justitsministeriets udkast til lovforslag om nye undtagelser i offentlighedsloven og forvaltningsloven

af Oluf Jørgensen, jurist og offentlighedsrådgiver, forskningschef emeritus, Danmarks Medie- og Journalisthøjskole

(...)

1. Myndigheders mulighed for helt at afvise aktindsigt bliver udvidet betydeligt

Justitsministeriet foreslår to ændringer i offentlighedsloven. Ved den første ændring tilføjes "chikanøst" efter "retsstridigt" i reglen, der giver mulighed for helt at afvise en anmodning om aktindsigt, når anmodningen må antages at skulle tjene et sådant formål (§ 9, stk. 2, nr. 2).

Efter ændringen vil undtagelsen ikke være begrænset til klare tilfælde af misbrug. En myndighed kan helt afvise aktindsigt i en sag, når den antager, at aktindsigt vil tjene et chikanøst formål eller lignende. Undtagelsen er ikke begrænset til at beskytte ansatte, men kan også beskytte myndigheder. Ifølge Justitsministeriet betyder ændringen, at *"tærsklen for, hvornår en anmodning må antages at skulle tjene et retsstridigt eller chikanøst formål, sænkes betydeligt."*

Justitsministeriet skriver i lovforslagets bemærkninger, at udvidelsen af anvendelsesområdet ikke har til formål at afskære en anmodning om aktindsigt, der søger at afdække ulovligheder eller uregelmæssigheder i den offentlige forvaltning, eller som ledsages af kritik af myndigheden eller dens ansatte. Justitsministeriet tilføjer: *"En sådan anmodning vil dog kunne afslås efter bestemmelsen, såfremt de konkrete omstændigheder ved anmodningen giver myndigheden grundlag for at antage, at anmodningen tillige skal tjene et retsstridigt eller chikanøst formål eller lignende."* (Bemærkninger pkt. 2.1.3 side 18 - 19).

Ifølge Justitsministeriets bemærkninger har ændringen ikke til formål at begrænse pressens eller forskeres adgang til at søge aktindsigt i forvaltningen. Justitsministeriet tilføjer, at *"behandlingen af aktindsigtsanmodninger fra massemedier omfattet af medieansvarsloven eller forskere tilknyttet et anerkendt forskningsinstitut kun helt undtagelsesvist vil kunne afslås med henvisning til bestemmelsen i offentlighedslovens § 9, stk. 2, nr. 2."* (Bemærkninger pkt. 2.1.3 side 19).

Den brede formulering af undtagelsen udelukker ikke, at undtagelsen kan bruges til at lukke helt for offentlighed om en sag, hvis en myndighed vurderer, at medieomtale giver væsentlige risici for chikane mod ansatte eller en myndighed.

(...)

2. Navne på ansatte kan hemmeligholdes ved væsentlige hensyn til tryghed

Den anden ændring af offentlighedsloven sker i reglen, der giver ret til aktindsigt i oplysninger om ansattes navn, stilling, uddannelse, arbejdsopgaver, lønmæssige forhold og tjenesterejser samt oplysninger om disciplinære reaktioner mod ansatte i chefstillinger (§

21, stk. 3). Justitsministeriet foreslår en undtagelse for aktindsigt i navne, *"hvis væsentlige hensyn til den ansattes tryghed taler herimod."*

Ansatte skal høres ved anmodning om aktindsigt i personalesager jf. den gældende offentlighedslov § 41. Ifølge Justitsministeriet skal der lægges stor vægt på ansattes udtalelse: *"Såfremt den ansatte udtaler sig imod udlevering af den pågældendes navn, og dette er nærmere begrundet, vil myndigheden som udgangspunkt skulle nægte at udlevere oplysninger om den ansattes navn."* (Bemærkninger pkt. 2.1.3 side 19).

Selvom undtagelsen kun omfatter aktindsigt i personalesager, forudsætter Justitsministeriet, at oplysninger om offentligt ansattes navne i andre sager tilsvarende vil kunne undtages fra aktindsigt efter offentlighedslovens generalklausul (§ 33, nr. 5).

Justitsministeriet skriver: *"Oplysninger om ansattes navne vil dog ofte indgå i andre sager end personalesager. Eksempelvis vil den ansattes navn kunne fremgå af en mail-korrespondance i en tilsynssag hos myndigheden eller optræde i en afgørelsessag. De beskyttelseshensyn, som begrunder den foreslåede § 21, stk. 3, 2. pkt., vil også kunne gøre sig gældende i disse situationer ..."* (Bemærkninger til § 1, nr. 2, side 34 - 35).

Justitsministeriet skriver: *"Den foreslåede bestemmelse om undtagelse for navne omfatter derimod som det klare udgangspunkt ikke offentligt ansatte i departementer, styrelser, regioner, kommuner m.v., der i deres daglige arbejde har meget begrænset eller ingen borgerkontakt. Det forudsættes endvidere, at bestemmelsen kun helt undtagelsesvist finder anvendelse med hensyn til ansatte i chefstillinger."* (Bemærkninger til § 1, nr. 2, side 32)

Den brede formulering af undtagelsen og Justitsministeriets bemærkninger udelukker ikke, at undtagelsen kan bruges til at hemmeligholde navne på ansatte, der ikke har borgernære opgaver på områder, hvor der er særlige risici for chikane.

Ifølge Justitsministeriets bemærkninger skal oplysninger til journalister om ansattes navne behandles efter lovens såkaldte *"meroffentlighedsregel"* (offentlighedsloven § 14). Offentlighedsloven er principielt en minimumslov, der ikke udelukker mere offentlighed, og *"meroffentlighedsreglen"* pointerer blot, at myndigheder kun er forpligtede til at bruge de undtagelser, der svarer til regler om tavshedspligt. *"Meroffentlighed"* i sager, der er besværlige for en myndighed, bliver i praksis typisk afvist med en standardbegrundelse.

Justitsministeriet skriver, at navneoplysninger forudsættes at blive meddelt ved anmodning om aktindsigt fra journalister ved et massemedie omfattet af medieansvarsloven eller en forsker tilknyttet et anerkendt forskningsinstitut. *"Det gælder imidlertid ikke, hvis der foreligger meget tungtvejende hensyn til den ansattes tryghed."* Det vil f.eks. kunne være tilfældet, hvis der er konkrete grunde til at antage, at offentliggørelse af den ansattes navn i medier indebærer en risiko for, at den ansatte vil blive udsat for chikane m.v. (Bemærkninger pkt. 2.1.3, side 19 - 20).

Anonyme oplysninger er ikke tilstrækkelige, når pressen undersøger sager om inhabilitet, nepotisme, lønninger, tjenesterejser mv. *"Meroffentlighedsreglen"* giver myndigheder et bredt skøn, og ændringen vil klart forringe muligheder for undersøgende journalistik, hvis myndigheder skønner, at medieomtale kan give væsentlig utryghed for en ansat.

3. Borgerens ret til aktindsigt i egne sager bliver klart forringet

Forvaltningsloven giver den enkelte borger ret til aktindsigt i egne sager, hvor myndigheder skal træffe afgørelse f.eks. sager om skat, byggeri, førtidspension, aktivering, handicappede børn, tvangsfjernelse af børn eller erstatning for nedlukning af erhverv.

Lovforslaget indsætter en ny regel som stk. 2 i forvaltningslovens § 9 a: *"Behandlingen af en anmodning om aktindsigt efter § 9 kan, uanset at betingelserne i stk. 1 er opfyldt, afslås, i det omfang anmodningen må antages at skulle tjene et retsstridigt eller chikanøst formål el.lign."*

Den nye regel vil give myndigheder mulighed for helt at afvise aktindsigt, når det antages, at den vil blive brugt til chikanøst formål. Det bliver ikke en betingelse, at borgeren tidligere har vist chikanøs adfærd.

Hidtil har aktindsigt til en borger, der er part i en sag, kun kunnet begrænses efter forvaltningslovens § 15 b, nr. 5. Denne undtagelse kan kun bruges, når partens interesse i at varetage sine interesser i en sag må vige for "afgørende" hensyn.

Den nye regel vil væsentligt udvide myndigheders muligheder for at afvise aktindsigt til borgere, der er part i en sag. Den vil *"omfatte alle former for chikanøs adfærd, og vil finde anvendelse, uanset om adfærden retter sig mod offentligt ansatte eller andre personer uden tilknytning til den offentlige forvaltning."* ... *"Med udtrykket »el.lign.« sigtes til den form for intimidering, som ikke med sikkerhed kan karakteriseres som retsstridig eller chikanøs, men som offentligt ansatte efter, hvad der må antages at være den almindelige opfattelse i samfundet ikke bør tåle."* ... *"Det er imidlertid ikke en betingelse for at afslå en parts anmodning efter den foreslåede § 9 a, stk. 2, at parten tidligere har udvist en retsstridig eller chikanøs adfærd. Såfremt partens anmodning eller omstændighederne i øvrigt, f.eks. myndighedens korrespondance med parten, giver myndigheden grundlag for at antage, at anmodningen tjener et retsstridig eller chikanøst formål eller lignende, vil myndigheden også kunne afslå at behandle anmodningen.* (Justitsministeriets bemærkninger til lovforslagets § 2, side 37 - 39).

I den hidtidige praksis har total afvisning af aktindsigt til parter været begrænset til klare eksempler på misbrug. Det nye forslag går langt videre. Justitsministeriet nævner i lovforslagets bemærkninger, at aktindsigt f.eks. kan afvises, når borgeren foretager et *"uforholdsmæssigt stort antal telefonopkald"* eller fremsender et *"uforholdsmæssigt stort antal breve eller e-mails indenfor kort tid"*. Begrundelsen for afvisning kan også være, at borgeren har været opfarende eller kommet med grove verbale udfald mod ansatte. (Bemærkninger til § 2, side 37).

Nogle borgere har svært ved at holde en pæn og høflig tone, når f.eks. en sag om skat, førtidspension eller erstatning trækker i langdrag. Det bliver formentlig ikke nemmere, når aktindsigt bliver afvist, fordi borgeren har råbt højt eller sendt mange rykkere, og afvisningen begrundes med formodning om risiko for chikane.

Justitsministeriets forslag er ikke begrænset til områder, hvor der er særlige risici for trusler og chikane mod ansatte. Det er heller ikke begrænset til at undtage ansattes navne. Aktindsigt kan afvises i hele sagen, og dermed vil den nye regel betyde en alvorlig forringelse af retssikkerheden for borgere, der har sager hos myndigheder.

Borgeres konkrete sager ved myndigheder giver ofte grundlag for journalistiske undersøgelser og omtale. En journalistisk undersøgelse tager ofte udgangspunkt i aktindsigt, som borgeren selv har fået og videregiver til journalisten eller ved aktindsigt til journalisten efter fuldmagt fra borgeren. Journalisten følger op med spørgsmål til myndigheden. Hvis oplysninger i sagen giver grundlag for at gå videre, kan journalisten følge op med spørgsmål til andre kilder, der har indsigt på området f.eks. uafhængige eksperter.

Journalistiske undersøgelser og omtale af konkrete sager har stor værdi for den offentlige kontrol med myndigheder. Lovforslagets begrænsning af aktindsigt for parter vil klart forringe mulighederne for offentlighed om konkrete sager, hvor borgere er i klemme i forskellige myndigheders systemer.

4. Lovforslaget giver ringe beskyttelse til ansatte, der risikerer chikane

Lovforslagets ændringer i offentlighedsloven og forvaltningsloven giver ikke sikkerhed til ansatte med borgernære funktioner på udsatte områder.

(...)

Justitsministeriet har ingen overvejelser eller forslag om begrænsning af regler, der giver borgerne ret til aktindsigt i oplysninger om personlige forhold. Sådanne regler i databeskyttelsesloven, sundhedsloven og offentlighedsloven giver ret til oplysninger i journaler, rapporter og notater og er ikke som forvaltningsloven begrænset til sager, hvor der skal træffes afgørelse.

De fleste aktindsigter med navne på ansatte ved politi, fængsler og psykiatriske institutioner bliver formentlig givet efter en regel for oplysninger om borgerens personlige forhold. Reglerne om egen acces er ikke begrænset til oplysninger, der direkte handler om borgeren, men omfatter også oplysninger om, hvor og hvem oplysninger kommer fra.

Disse regler giver kun mulighed for undtagelser, når *"afgørende hensyn"* taler mod aktindsigt. Kriteriet er stramt, og afslag skal bygge på konkret vurdering af nærliggende risici for alvorlig skade.

(...)

Kriteriet giver et svært dilemma ved udtalelser om aktindsigt. Ansatte ved fængsler eller psykiatriske institutioner har en vigtig opgave med at skabe ro hos indsatte og patienter. Udtalelser om chikane, der indgår i begrundelser for at afslå aktindsigt, kan nemt øge spændinger og risici for trusler og chikane. Selv om navne på ansatte bliver undtaget, vil det ofte være nemt at regne ud, hvem oplysningerne kommer fra.

For menige ansatte på udsatte områder gør det ingen forskel, om deres navne bliver udleveret ved aktindsigt eller på anden måde.

(...)

6. GDPR og Europarådets konvention om aktindsigt

Lovforslaget vil fjerne Danmark yderligere fra internationale standarder for aktindsigt. Justitsministeriet har ingen bemærkninger om regler i andre lande, EU eller internationale organer.

EU-forordningen om beskyttelse af persondata (GDPR) respekterer nationale regler om aktindsigt jf. art. 86, og det er vigtigt at fastholde som udgangspunkt i dansk ret, at offentligt ansatte ikke er anonyme.

(...)

Justitsministeriets forslår en ny regel i forvaltningsloven, der giver myndigheder mulighed for helt at afvise aktindsigt til parter efter et bredt kriterium om risici for chikane eller lignende. Dette forslag betyder en alvorlig begrænsning af parterets ret til aktindsigt i egne sager, og det opfylder ikke GDPR-kravene.

Justitsministeriets lovforslag vil give yderligere problemer, hvis regeringen og Folketinget på et tidspunkt skulle ratificere Europarådets konvention om offentlighed (Tromsø-konventionen).

Forslaget, der udvider myndigheders mulighed for helt at afvise aktindsigt med henvisning til risici for chikane, opfylder ikke konventionens krav til offentlighed.

Et andet problem er offentlighedslovens "generalklausul" (§ 33, nr. 5), der ikke angiver bestemte beskyttelsesinteresser. Den altomfattende formulering "private eller offentlige interesser" er i strid med internationale standarder, som Tromsøkonventionen bygger på.

Justitsministeriet forudsætter i lovforslagets bemærkninger, at generalklausulen kan give grundlag for at undtage navne i andre sager end personalesager. Som eksempler på sager, hvor navne kan undtages, nævner Justitsministeriet tilsynssager og afgørelses-sager, hvor ansattes navn fremgår af en korrespondance. (Bemærkninger til § 1, nr. 2, side 34 - 35).

Med sådanne bemærkninger som pejlemærker kan generalklausulen få yderligere betydning som en gummiparagraf, der kan bruges, hvis en myndighed mangler udtrykkeligt lovgrundlag for at undtage.

/ OJ, 16. august 2022

From: Kia Leopold Thorndal <kith@humanrights.dk>
Sent: 16-01-2024 16:30:51 (UTC +01)
To: £Forvaltningsretskontoret (951s73) <forvaltningsretskontoret@jm.dk>
Cc: Christina Seeneha Henriksen <chhe@jm.dk>
Subject: Høringssvar over lovforslag om ændring af offentlighedsloven og forvaltningsloven

Til Justitsministeriet

Se venligst vedhæftede høringssvar.

Der henvises til ministeriets sagsnummer 2021-00825.

Venlig hilsen

KIA LEOPOLD THORND AHL

STUD.JUR.

kith@humanrights.dk

INSTITUT FOR
MENNESKE
RETTIGHEDER

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K
E-mail: forvaltningsretskontoret@jm.dk
Kopi til: chhe@jm.dk

WILDERS PLADS 8K
1403 KØBENHAVN K
TELEFON 3269 8888
MOBIL 91325771
MORA@HUMANRIGHTS.DK
MENNESKERET.DK

DOK. NR. 23/02888-2

16. JANUAR 2024

HØRINGSSVAR OVER LOVFORSLAG OM ÆNDRING AF OFFENTLIGHEDSLOVEN OG FORVALTNINGSLOVEN

Justitsministeriet har ved e-mail af 12. december 2023 anmodet om Institut for Menneskerettigheders eventuelle bemærkninger til lovforslag om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven (Styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt).

Instituttet indleder med at sammenfatte de væsentligste bemærkninger.

SAMMENFATNING

Med lovudkastet foreslår Justitsministeriet bl.a., at myndighedernes adgang til at afslå en aktindsigtsanmodning efter offentlighedslovens § 7 udvides betydeligt.

Det foreslås desuden, at det i visse tilfælde skal være muligt for myndighederne at anvende anonymisering ved at undtage visse ansattes navn, når der søges om aktindsigt i oplysninger om enkeltpersoners ansættelsesforhold i det offentlige. Den foreslåede ændring vedrører efter sin ordlyd alene ansøgninger om aktindsigt i personalesager. Det forudsættes dog i bemærkningerne, at oplysninger om offentligt ansattes navne – ud fra samme beskyttelseshensyn – vil kunne undtages fra aktindsigt, når oplysningen indgår i en anden sag omfattet af offentlighedsloven, eller når der er tale om en anmodning om partsaktindsigt efter forvaltningsloven. Der er med andre ord tale om en helt generel adgang til at anvende anonymisering, hvis væsentlige hensyn til den ansattes tryghed taler imod at udlevere oplysninger om offentlige ansattes navn.

Lovudkastet har til formål at imødegå en stigende tendens til, at visse borgere benytter de eksisterende regler om aktindsigt til at få udleveret oplysninger om offentligt ansattes navne, som efterfølgende udnyttes

til at chikanere de pågældende. Det sker eksempelvis ved, at de udleverede navne – via sociale medier el.lign. – anvendes til at fremsøge yderligere oplysninger om f.eks. de ansattes bopæl og familieforhold, som herefter bruges til at udøve pression eller chikane mv. over for de ansatte.

Instituttets har en række bemærkninger til forslaget, som bl.a. skal ses i lyset af, at offentlighedsloven både herhjemme og på europæisk plan er blevet kritiseret for at indeholder meget vide undtagelser til åbenhedsprincippet, og at både Offentlighedskommissionen og Ytringsfrihedskommissionen har understreget, at der ikke bør indføres undtagelser, som går længere, end formålet tilsiger.

Instituttet anerkender, at det er et beskyttelsesværdigt hensyn at sikre, at offentligt ansatte ikke skal tåle at blive udsat for vold, trusler, intimidering eller egentlig chikane, blot fordi de passer deres arbejde.

Samtidig bygger offentlighedslovens og forvaltningslovens adgang til aktindsigt på helt grundlæggende principper om åbenhed og demokratisk kontrol med den offentlige forvaltning, der bl.a. søger at fremme de menneskeretlige principper om informations- og ytringsfrihed, som er afgørende forudsætninger for et velfungerende demokrati. Åbenhed i forvaltningen sikrer derudover, at bl.a. de personer, der er genstand for myndighedernes afgørelser – som i mange tilfælde kan være ganske indgribende – på behørig vis kan afdække grundlaget for disse afgørelser, og derigennem afdække eventuelle ulovligheder eller uregelmæssigheder i den offentlige forvaltning. Åbenhed i forvaltningen tjener således også helt grundlæggende retssikkerhedsmæssige hensyn.

Det er efter instituttets opfattelse vigtigt, at åbenhed i forvaltningen sikres i videst muligt omfang, og at der alene indføres de begrænsninger, som tjener beskyttelsesværdige hensyn, der ikke kan tilgodeses ved mindre indgribende foranstaltninger.

Instituttet vurderer overordnet set, at de foreslåede ændringer af offentlighedsloven ikke i tilstrækkelig grad balancerer på den ene side hensynet til åbenhed i forvaltningen og på den anden side hensynet til at beskytte visse særligt udsatte offentligt ansatte mod chikane mv. Institut for Menneskerettigheder anbefaler på den baggrund, at lovforslaget ændres, således at:

- Den foreslåede adgang til at give afslag på aktindsigt efter offentlighedsloven på grund af risiko for chikane udgår.

- Offentlige myndigheders adgang til at sikre en effektiv anonymisering af udvalgte offentligt ansatte skal fremgå direkte af både offentlighedslovens og forvaltningslovens ordlyd.
- Adgangen til at anonymisere begrænses ved, at det i lovbemærkningernes definition af »væsentlige hensyn« til den ansattes tryghed tydeliggøres, at anonymisering alene skal anvendes undtagelsesvist.
- Mediers og anerkendte forskningsinstitutioners adgang til aktindsigt i navneoplysninger ikke begrænses af lovændringen.

AFSLAG PÅ AKTINDSIGT MED HENVISNING TIL RISIKO FOR CHIKANE GÅR FOR VIDT

Med lovudkastet foreslås det, at myndighedernes adgang til at give afslag på en aktindsigtsanmodning efter offentlighedslovens § 7 udvides betydeligt. Den foreslåede ændring vil indebære, at aktindsigtsanmodninger, der vurderes at tjene et chikanøst formål, kan afslås, uanset at formålet ikke nødvendigvis er retsstridigt.

Udtrykket »chikanøst« omfatter ifølge bemærkningerne til lovforslaget for det første chikanøs kontakt, hvad enten denne sker mundtligt eller skriftligt. Der kan f.eks. være tale om tilfælde, hvor en borger foretager et uforholdsmæssigt stort antal telefonopkald eller fremsender et uforholdsmæssigt stort antal breve eller e-mails inden for kort tid til den samme person eller offentligt ansatte. Der kan endvidere være tale om, at en borger under møder med en myndigheds ansatte har udvist en aggressiv eller intimiderende adfærd, f.eks. ved at være fysisk opfarende eller fremkomme med grove verbale udfald mod de ansatte. Udtrykket omfatter for det andet chikanøs forfølgelse, f.eks. tilfælde, hvor en borger følger efter, iagttager eller overvåger en offentligt ansat eller opsøger denne på den ansattes private bopæl. Udtrykket omfatter endelig andre former for chikane, f.eks. hadefulde opslag på sociale medier eller på internettet i øvrigt om navngivne personer, videooptagelse eller fotografering af en person i privat sammenhæng eller videregivelse, herunder offentliggørelse, af private personoplysninger.

Instituttet bemærker indledningsvist, at både Offentlighedskommissionen og Ytringsfrihedskommissionen har forholdt sig til vigtigheden af åbenhed i forvaltningen, og at de i den forbindelse har understreget, at der ikke bør indføres undtagelser til åbenhedsprincippet, som går længere, end formålet tilsiger.

Offentlighedskommissionen anførte bl.a. følgende i sin betænkning fra 2009¹:

"Kommissionen har således fundet, at der alene bør indsættes en undtagelsesbestemmelse i loven, hvis der foreligger et kvalificeret beskyttelseshensyn, ligesom de enkelte undtagelsesbestemmelser skal søges formuleret så præcist som muligt, således at de ikke får et videre anvendelsesområde, end hensynet bag den enkelte undtagelsesbestemmelse tilsiger."

"Det er kommissionens opfattelse, at det principielle udgangspunkt om åbenhed i forvaltningen, der følger af offentlighedsprincippet, og de formål et sådant princip søger at varetage, indebærer, at der alene bør fastsættes undtagelser fra princippet, hvis der foreligger tilstrækkeligt tungtvejende og kvalificerede beskyttelsesinteresser. En fravigelse af offentlighedsprincippet forudsætter således, at der foreligger grundlæggende offentlige interesser eller vægtige private interesser."

Ytringsfrihedskommissionen anførte bl.a. følgende i sin betænkning fra 2020²:

"Kommissionen bemærker overordnet, at regler, der sikrer offentlighedens adgang til information om væsentlige samfundsanliggender, er et definerende kendetegn for et velfungerende demokrati. Det er derfor afgørende, at eventuelle begrænsninger i denne adgang udformes, så informationsfriheden ikke begrænses unødigt i mødet med modstående hensyn."

Instituttet anerkender som tidligere nævnt, at det er et beskyttelsesværdigt hensyn at sikre, at offentligt ansatte ikke skal tåle at blive udsat for vold, trusler, intimidering eller egentlig chikane, blot fordi de passer deres arbejde.

Det er imidlertid instituttets vurdering, at den foreslåede adgang til at give afslag på aktindsigt på grund af risiko for chikane ikke i tilstrækkelig grad balancerer på den ene side hensynet til åbenhed i forvaltningen og på den anden side hensynet til at beskytte visse særligt udsatte offentligt ansatte mod chikane mv.

¹ Offentlighedskommissionens betænkning nr. 1510/2009 om offentlighedsloven (Bind 1, side 249 og 434)

² Ytringsfrihedskommissionens betænkning nr. 1573/2020 om ytringsfrihedens rammer og vilkår i Danmark (Del 2, side 733).

Det er instituttets vurdering, at forslaget formål om at beskytte visse særligt udsatte offentligt ansatte mod chikane kan opnås ved en mindre indgribende foranstaltning end at afslå anmodninger om aktindsigt, idet en effektiv anonymisering af udsatte ansatte vil udgøre en tilstrækkelig beskyttelse.

Ved at anvende effektiv anonymisering, frem for at der meddeles afslag på aktindsigt, sikres det i øvrigt, at alle øvrige oplysninger skal udleveres, jf. princippet i offentlighedslovens § 34.

Dertil kommer, at formuleringen af de foreslåede undtagelsesbestemmelser i offentlighedslovens § 9, stk. 2, nr. 2, er formuleret for bredt og upræcist.

Instituttet bemærker i den forbindelse, at bemærkningernes definition af udtrykket »chikanøst« eksempelvis ikke er tilstrækkeligt præcis til at fastslå, om undtagelsesbestemmelsen alene sigter til at imødegå egentlig chikane af enkelte offentligt ansatte, som eksempelvis finder sted i deres fritid, på deres private adresse el.lign., eller om undtagelsen også sigter til ”chikane” af selve myndigheden, eksempelvis i form af, at en borger inden for kort tid foretager et stort antal telefonopkald eller fremsender et stort antal breve eller e-mails til den samme myndighed eller til sin sagsbehandler som led i dennes funktion. I sidstnævnte situation vurderes der ikke at være et anerkendelsesværdigt hensyn, som berettiger, at myndighederne skal have en udvidet adgang til at meddele afslag på aktindsigt.

Instituttet bemærker i den forbindelse, at der allerede er mulighed for at forebygge helt urimelige eller grænseløse aktindsigtsanmodninger fra f.eks. borgere i de eksisterende regler om afvisning på grund af et uforholdsmæssigt stort ressourceforbrug, jf. offentlighedslovens § 9, stk. 2.

Instituttet anbefaler på den baggrund, at lovudkastets forslag om at udvide adgangen til helt at afslå en aktindsigtsanmodning efter offentlighedslovens § 7 (forslagets § 1, nr. 1) udgår.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at Justitsministeriet ændrer lovudkastet, så den foreslåede adgang til at give afslag på aktindsigt på grund af risiko for chikane udgår.

**ADGANGEN TIL ANONYMISERING BØR FREMGÅ AF BÅDE
OFFENTLIGHEDSLOVEN OG FORVALTNINGSLOVEN, OG
ANONYMISERING BØR ALENE ANVENDES UNDTAGELSESVIST**

Med lovudkastet foreslås det, at offentlighedslovens § 21, stk. 3, ændres, så der i forbindelse med aktindsigt i personalesager ikke længere vil skulle meddeles indsigt i oplysninger om den ansattes navn, hvis væsentlige hensyn til den ansattes tryghed taler herimod.

Ændringen har til formål at sikre, at der tages hensyn til den ansattes tryghed ved vurderingen af, om den ansattes navn skal udleveres i forbindelse med en sag om aktindsigt i eksempelvis en personalesag. Udlevering af oplysninger om den ansattes navn vil dog alene kunne nægtes, såfremt der foreligger væsentlige hensyn til den ansattes tryghed (jf. de almindelige bemærkninger, pkt. 2.1.3).

Det forudsættes i lovforslaget, at vurderingen af, om der foreligger væsentlige hensyn til den ansattes tryghed, skal foretages på baggrund af den ansattes eventuelle bemærkninger til udleveringsspørgsmålet (jf. de almindelige bemærkninger, pkt. 2.1.3).

Det forudsættes i den forbindelse, at såfremt den ansatte udtaler sig imod udlevering af den pågældendes navn, og dette er nærmere begrundet, vil myndigheden som udgangspunkt skulle nægte at udlevere oplysninger om den ansattes navn. En helt generel og ubegrundet tilkendegivelse fra den ansatte om, at udlevering af den pågældendes navn vil udløse en følelse af utryghed hos den ansatte, vil dog ifølge bemærkningerne ikke vil være tilstrækkelig. Tilsvarende vil den omstændighed, at den aktindsigtssøgende tidligere har udtalt sig i en lidt hård eller ubehagelig tone over for den ansatte, eller at der foreligger en uoverensstemmelse mellem den ansatte og den aktindsigtssøgende, ifølge bemærkningerne normalt heller ikke være tilstrækkeligt til at nægte indsigt i den ansattes navn (de specielle bemærkninger til forslagens § 1, nr. 2).

På baggrund af bemærkningerne (de almindelige bemærkninger, pkt. 2.1.3 og de specielle bemærkninger til forslagens § 1, nr. 2) forstår instituttet den foreslåede ændring således, at der indføres adgang til i visse tilfælde at anonymisere de dokumenter mv., der udleveres som besvarelse af en aktindsigtsanmodning, og at denne adgang ikke er begrænset til aktindsigt i personalesager, men tillige omfatter enhver form for aktindsigt, uanset om der søges med hjemmel i offentlighedslovens § 7 eller § 21, stk. 3, eller efter forvaltningslovens regler om partsaktindsigt.

Instituttet anbefaler på den baggrund, at adgangen til at anvende anonymisering uden for de sager, der er omfattet af offentlighedslovens § 21, stk. 3, bør fremgå direkte af både offentlighedslovens og forvaltningslovens ordlyd.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at Justitsministeriet ændrer lovudkastet, så offentlige myndigheders adgang til i visse situationer at sikre en effektiv anonymisering af udvalgte offentligt ansatte fremgår direkte af både offentlighedslovens og forvaltningslovens ordlyd.

Instituttet har i sin vurdering af forslaget lagt afgørende vægt på, at det fremgår af bemærkningerne til lovudkastet, at den foreslåede ændring alene sigter til gruppen af offentligt ansatte med borgernære funktioner, hvis arbejdsopgaver indebærer en høj risiko for konflikt med borgere, f.eks. ansatte i politiet, kriminalforsorgen, psykiatrien, på det sociale område og andre offentligt ansatte med borgernære funktioner, hvor der findes at være et tilsvarende beskyttelsesbehov, f.eks. ansatte i Skatteforvaltningen, Hjemrejsestyrelsen, Udlændingestyrelsen og Fødevarestyrelsen. Instituttet har ligeledes lagt afgørende vægt på, at de fremhæves i bemærkningerne, at den foreslåede bestemmelse som det klare udgangspunkt ikke omfatter offentligt ansatte i departementer, styrelser, regioner, kommuner m.v., der i deres daglige arbejde har meget begrænset eller ingen borgerkontakt, og at bestemmelsen kun helt undtagelsesvist finder anvendelse med hensyn til ansatte i chefstillinger (jf. de almindelige bemærkninger, pkt. 2.1.3).

Det er imidlertid instituttets vurdering, at den relativt lave tærskel, der i øvrigt tager udgangspunkt i den ansatte egne bemærkninger til udleveringsspørgsmålet, ikke i tilstrækkelig grad tager højde for, at det forhold, at en borger eksempelvis udviser tydelig frustration el.lign., ikke i sig selv indebærer en begrundet risiko for, at den pågældende borger efterfølgende vil udsætte offentligt ansatte for chikane.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at adgangen til anonymisering begrænses ved, at det tydeliggøres i lovbemærkningernes definition af »væsentlige hensyn« til den ansattes tryghed, at anonymisering alene skal anvendes undtagelsesvist.

Det fremgår af lovudkastets bemærkninger, at undtagelse af navneoplysningerne efter forvaltningslovens § 15 b, nr. 5, jf. hensynet i den foreslåede § 21, stk. 3, 2. pkt., i offentlighedsloven, forudsætter, at

afgørende – og ikke blot væsentlige – hensyn til den ansattes tryghed taler herfor (de almindelige bemærkninger, pkt. 2.1.3). Der henvises i den forbindelse i lovudkastet til, at der ved partsaktindsigt i videre omfang skal tages hensyn til partens (den aktindsigtssøgendes) behov for at kunne varetage sine interesser i sagen (de specielle bemærkninger til forslagets § 1, nr. 2).

Bemærkningerne indeholder imidlertid ikke en nærmere vejledning om, hvori forskellen mellem »væsentlige hensyn« og »afgørende hensyn« består.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at Justitsministeriet i lovudkastet præciserer, hvad hensynet til partens behov for at kunne varetage sine interesser konkret betyder for, hvornår der kan anvendes anonymisering i sager om partsaktindsigt efter forvaltningsloven.

MEDIERS OG ANERKENDTE FORSKNINGSinSTITUTIONERS ADGANG TIL NAVNEOPLYSNINGER BØR IKKE ÆNDRES

Hvad angår muligheden for at udelade navneoplysninger (anonymisering) efter den foreslåede § 21, stk. 3, i offentlighedsloven (forslagets § 1, nr. 2), så fremgår det af bemærkningerne, at når en aktindsigtsanmodning er indgivet af et massemedie omfattet af medieansvarsloven eller en forsker tilknyttet et anerkendt forskningsinstitut, forudsættes myndigheden at skulle meddele indsigt i oplysningerne om den ansattes navn efter princippet om meroffentlighed, jf. offentlighedslovens § 14 (de almindelige bemærkninger, pkt. 2.1.3).

Det gælder imidlertid ikke, hvis der foreligger meget tungtvejende hensyn til den ansattes tryghed. Det vil ifølge bemærkningerne f.eks. kunne være tilfældet, hvis der er konkrete grunde til at antage, at offentliggørelse af den ansattes navn i medierne indebærer en risiko for, at den ansatte vil blive udsat for vold, trusler eller chikane mv. fra personer, der via medierne får kendskab til den pågældendes identitet.

Offentlighedslovens regler om meroffentlighed indebærer i udgangspunktet alene, at myndighederne i forbindelse med behandlingen af en anmodning om aktindsigt overvejer, om der kan gives aktindsigt i oplysninger i videre omfang, end hvad der følger af bl.a. §§ 19-21.³ Myndighederne er efter bestemmelsen ikke er forpligtet til at give aktindsigt efter princippet om meroffentlighed, og de er i

³ Offentlighedslovens § 14, stk. 2.

udgangspunktet ikke forpligtet til at gennemgå samtlige sagens dokumenter og oplysninger med henblik på at tage stilling til, om der skal meddeles meraktindsigt i de pågældende oplysninger.⁴

Justitsministeriet underbygger ikke i lovforslaget, hvorfor der er behov for at ændre de gældende regler for mediers og anerkendte forskningsinstitutioners adgang til navneoplysninger på offentligt ansatte, herunder om der tidligere har været udfordringer med at offentlig ansattes navne er blev offentliggjort gennem eksempelvis pressen.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at Justitsministeriet ændrer lovudkastet, så mediers og anerkendte forskningsinstitutioners adgang til aktindsigt ikke begrænses af lovændringen.

Der henvises til ministeriets sagsnummer 2021-00825.

Med venlig hilsen

Morten Chjeffer Rasmussen

CHEFKONSULENT

⁴ Se vejledning nr. 9847 af 19. december 2013 om lov om offentlighed i forvaltningen, pkt. 9.4 og 9.7.

From: Marianne Abildtrup <mab@advokatsamfundet.dk>
Sent: 17-01-2024 13:48:53 (UTC +01)
To: fForvaltningsretskontoret (951s73) <forvaltningsretskontoret@jm.dk>
Cc: Christina Seeneha Henriksen <chhe@jm.dk>
Subject: Høringssvar vedr. Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven (Styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt)

Til Justitsministeriet/Forvaltningsretskontoret j.nr. 2021-00825.

Her vedhæftet, høringssvar fra Advokatrådet.

Med venlig hilsen

Marianne Abildtrup
Direktionssekretær
Direkte +45 33 96 97 79

**ADVOKAT
SAMFUNDET**

Advokatsamfundet · Kronprinsessegade 28 · 1306 København K
Telefon +45 3396 9798 · www.advokatsamfundet.dk

Persondatapolitik

Vi behandler personoplysninger i forbindelse med sagsbehandlingen. Du kan læse nærmere herom i [Advokatsamfundets persondatapolitik](#).

Denne e-mail og eventuelle vedhæftede filer kan indeholde fortrolige oplysninger og er kun beregnet for adressaten. Hvis du har modtaget e-mailen ved en fejl, bedes du slette den og straks underrette os telefonisk.

Advokatrådet

**ADVOKAT
SAMFUNDET**

Justitsministeriet

KRONPRINSESSEGADE 28

1306 KØBENHAVN K

TLF.: 33 96 97 98

DATO: 17. januar 2024

SAGSNR.: 2023 - 3948

ID NR.: 973807

forvaltningsretskontoret@jm.dk
cc. chhe@jm.dk

Høring over udkast til forslag om lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven (Styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt) - j.nr. 2021-00825

Ved e-mail af 12. december 2023 har Justitsministeriet anmodet om Advokatrådets bemærkninger til ovennævnte udkast til lovforslag.

Advokatrådet har følgende bemærkninger:

Advokatrådet bemærker indledningsvist, at Advokatrådet den 19. august 2022 afgav høringssvar vedrørende "Forslag til lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen, forvaltningsloven og forældelsesloven (Styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt m.v.)". De foreslåede ændringer af offentlighedslovens § 9, stk. 2, nr. 2, og § 21, stk. 3, og forvaltningslovens § 9 a ses at være identiske i de to lovforslag.

Bemærkningerne i høringssvaret af 19. august 2022 fastholdes, og der henvises i det hele til disse. Høringssvaret af 19. august 2022 er vedlagt som bilag 1.

Til bemærkningen vedrørende afdækning af ulovligheder eller uregelmæssigheder i den offentlige forvaltning m.v., skal Advokatrådet supplerende bemærke følgende:

Advokatrådet anførte i høringssvaret af 19. august 2022, at man "generelt [finder] det betænkeligt at begrænse anmodninger om aktindsigt, der reelt har til formål

at afdække ulovligheder eller uregelmæssigheder i den offentlige forvaltning. En sådan adgang bør begrænses til tilfælde, hvor afgørende hensyn til den offentligt ansattes sikkerhed taler for det. Det gælder særligt, hvis den, der fremsætter anmodningen er forsker eller journalist, og det gælder, uanset om forskeren kan anses som tilknyttet et anerkendt forskningsinstitut, eller om mediet måtte være omfattet af medieansvarsloven, hvilket en del netmedier ikke er. Advokatrådet foreslår derfor, at lovforslaget generelt justeres, således at der i tilfælde, hvor formålet med anmodning er at søge at afdække ulovligheder eller uregelmæssigheder i den offentlige forvaltning, m.v., kun helt undtagelsesvis vil kunne meddeles afslag efter en konkret vurdering, idet hensynet til informationsfriheden fortsat må tillægges betydelig vægt."

Det er Advokatrådets opfattelse, at en anmodning om aktindsigt, der reelt har til formål at afdække ulovligheder eller uregelmæssigheder i den offentlige forvaltning, ofte vil kunne blive opfattet som chikanøs af myndighedens medarbejdere allerede ved fremsættelsen, selvom det senere viser sig, at der måtte være hold i anklagerne. Dette kan for eksempel skyldes anmodningens ordlyd eller omfang. Med den foreslåede lovændring er det derfor også Advokatrådets opfattelse, at der er risiko for en vidtgående subjektivering af vurderingen, som kan medføre utilsigtede begrænsninger i offentlighedens mulighed for at få aktindsigt.

Advokatrådet er opmærksom på, at Justitsministeriet i det lovforslag, der er sendt i høring den 12. december 2023 har tilføjet, at forslaget ikke indebærer en ændring i den hidtidige retstilstand, hvad angår anmodninger om aktindsigt fra massemedier eller forskere. I lyset af hensynet til informationsfriheden foreslår Advokatrådet imidlertid fortsat, at lovforslaget generelt justeres, så det præciseres, at en anmodning om aktindsigt, der reelt har til formål at afdække ulovligheder eller uregelmæssigheder i den offentlige forvaltning m.v., kun helt undtagelsesvis vil kunne afslås, og at dette gælder uanset om anmodningen er fremsat i privat eller arbejdsmæssig henseende – herunder at dette ikke er begrænset til forskere tilknyttet et anerkendt forskningsinstitut og medier omfattet af medieansvarsloven.

Advokatrådet har derudover følgende bemærkninger til det aktuelle udkast til lovforslag:

Vedrørende afsnit 2.1.2. Justitsministeriets overvejelser

Justitsministeriet anfører afslutningsvis i afsnit 2.1.2., at "Justitsministeriet finder endvidere, at der også uden for de egentlige chikanetilfælde, som omfattes af offentlighedslovens § 9, stk. 2, nr. 2, i videre omfang bør tages hensyn til offentligt ansattes tryghed ved vurderingen af, om en offentligt ansats navn bør udleveres i forbindelse med en aktindsigtssag. I den forbindelse bør den ansattes egen opfattelse af, hvorvidt udlevering bør ske, tillægges betydelig vægt i vurderingen." (s. 18)

Det citerede afsnit omhandler hensynet til den offentligt ansattes tryghed ved udlevering af den ansattes navn i forbindelse med en aktindsigtssag. Inddragelse af den offentligt ansattes tryghed i vurderingen er efter Advokatrådets opfattelse relateret til den foreslåede ændring af offentlighedslovens § 21, stk. 3. Dette fremstår dog ikke helt klart, og Advokatrådet foreslår derfor en præcisering i lovforslaget, så det tydeliggøres, at det alene er i forhold til udlevering af navne på offentligt ansatte, at den ansattes egen opfattelse af, hvorvidt en udlevering bør ske, kan inddrages i vurderingen.

Ændring af offentlighedslovens § 9, stk. 2, nr. 2

Justitsministeriet anfører, at man med ændringen ønsker at tydeliggøre, at "chikanøse aktindsigtsanmodninger kan afslås efter bestemmelsen, uanset at formålet ikke nødvendigvis er retsstridigt", og at ændringen "[samtidig har] til formål at udvide bestemmelsens anvendelsesområde, så tærsklen for, hvornår en anmodning må antages at skulle tjene et retsstridigt eller chikanøst formål, sænkes betydeligt". Det anføres desuden, at forslaget navnlig indebærer, "at bestemmelsens anvendelsesområde ikke længere vil være begrænset til »klare tilfælde af misbrug«, men vil omfatte ethvert tilfælde, hvor der efter de foreliggende oplysninger er grundlag for at antage, at anmodningen om aktindsigt helt eller delvis er motiveret af den aktindsigtssøgendes retsstridige eller chikanøse hensigter." (s. 19)

Ifølge Justitsministeriet vil myndigheden som hidtil skulle tage udgangspunkt i de konkrete omstændigheder ved anmodningen, men "Det forudsættes dog, at myndigheden fremover vil skulle lægge betydelig vægt på den aktindsigtssøgendes eventuelle tidligere retsstridige eller chikanøse adfærd over for myndigheden eller dens ansatte" (s. 19).

Advokatrådet finder det betænkeligt, at der skal lægges "betydelig vægt" på den aktindsigtssøgendes tidligere adfærd i forbindelse med behandlingen af en anmodning om aktindsigt. Formuleringen kan skabe uklarhed omkring det faktum, at det altid må være de konkrete omstændigheder ved anmodningen, der skal være det klare udgangspunkt for vurderingen, idet man efter Advokatrådets opfattelse risikerer, at tidligere adfærd kommer til at overskygge en anmodning, der i øvrigt i sig selv er saglig og reel. Særligt henset til at Justitsministeriet lægger op til at sænke tærsklen for bestemmelsens anvendelsesområde "betydeligt", og at bestemmelsens anvendelsesområde ikke længere vil være begrænset til "»klare tilfælde af misbrug«", finder Advokatrådet det betænkeligt, at der skal lægges "betydelig vægt" på den aktindsigtssøgendes tidligere adfærd. Advokatrådet foreslår derfor, at lovforslaget justeres, så det i stedet fremgår, at tidligere adfærd kan indgå som et moment i vurderingen.

Med venlig hilsen

Andrew Hjuler Crichton
Generalsekretær

Bilag 1: Advokatrådets høringssvar af 19. august 2022

Justitsministeriet, Forvaltningsretskontoret

KRONPRINSESSEGADE 28
1306 KØBENHAVN K
TLF. 33 96 97 98
DATO: 19.08.2022
SAGSNR.: 2022-2353

Ved mail af 7. juli 2022 har Justitsministeriet anmodet om Advokatrådets bemærkninger til ovennævnte forslag.

Advokatrådet har følgende bemærkninger:

Advokatrådet er enig med Justitsministeriet i udgangspunkter for lovforslaget (s. 17):

”Reglerne om aktindsigt i personalesager bygger på en forudsætning om, at offentliggørelse af den ansattes navn kan ske uden væsentlige skadevirkning for den ansatte eller for ansættelsesmyndigheden. Der henvises til pkt. 2.1.1 ovenfor. Den samfundsmæssige udvikling og udbredelsen af de sociale medier betyder imidlertid, at udlevering af oplysninger om en offentligt ansats navn i dag kan være forbundet med væsentligt større skadevirkninger for den ansatte end tidligere. Oplysninger om den ansattes navn kan således – ved hjælp af sociale medier eller internettet i øvrigt – anvendes til at fremsøge yderligere oplysninger om den ansatte, f.eks. om den pågældendes private bopæl, familieforhold eller fritidsinteresser, som kan misbruges til at udøve pression eller chikane m.v. over for den ansatte. Hertil kommer, at de sociale medier kan anvendes som platform til at hænge navngivne offentligt ansatte ud eller udbrede urigtige beskyldninger om dem. Denne udvikling bidrager til at øge utrygheden blandt offentligt ansatte.”

Advokatrådet har derfor også en vis forståelse for ønsket om at øge de offentligt ansattes tryghed og beskyttelse mod chikane, men Advokatrådet har ikke desto mindre nogle betænkeligheder over for lovudkastet.

1. Justitsministeriet anfører (s. 18), at formålet med ændringen af offentlighedslovens § 9 ikke er *”at afskære anmodninger om aktindsigt, der søger at afdække ulovligheder eller uregelmæssigheder i den offentlige forvaltning, eller som ledsages af kritik af myndigheden eller dens ansatte,”* men en anmodning om aktindsigt *”vil dog kunne afslås,”* hvis den *”tillige skal tjene et retsstridigt eller chikanøst formål eller lignende.”*

Justitsministeriet anfører desuden (s. 19), at *”forslaget ikke [har] til formål at*

begrænse pressens eller forskeres adgang til at søge aktindsigt i forvaltningen,” men at det alligevel kan blive konsekvensen, hvorfor ”aktindsigtsanmodninger fra massemedier omfattet af medieansvarsloven eller forskere tilknyttet et anerkendt forskningsinstitut kun helt undtagelsesvist vil kunne afslås.”

Advokatrådet finder det generelt betænkeligt at begrænse anmodninger om aktindsigt, der reelt har til formål at afdække ulovligheder eller uregelmæssigheder i den offentlige forvaltning. En sådan adgang bør begrænses til tilfælde, hvor afgørende hensyn til den offentligt ansattes sikkerhed taler for det. Det gælder særligt, hvis den, der fremsætter anmodningen er forsker eller journalist, og det gælder, uanset om forskeren kan anses som tilknyttet et anerkendt forskningsinstitut, eller om mediet måtte være omfattet af medieansvarsloven, hvilket en del netmedier ikke er.

Advokatrådet foreslår derfor, at lovforslaget generelt justeres, således at der i tilfælde, hvor formålet med anmodning er at søge at afdække ulovligheder eller uregelmæssigheder i den offentlige forvaltning, m.v., kun helt undtagelsesvis vil kunne meddeles afslag efter en konkret vurdering, idet hensynet til informationsfriheden fortsat må tillægges betydelig vægt.

2. Justitsministeriet anfører (s. 19) om ændringen af offentlighedslovens § 21 om personalesager, at vurderingen af hensynet til den offentligt ansatte skal foretages ”*på baggrund af den ansattes eventuelle bemærkninger*”, og at myndigheden som udgangspunkt skulle nægte at udlevere oplysninger om den ansattes navn, hvis den ansatte nærmere begrundet sin udtalelse imod udlevering.

Advokatrådet finder i lyset af informationsfrihedens almindelige samfundsmæssige betydning, at lovforslaget bør justeres, således at vurderingen foretages ”*med udgangspunkt i*” eller ”*under inddragelse af*” den ansattes bemærkninger, men vurderingen kan ikke ske alene ”*på baggrund*” af den ansattes bemærkninger. Desuden bør afslag på aktindsigt forudsætte, at den ansattes udtalelse imod aktindsigt er velbegrunder, således at udgangspunktet ikke uden videre er, at der meddeles afslag på aktindsigt, blot fordi den ansatte begrundet et ønske om det.

Med venlig hilsen

Andrew Hjuler Crichton
Generalsekretær

From: MOL034@politi.dk <MOL034@politi.dk>
Sent: 17-01-2024 14:59:28 (UTC +01)
To: fForvaltningsretskontoret (951s73) <forvaltningsretskontoret@jm.dk>
Cc: kse-Koncernledsekr@politi.dk <kse-Koncernledsekr@politi.dk>; Marie Jørgensen <MJO048@POLITI.DK>; KHR-Ledelsesstøtte@politi.dk <KHR-Ledelsesstøtte@politi.dk>; Stine Gitte Hagen Rysholt <SCH053@POLITI.DK>; POL-offret@politi.dk <POL-offret@politi.dk>; Rikke Gottrup <RGO001@POLITI.DK>; Anne Fode <AFO003@POLITI.DK>; pol-ledelsesstøtte@politi.dk <pol-ledelsesstøtte@politi.dk>; pol-ledelsesstøtte@politi.dk <pol-ledelsesstøtte@politi.dk>; Henriette Jeanette Nicole Thestrup Stephensen <HJS006@POLITI.DK>; Christina Seeneha Henriksen <chhe@jm.dk>
Subject: 2021-00825 - Rigspolitiets bemærkninger til høring over udkast til forslag om lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven (Styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt)

Til Justitsministeriet

Rigspolitiet kan støtte lovforslaget, som styrker beskyttelsen af medarbejdere i blandt andet politiet i forbindelse med behandling af sager om aktindsigt. Rigspolitiet finder det således hensigtsmæssigt, at der sker en udvidelse af anvendelsesområdet for offentlighedslovens § 9, stk. 2, nr. 2 således, at tærsklen for anvendelsen af bestemmelsen om chikane sænkes betydeligt.

Rigspolitiet finder det ligeledes hensigtsmæssigt, at der påtænkes en ændring af offentlighedslovens § 21, stk. 3, således at der i forbindelse med aktindsigt i personalesager fremover ikke vil skulle meddeles indsigt i oplysninger om den ansattes navn, hvis væsentlige hensyn til den ansatte taler herimod.

Med venlig hilsen

Michelle Tubek
fuldmægtig

POLITI

Rigspolitiet
Koncernledelsessekretariatet
Ministerbetjening

Polititorvet 14
1780 København V

Mobil 24 92 79 23
E-mail MOL034@politi.dk

Web www.politi.dk
Facebook facebook.com/politi

Fra: Justitsministeriet <jm@jm.dk>

Sendt: 12. december 2023 10:50

Emne: Høring over udkast til forslag om lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven (Styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt) - j.nr. 2021-00825

Se venligst vedhæftede.

Med venlig hilsen

JUSTITSMINISTERIET

Forvaltningsretskontoret

Slotsholmsgade 10

1216 København K

Tlf.: 7226 8400

www.justitsministeriet.dk

jm@jm.dk

From: Lone Cassandra Olesen <lool@patienterstatningen.dk>
Sent: 18-01-2024 10:03:11 (UTC +01)
To: fForvaltningsretskontoret (951s73) <forvaltningsretskontoret@jm.dk>
Cc: Christina Seeneha Henriksen <chhe@jm.dk>
Subject: Høringssvar

Til Justitsministeriet

Se venligst vedhæftede høringssvar fra Patienterstatningen. Der henvises til j.nr. 2021-00825.

Med venlig hilsen

Lone Cassandra Olesen
direktionssekretær
lool@patienterstatningen.dk
Direkte telefon: 33 69 47 02

Patienterstatningen
Kalvebod Brygge 45
1560 København V
www.patienterstatningen.dk
Tlf: 33 12 43 43

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

18. januar 2024
Dokumentnummer: 24PEBL-101319

Patienterstatningen har 12. december 2023 modtaget høringsbrev over udkast til forslag om lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven (Styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt) - j.nr. 2021-00825.

Vi har ikke bemærkninger til det fremsendte udkast.

Med venlig hilsen

Peter Jakobsen
chefkonsulent

From: Janne Simonsen <JANSI@regioner.dk>
Sent: 18-01-2024 12:01:05 (UTC +01)
To: £Forvaltningsretskontoret (951s73) <forvaltningsretskontoret@jm.dk>
Cc: Christina Seeneha Henriksen <chhe@jm.dk>
Subject: Høringssvar - forslag til lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen m.m.

Vedlagt Danske Regioners høringssvar vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven (Styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt).

Venlig hilsen
Janne Bjerregaard Simonsen
Seniorkonsulent, jurist
Team Jura, Center for Sundheds- og Socialpolitik

Danske Regioner
Dampfærgevej 22
2100 København Ø
Telefon: +45 20 35 74 30
E-mail: jansi@regioner.dk
Officiel post bedes sendt til
regioner@regioner.dk

Justitsministeriet

forvaltningsretskontoret@jm.dk

17-01-2024

EMN-2023-01315

1676266

Høringssvar vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven (Styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt) – j.nr. 2021-00825

Justitsministeriet har ved brev af 12. december 2023 anmodet Danske Regioner om bemærkninger til udkast til forslag til lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven (Styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt).

Høringssvaret er fremsendt med forbehold for Danske Regioners bestyrelses godkendelse på møde den 2. februar 2024.

Danske Regioner har anmodet om bidrag fra regionerne til brug for et samlet høringssvar og har på baggrund heraf følgende bemærkninger:

Regionerne kan tilslutte sig lovforslaget og intentionerne bag det. Der er i regionerne stort fokus på at skabe øget tryghed blandt medarbejdere i sundhedsvæsenet, som i stigende grad føler sig utrygge som følge af chikanøs, truende eller voldelig adfærd hos nogle patienter. Lovforslaget vil medvirke til at styrke beskyttelsen af offentligt ansatte på områder, hvor der som følge af den generelle samfundsmæssige udvikling og den øgede digitalisering og udbredelse af sociale medier kan være behov for at beskytte medarbejdernes identitet.

Lovforslaget ses også at være i tråd med de ændringer, som er foretaget på journalføringsområdet inden for sundhedsvæsenet, hvorefter der nu gives mulighed for, at en sundhedsperson kan identificere sig på anden vis end ved navn i patientjournalen, hvis det sker entydigt, jfr. bekendtgørelse nr. 1225 af 8. juni 2021 om autoriserede sundhedspersoners patientjournaler. Ligeledes indeholder reglerne om logning af anvendelser af personoplysninger i elektroniske patientjournaler nu mulighed for under visse omstændigheder at undlade at give adgang til sundhedspersoners navne, jf. bekendtgørelse nr. 200 af 7. februar 2022 om pligt til at registrere logoplysninger og indsigt i logoplysninger.

Lovforslaget er endvidere i tråd med Danske Regioners og regionernes indsats for at styrke beskyttelsen af medarbejderne i sundhedsvæsenet, herunder med implementering af en teknisk løsning til pseudonymisering/sløring af sundhedsprofessionelles navne på fælles borgervendte digitale løsninger som Sundhed.dk og MinSundhed. Løsningen tilgodeser en balance mellem hensynet til transparens i sundhedsvæsenet og hensynet til de enkelte medarbejders tryk-
hed og sikkerhed.

Danske Regioner skal imidlertid bemærke, at lovforslaget ikke vil få den tilsigtede effekt for medarbejdere i sundhedsvæsenet, hvis ikke aktindsigtsreglerne i sundhedslovgivningen bliver ændret, således at hensynet til beskyttelse af medarbejdernes identitet bliver varetaget tilsvarende. Sundhedslovens aktindsigtsregler giver som udgangspunkt ubegrænset adgang til aktindsigt i egne patientjournaler, herunder i navne på de sundhedspersoner, der fremgår af patientjournalen. Også reglerne i logningsbekendtgørelsen er meget vidtgående. Det betyder bl.a., at en patient, der anmoder om aktindsigt i egen patientjournal med chikanøse hensigter, vil få indsigt i oplysninger om de sundhedspersoner, der har behandlet patienten i medfør af sundhedsloven – også efter ændringen af offentlighedsloven. Uanset at sundhedslovgivningen ikke henhører under Justitsministeriets ressortområde, finder Danske Regioner det væsentligt at nævne problemstillingen i forbindelse med denne høring. Det bemærkes hertil, at Danske Regioner er i dialog med Indenrigs- og Sundhedsministeriet om problemstillingen i forbindelse med ovennævnte arbejde med den tekniske pseudonymiseringsløsning.

Danske Regioner bemærker afslutningsvis, at det fremgår af lovforslagets bemærkninger, at lovændringerne for så vidt angår sundhedsområdet i første række sigter til ansatte i psykiatrien. Danske Regioner bakker i høj grad op om at styrke beskyttelsen af ansatte i psykiatrien men bemærker i den forbindelse, at der også er behov for at styrke trygheden for medarbejdere på det somatiske område, bl.a. fordi de patienter i psykiatrien, som giver anledning til udfordringer, også er patienter i det somatiske sundhedsvæsen.

Venlig hilsen

Anders Kühnau
Formand

Mads Duedahl
Næstformand